

Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segrégase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano: Miguel Ángel Crespo Domínguez

Secretaria: Raquel Díaz Vázquez

Vicedecana de Calidade: Rocío Rodríguez Daponte

Vicedecano de coordinación: Santiago Gómez Fraiz

Vicedecano de Organización Académica: Fernando Comesaña Benavides

Vicedecana de Relacións Internacionais: Mª Jesús Fernández Arias

Grao en Economía

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01101	Ciencia política: Ciencia política	1c	6
V03G100V01102	Economía: Principios de economía I	1c	6
V03G100V01103	Historia: Historia económica	1c	6
V03G100V01104	Matemáticas: Matemáticas I	1c	6
V03G100V01105	Economía: Técnicas de economía aplicada	1c	6
V03G100V01201	Dereito: Dereito mercantil	2c	6
V03G100V01202	Economía: Economía mundial	2c	6
V03G100V01203	Economía: Principios de economía II	2c	6
V03G100V01204	Empresa: Economía da empresa	2c	6
V03G100V01205	Estatística: Estatística I	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01301	Economía española	1c	6
V03G100V01302	Finanzas	1c	9
V03G100V01303	Matemáticas II	1c	6
V03G100V01304	Microeconomía I	1c	9
V03G100V01401	Contabilidade	2c	6
V03G100V01402	Dirección de empresas	2c	9
V03G100V01403	Estatística II	2c	6
V03G100V01404	Microeconomía II	2c	9

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01501	Econometría I	1c	6
V03G100V01502	Economía pública	1c	9
V03G100V01503	Macroeconomía I	1c	9

V03G100V01504	Política económica	1c	6
V03G100V01601	Econometría II	2c	6
V03G100V01602	Economía dos servizos públicos	2c	6
V03G100V01603	Economía industrial	2c	6
V03G100V01604	Macroeconomía II	2c	6
V03G100V01605	Políticas económicas comparadas	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01701	Comercio internacional	1c	6
V03G100V01702	Economía internacional	1c	6
V03G100V01901	Benestar, equidade e xénero	1c	6
V03G100V01902	Dereito administrativo económico	2c	6
V03G100V01903	Economía da Unión Europea	2c	6
V03G100V01904	Economía de Galicia	1c	6
V03G100V01905	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente	1c	6
V03G100V01906	Historia económica de España	2c	6
V03G100V01907	Tributación	2c	6
V03G100V01908	Dereito concursal	2c	6
V03G100V01909	Dereito da competencia	2c	6
V03G100V01910	Economía da innovación	2c	6
V03G100V01911	Economía do transporte	2c	6
V03G100V01912	Macroeconomía avanzada	2c	6
V03G100V01913	Economía política e das institucións	1c	6
V03G100V01914	Técnicas cuantitativas para a análise económica	1c	6
V03G100V01915	Microeconomía avanzada	1c	6
V03G100V01916	Teoría de xogos	1c	6
V03G100V01917	Economía da información	2c	6
V03G100V01918	Fundamentos económicos da defensa da competencia	2c	6
V03G100V01919	Economía da saúde	2c	6
V03G100V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Ciencia política				
Materia	Ciencia política: Ciencia política			
Código	V03G100V01101			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Martínez Arribas, Fernando			
Profesorado	Martínez Arribas, Fernando			
Correo-e	fernando.martinez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Comprender o proceso político en xeral e o Estado en particular, estudando as características esenciais da organización institucional e territorial do Estado democrático e os principais actores que operan no mesmo, tendo presente o sistema político español e o proceso de gobernanza multinivel.			

Competencias	
Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
-Identificar os ámbitos e contidos de interrelación existentes entre a realidade político-institucional multinivel (local, autonómica, estatal e supraestatal) e a realidade económica.	CE3 CE6
-Comprender a relación directa que existe entre as decisións que afectan os comportamentos económicos e os centros de imputación política de tales decisións	CE8

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN	1. Que é a política. A política como ciencia: o pensamento político ao longo da historia.
PARTE I. A ORIXE DA ORGANIZACIÓN POLÍTICA E OS MODELOS HISTÓRICOS DE ESTADO	2. Orixe e evolución das formas políticas. 3. O Estado como modelo de organización política: a súa construción histórica.
PARTE II: A ORGANIZACIÓN INSTITUCIONAL E TERRITORIAL DO ESTADO DEMOCRÁTICO	4. A Constitución e os Dereitos Fundamentais. 5. O principio de división de poderes e a distribución funcional do poder: as institucións do Estado. 6. As relacións entre institucións e as formas de Goberno. 7. A distribución territorial do poder e as formas de Estado.
PARTE III: ACTORES E DINÁMICA POLÍTICA DEMOCRÁTICA.	8. A Democracia. 9. Representación política e eleccións. As fórmulas electorais. 10. Os partidos políticos.
PARTE IV. O SISTEMA POLÍTICO ESPAÑOL	11. A Constitución de 1978 e as súas principais institucións políticas. O modelo autonómico. O modelo económico. 12. O novo escenario político español: a emerxencia de novos partidos e a perspectiva dunha revisión do modelo constitucional de 1978.
PARTE V. DO ESTADO NACIONAL AO SISTEMA POLÍTICO INTERNACIONAL	13. A crise do Estado: causas e manifestacións. A globalización. 14. Os procesos de integración rexional no mundo. A Unión Europea. 15. A perspectiva dun goberno mundial.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	8	37	45
Seminario	5	0	5
Debate	5	0	5
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Estas sesións servirán para que o alumno poida transitar da teoría á práctica, aplicando ao caso proposto (o sistema político dun país, o seu modelo económico, unha institución, feito ou proceso político de impacto económico) a doutrina e coñecemento teórico adquirido. Tamén servirá para profundar en cuestións consideradas relevantes, ben sexa respecto de contidos que figuran no programa ou ben de acontecementos sobrevindos de natureza politolóxica. Como métodos complementarios de aprendizaxe utilizaranse alternativamente diferentes técnicas didácticas como o debate dirixido (ou intercambio de ideas sobre un tema susceptible de diversas interpretacións, previamente preparado), o foro (ou discusión de todo o grupo), o role-playing (onde cada alumno ou grupo ha de asumir un papel, pensando e actuando de acordo con el), estudo de casos, o Phillips , etc. Fomentarase a participación activa dos alumnos en todas as sesións presenciais, e considerárase un mérito de para a cualificación final.
Seminario	Nas sesións de titorías en grupo realizaranse diversas actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.
Debate	Argumentación do alumnado sobre contidos da materia.
Lección maxistral	Nas clases teóricas semanais (de dúas horas de duración) expóranse de maneira resumida os principais contidos dos distintos temas do programa. Para un adecuado seguimento destas clases é necesario que os alumnos preparen con antelación, e de maneira individual, os distintos temas, utilizando para iso a bibliografía recomendada e os recursos didácticos que se indiquen. En consonancia cos principios pedagóxicos xerais da aprendizaxe e coa metodoloxía docente utilizada tradicionalmente por esta área de coñecemento, e tendo en conta os obxectivos apuntados, as clases teóricas terán sempre como referencia fundamental a doutrina e postulados vixentes, reflectindo ao mesmo tempo a achega persoal. A impartición da materia farase desde unha perspectiva científico-política, realista e normativa á vez.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Nas sesións de titorías en grupo realizaranse diversas actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.
Resolución de problemas	Actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	E.C. 40	CE3 CE6 CE8
Seminario	Actividades (consultas relacionadas con temáticas de especial complexidade, avaliación e debate ao redor da metodoloxía utilizada ou ao desenvolvemento xeral da actividade docente, ...), e das que se informará previamente ao alumnado.	E.C. 40	
Debate	Argumentación do alumnado sobre contidos da materia	E.C. 40	CE8
Lección maxistral	Asistencia ás clases	E.C. 40	CE3 CE6
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame final consistirá nunha serie de preguntas, non máis de cinco, encamiñadas a verificar o grao de asimilación e aprendizaxe por parte do alumnado dos principais contidos da materia, e abarcando varios niveis de complexidade e profundidade (coñecemento, comprensión, aplicación, valoración...).	E.C. 60	CE3 CE6 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación programárase en consonancia cos obxectivos e medios, e de acordo con eles. A súa realización constitúe a última fase do proceso de aprendizaxe, e debe entenderse en sentido amplo, xa que o seu obxectivo é triplo: a) comprobar

o cumprimento dos obxectivos; b) orientar e motivar ao alumno; c) cualificar.

Conforme a iso, a nota final da materia calcularase sobre os resultados da avaliación continua, na que a resolución de problemas ou exercicios prácticos, a asistencia a clase ou a participación en seminarios e debates suporá o 40% da nota, e o exame de preguntas de desenvolvemento suporá o 60% restante.

O alumnado disporá dun prazo adecuado -axustado á normativa vixente- para proceder á revisión ou a calquera outra aclaración relacionada cos exames efectuados así como coas cualificacións obtidas.

A cualificación obtida na avaliación continua por resolución de problemas ou exercicios prácticos, asistencia a clase e participación en seminarios e debates (40% da cualificación) manterase para todas as convocatorias do curso académico.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun exame final sobre 10 puntos que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vallés, Josep María - Martí, Salvador, **Ciencia Política: un manual**, Ariel, Barcelona, 2015,

Bibliografía Complementaria

Danziger, James N. - Smith, Charles A., **Understanding the Political World**, Pearson International Edition, New York, 2014,

Held, David, **Cosmopolitismo. Ideales y realidades**, Alianza, Madrid, 2012,

López Mira, Alvaro Xosé, **Sistema político español e galego**, Andavira, Santiago de Compostela, 2018,

Morata, Francesc, **La Unión Europea**, Ariel, Barcelona, 2004,

Runciman, David, **Política**, Turner, Madrid, 2014,

Sánchez Medero, Gema - Sánchez Medero, Rubén (Dir.), **Fundamentos de la Ciencia Política y de la Administración**, Tecnos, Madrid, 2015,

Sodaro, Michael J., **Política y ciencia política: una introducción**, 2ª ed., McGraw Hill, Madrid, 2010,

Recomendacións

Outros comentarios

Para unha adecuada comprensión e asimilación dos contidos desta materia por parte do alumnado non se requiren uns prerequisites formais, ao non ser necesarios uns coñecementos previos especializados. É suficiente coa preparación previa de carácter xeral esixida para poder cursar estudos de Grao no ámbito universitario. A este respecto recoméndase ter cursado as materias afíns do Bacharelato. É aconsellable tamén que o alumnado se habitúe a unha lectura diaria da prensa, tanto nacional como internacional, o que facilitará a súa comprensión e familiarización coa realidade e terminoloxía politolóxica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía I				
Materia	Economía: Principios de economía I			
Código	V03G100V01102			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Manzano González, Baltasar González Savignat, María del Mar			
Profesorado	Giménez Fernández, Eduardo Luís González Savignat, María del Mar Manzano González, Baltasar			
Correo-e	bmanzano@uvigo.es savignat@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A economía é unha ciencia social que estuda a produción, a distribución e o consumo de bens e servizos. Analiza como os individuos toman decisións, como interactúan e como inflúen no seu comportamento as institucións e os incentivos. O obxectivo desta materia é sentar as bases dunha linguaxe rigorosa e transmitir os coñecementos económicos básicos para que o alumno aprenda a pensar como un economista. O programa da materia ofrece unha visión panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións do mercado, e así até dez principios básicos que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica.			

Competencias	
Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Familiarizar ao alumno coa linguaxe económica e a súa aplicación ao funcionamento básico da economía	CE2 CE5 CE6	
Identificar as ferramentas da análise económica	CE10	CT5
Aplicar os fundamentos económicos a problemas cotiáns	CE10	CT5

Contidos	
Tema	
PARTE I: Introducción	Tema 1. Os principios básicos da economía Tema 2. Pensar como un economista
PARTE II: Oferta e demanda: funcionamento dos mercados e benestar	Tema 3. Oferta e demanda: as forzas do mercado Tema 4. A elasticidade e a súa aplicación Tema 5. Mercados, eficiencia e benestar. Excedente do consumidor e produtor. Tema 6. Intervención pública e política económica: control de prezos e impostos
PARTE III: Fallos do mercado	Tema 7. Externalidades e bens públicos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	36	66
Resolución de problemas	20	34	54
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	As titorías individuais serán no despacho do profesor dentro dun horario predeterminado polo profesor e nas que poderá resolver dúbidas ou facer consultas relacionadas coa materia. Nos grupos de docencia reducida o profesor resolverá as dúbidas que xurdan no desenvolvemento das clases prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame con probas de resposta obxectiva e/ou exercicios	60	CE2 CE5 CE6 CE10 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas realizadas ao longo do cuatrimestre	40	CE2 CE5 CE6 CE10 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia calcularase como o valor máximo entre o exame e $(0.6 \times \text{exame} + 0.4 \times \text{probas})$. Do cálculo anterior dedúcese que o estudantado pode ser avaliado cun único exame que supoña o 100% da cualificación.

A data do exame será a especificada no calendario oficial de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso e publicadas na páxina web do centro.

Nas convocatorias extraordinarias do curso manteranse os mesmos criterios de avaliación, polo que se gardará a nota de avaliación das probas realizadas durante o curso académico. Na convocatoria de fin de carreira o exame supoñerá o 100% da avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BASICA: Mankiw, N. G., **Principios de Economía**, 6ª edición,

Bibliografía Complementaria

Krugman P., Wells R. y Olney, M. L., **Fundamentos de Economía**, 3ª edición,

Goolsbee, A., Levitt, S. y C. Syverson, **Microeconomía**,

Bernanke, B. S. y Frank, R. H., **Principios de Economía**, 3ª edición,

Samuelson, P. A. y Nordhaus W. D, **Economía**, 19ª edición,
D. Acemoglu, D. Laibson y J.A. List, **Economics**,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	V03G100V01103			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vallejo Pousada, Rafael			
Profesorado	Vallejo Pousada, Rafael			
Correo-e	vallejo@uvigo.es			
Web	http://vallejo.webs6.uvigo.es/es/			
Descrición xeral	A materia Historia Económica Mundial ten por obxecto iniciar aos estudantes de Economía no estudo do longo prazo, das grandes transformacións na organización económica das sociedades humanas, desde o século XI até principios do século XXI, para entender como se conformaron as bases da economía actual. Atende aos grandes cambios nas formas de produción, nas bases tecnolóxicas e enerxéticas, nas modelos organizativos e institucionais, así como aos cambios nos modos de comercio e distribución.			

Competencias

Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Interpretación e comprensión dos conceptos económicos e historiográficos fundamentais.	CE2
Coñecer o marco institucional da economía.	CE3
Comprender o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo	CE3
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	CE6
Saber situar a economía na súa evolución histórica.	CE4
Distinguir os condicionantes e as forzas que impulsan ou frean o crecemento económico no longo prazo	CE5
Capacidade para buscar información económica, analizar a evolución dunha economía e a súa comparación con outras economías	CE8
Entender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos.	CE5
Manexo e interpretación dos contidos de textos e representacións gráficas	CE6 CE8
Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo	CE8 CT5 CT7
Posuír habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	CE8
Consideración dos valores e principios cívicos como factores integrantes da análise dos feitos económicos	CT1

Fomentar a calidade, claridade e precisión na expresión para argumentar de forma coherente		CT5
Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable.	CG1	
Fomentar a capacidade de organización de coñecementos e a súa exposición, oral ou escrita, de maneira clara, adecuada e eficiente	CB4	CT5
Ser capaz de traballar en equipo.	CB3 CB4	CT2
Tratamento e interpretación dos coñecementos de forma sintética e crítica	CB3	CT7
Posuír espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo a empatía co resto de persoas.		CT1 CT2 CT4
Aplicación dos coñecementos na evolución dos feitos económicos á comprensión dos problemas máis recentes de natureza económica e os seus efectos.	CE5	
Demostrar habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.		CT5
Evidenciar competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia.		CT5
Fomentar a actitude crítica e autocrítica.		CT7
Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación.	CE7 CE9	

Contidos

Tema	
1. Introducción á Historia Económica Mundial	1.1. Uns conceptos previos: Historia e Economía. Obxecto e suxeitos. 1.2. Organización e contido da Historia Económica.
2. As economías preindustriais	2.1. A economía nos séculos XI-XV: poboación, produción e comercio. 2.2. A economía na época do Mercantilismo: a expansión occidental, séculos XVI-XVIII.
Tema 3. Revolución industrial e industrialización, 1763-1914.	3.1. Paz e guerra: A transición ao capitalismo industrial e a revolución industrial, 1763-1815. 3.2. O século da industrialización, 1815-1914. Difusión da revolución industrial e transformación nas súas bases enerxéticas, tecnolóxicas e organizativas. 3.3. Relacións internacionais e comercio mundial na era da industrialización.
Tema 4. A economía mundial entre a I Guerra Mundial e a caída do Muro de Berlín.	4.1. A economía entre e durante as dúas guerras mundiais, 1914-1945. 4.2. A sociedade opulenta e a desigualdade mundial, 1945-1991: produción e comercio na sociedade do consumo de masas.
5. A economía a finais do século XX.	5.1. Globalización e nova revolución tecno-económica. 5.2. Principais tendencias da produción, o comercio e a distribución da renda.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	15	30	45
Seminario	5	2	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	6	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Esta lección consiste na exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con apoio en recursos informáticos. Aínda que estas clases teñen un carácter expositivo, non exclúen en absoluto a intervención dos alumnos. Como se verá, fomentárase nas mesmas as preguntas e algúns debates sobre as cuestións tratadas. Dúas horas semanais.

Seminario	Realizaranse, cunha duración por sesión 2 h,30', 8 seminarios (2 destes seminarios especificanse no apartado seguinte). Os seminarios están expostos cun carácter práctico: aprendizaxe activa a través do acceso á información -escrita ou visual-, a lectura, a escritura e o debate en clase. Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, visionado dalgún documental ou película, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, etc.). O contido de cada seminario práctico preséntase sempre na plataforma docente, con antelación. Nesta presentación defínense os seus obxectivos, as cuestións concretas a abordar, os materiais cos que traballar ou que han de ser buscados polos alumnos e alumnas. Tamén serán presentados en clases, polo profesor, cunha ou dúas semanas de antelación. Plataforma docente e Libro de Prácticas: As prácticas dos seminarios sóbense, resoltas, á plataforma docente o día antes de ser vistas en clase. Tras velas e discutilas en clase, faranse polos alumnos as correccións que estimen oportunas. E así corrixidas sóbense ao Libro de Prácticas, seguindo a orde en que son vistas en clase. Este Libro de Prácticas, que inclúe un breve diario da docencia, é obxecto de avaliación final. Dous dos seminarios serán dedicados un "tema específico", que se indicará ao principio de curso, ao presentarse as prácticas.
Seminario	Realizáanse 2 seminarios, dedicados ao "tema específico" indicado ao principio de curso, coas tutorías adecuadas ao mesmo para os grupos (2 h 30' cada seminario). Estes dous seminarios requirirán procuras bibliográficas e doutros materiais, para estudar a economía durante as guerras e as súas consecuencias, que esixirán tutorías personalizadas para os grupos que se formen para realizar os correspondentes traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os seminarios teñen un carácter práctico. Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, gráficos). As dúbidas resólvense na tutorías individuais e a través do Foro que se abre na plataforma de MOOVI.
Seminario	Na plataforma de MOOVI ábrese un Foro de preguntas sobre o curso que serve de canle para a relación entre alumnos e profesor, e entre o alumnado, para canalizar dúbidas, respostas e suxestións
Lección maxistral	A aprendizaxe xorde da recepción de información (dimensión receptiva) e do tratamento intelixente desa información (dimensión activa), desde a súa procura, até a súa provisión e procesamiento. Non hai aprendizaxe sen o traballo activo dos propios alumnos. O profesor fomentarao, instando á participación do alumnado tanto nas clases teóricas como nas prácticas, que esixirán unha actividade continuada ao longo de todo o curso, e a resolución das preguntas ou dúbidas que vaian xurdindo, a título individual ou colectivo. Neste proceso de aprendizaxe, nas clases teóricas e prácticas, haberá unha atención oportuna ás dúbidas ou as dificultades que poidan xurdir, directamente nas clases, nas tutorías ou a través da plataforma docente desta materia en MOOVI.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Os seminarios destinados ao "tema específico" indicado ao principio de curso teñen un carácter eminentemente práctico. Abarcan procura de materiais, lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación dunha síntese e dun powerpoint para as presentacións en clase, respostas ás preguntas dos restantes compañeiros/as e do profesor unha vez feitas as exposicións	25	CB3 CB4 CG1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT4 CT5 CT7

Seminario	Os seminarios teñen un carácter práctico. Abarcan lecturas de artigos, capítulos de libros, preparación de síntese e, no seu caso dalgún powerpoint para as presentacións en clase, respostas a cuestionarios e realización de exercicios de interpretación estatísticas económicas (series históricas, cadros, gráficos). Preséntanse sempre na plataforma docente, con antelación, definindo os seus obxectivos, as cuestións concretas a abordar, e os materiais cos que traballar ou que han de ser buscados polos alumnos e alumnas. Tamén serán presentados en clases, polo profesor, cunha semana de antelación. As prácticas dos seminarios sóbense, resoltas, á plataforma docente o día antes de ser vistas en clase. Tras velas e discutilas en clase, faranse as correccións que estimen oportunas. E así corrixidas sóbense ao Libro de Prácticas, seguindo a orde en que son vistas en clase. A avaliación valora os exercicios e a participación en clase, por unha banda, e o Libro de Prácticas, por outro. A resultante é unha nota media.	25	CB3 CB4	CG1	CE8 CE9	CT1 CT4 CT5 CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizarase un exame final da materia, con varias preguntas de desenvolvemento (a metade procedentes da parte das prácticas; a outra metade da parte da teoría). O exame final ten unha parte correspondente aos exercicios/problemas prácticos realizados en clase con motivo dos seminarios. Valorarase a calidade formal das respostas e o seu contido. O exame terá, en conxunto, unha duración máxima de dúas horas.	25				CE2 CE3 CE4 CE5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase un exame final da materia, con varias preguntas de desenvolvemento (a metade procedentes da parte das prácticas; a outra metade da parte da teoría). As preguntas da parte teóricas tratarán os contidos das clases maxistras O exame terá unha duración máxima de dúas horas	25	CB3 CB4			CE2 CE3 CE4 CE5 CE7 CE8 CE9

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A avaliación contida nesta guía docente está dirixida a alumnas e alumnos de ensino presencial.
2. A tutoría dos grupos que se constitúan é obrigatoria.
3. Os seminarios de prácticas, que se estenden ao longo de todo o curso, son de asistencia obrigatoria. Representan o 50% da nota da nota final. Valoraranse as actividades realizadas ao longo do curso: exposicións nas clases prácticas; a intervención nos debates; os exercicios escritos, que se trasladarán ao Libro de Prácticas, que se irá confeccionando ao longo do curso e subirase á plataforma docente.
4. A calificación obtida no exame suporá o 50% da nota final.
5. Os alumnos e alumnas que non asistan de forma regular, teñen en todo caso que facer as prácticas, a través da plataforma docente, e presentarse ao exame final, coa parte práctica e teórica da materia.
6. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. Daranse a coñecer tamén a través da plataforma docente desta materia.
7. A avaliación de Xullo seguirá os mesmos criterios que os da convocatoria ordinaria.
8. Para o alumnado que renuncia ao ensino presencial: o 100% da nota final obterase mediante un exame final escrito. Deberá realizarse esta renuncia durante o tres primeiras semanas do setembro. Este alumnado deberá seguir as clases prácticas, realizándoas mesmo virtualmente, pois forman parte das aprendizaxes sometidas á avaliación final.
9. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.
10. Datas e horarios das probas de avaliación final, atoparalas en: <http://fcce.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Allen, R. C., **Global economic history : a very short introduction**, Oxford University Press, 2011
- Allen, R. C., **Historia económica mundial: una breve introducción**, Alianza, 2011
- Cameron, R. y Neal, L., **Historia Económica Mundial. Desde el paleolítico hasta el presente**, 5ª, Alianza, 2005
- Cameron, R.; Neal, L., **A Concise Economic History of the World: From Paleolithic Times to the Present**, 5ª, Oxford University Press, 2016
- Clark, G., **Adiós a la sopa de pan, hola al sushi**, Universidad de Valencia, 2014
- Comín, F., Hernández, M., Llopis, E. (eds), **Historia Económica de España siglos X-XX**, Crítica, 2002
- Feliü, G.; Sudrià, C., **Introducción a la historia económica mundial**, 2ª edición, Universidad de Valencia, 2013
- Tello Argay, E. (coord), **Guía práctica de historia económica mundial**, UAB publicaciones, 2005
- Williamson, J.G., **Comercio y Pobreza: cuándo y cómo comenzó el atraso del tercer mundo**, Crítica, 2012

Bibliografía Complementaria

- Baten, Joerg, **A History of the global economy. 1500 to the present**, Cambridge University Press, 2016
- Camps Cura, E., **Historia Económica Mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVII-XX)**, McGraw Hill, 2013
- Clark, G., **A Farewell to Alms. A brief economic history of the world**, Princeton University Press, 2007
- Comín, F., **Historia económica mundial. De los orígenes la actualidad**, Alianza, 2011
- Comín, F. Hernández, M. Llopis, E., **Historia Económica Mundial. Siglos X-XX**, Crítica, 2005
- De Vries, J., **La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente**, Crítica, 2009
- Frieden, J. A., **Capitalismo Global: el transcurso económico de la historia del siglo XX**, Crítica, 2007
- Hobsbawm, E. J., **Historia del siglo XX: 1914-1991**, Crítica, 1995
- Kenwood, A.G. and A.L. Lougheed, **Historia del desarrollo económico internacional**, 4ª, Itsmo, 1995
- Kenwood, A.G and Lougheed, A.L.; Graff, M., **Growth of the international economy, 1820-2015**, 5ª, Routledge, 2011
- Kriedte, P., **Feudalismo tardío y Capital Mercantil**, 10ª, Crítica, 1989
- Maddison, A., **La economía mundial: una perspectiva millonaria**, Mundi-Prensa, 2002
- Palafox, J. (ed), **Los tiempos cambian: historia de la Economía**, Tirant lo Blanc, 2014
- Tortella, G., **Los orígenes del siglo XXI. Un ensayo de historia social y económica contemporánea**, Gadir, 2005
- Williamson, J.G., **Trade and poverty: when the Third World fell behind**, Mit Press, 2011
- Zamagni, V., **Historia Económica de la Europa Contemporánea**, Crítica, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Economía: Economía mundial/V03G100V01202
- Economía española/V03G100V01301
- Política económica/V03G100V01504
- Economía política e das institucións/V03G100V01913
- Historia económica de España/V03G100V01906
- Técnicas cuantitativas para a análise económica/V03G100V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101
- Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Outros comentarios

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, ao longo do cuadrimestre, tanto no referente aos contidos teóricos transmitidos nas clases maxistras como nos traballos de seminario prácticos.
2. Na parte práctica como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade das intervencións, ben sexa dentro dos grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.
4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nun estudante universitario.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas I				
Materia	Matemáticas: Matemáticas I			
Código	V03G100V01104			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Estévez Toranzo, Margarita			
Profesorado	Estévez Toranzo, Margarita			
Correo-e	mestevez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta asignatura é proporcionar ao estudante a linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para comprender a literatura económica elemental e capacitarlle para plantear e analizar os modelos ligados aos problemas económicos.			

Competencias	
Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	CE1 CE8 CE12	CT2 CT5
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	CE1	CT5 CT7
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	CE2 CE10	CT2 CT5

Contidos	
Tema	
1. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Funcións elementais. Límites e continuidade. Teorema de Bolzano. Teoremas relativos á continuidade global.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real	O concepto de derivada. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Crecemento. Máximos e mínimos. Teorema de Rolle e teorema do valor medio. Derivadas de orde superior. Teorema de Taylor. Estudo de extremos. Convexidade e concavidade.
3. Integración	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial	Vectores e matrices. Operacións con matrices. Inversa dunha matriz. Determinantes. Ecuacións matriciais. Sistemas de ecuacións lineais.
5. Derivadas de funcións de varias variables	Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana.
6. Optimización	Optimización sen restricións. Optimización con restricións de igualdade.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	12	22.8	34.8
Resolución de problemas de forma autónoma	8	17.2	25.2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo ou exercicio.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan e resolven problemas e/ou exercicios relacionados coa materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes deben resolver de forma autónoma os problemas e/ou exercicios propostos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Asesoramento e aclaración de dúbidas sobre o traballo que os estudantes deben levar a cabo ao longo do curso.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas	Proba (ou probas) realizadas no cuatrimestre	40	CE1 CE2 CE8 CE10 CE12	CT5 CT7
Resolución de problemas de forma autónoma	Exame final	60	CE1 CE2 CE8 CE10 CE12	CT2 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final do curso será a suma da nota obtida na proba (ou no conxunto de probas) realizada no cuatrimestre (cunha ponderación do 40% sobre o total) e da nota obtida nunha última proba (cunha ponderación do 60% do total) que coincidirá coa data do exame final. Para o estudantado que non se presente á primeira das probas que se realicen, enténdese que opta por ser avaliado exclusivamente cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

A data do exame final estará dispoñible na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sydsaeter, K.; Hammond, P.; Carvajal, A., **Matemáticas para el análisis económico**, Pearson, 2012

Besada, M. e outros, **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Pearson, 2001

Jarne, G.; Pérez-Grasa, I.; Minguillón, E., **Matemáticas para la economía. Álgebra Lineal y Cálculo Diferencial**, Mc Graw Hill, 2004

Bibliografía Complementaria

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**, A. C., 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Matemáticas II/V03G100V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Técnicas de economía aplicada				
Materia	Economía: Técnicas de economía aplicada			
Código	V03G100V01105			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Achegamento ás principais variables que permiten realizar diagnósticos básicos de situación e evolución dunha economía.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	CB3	
Definir e comprender conceptos e ferramentas económicos básicos	CB1 CB2 CB5	
Capacidade para a búsqueda de información económica, analizar a evolución dunha economía e a súa comparación con outras economías	CB5	CG6 CG7
Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo		CG1 CG2 CG3 CG4 CG5

Contidos

Tema	
Introdución	A actividade económica. A información económica e o seu tratamento.
As Contas Nacionais	Introdución á Contabilidade Nacional. As macromagnitudes do SEC. Renda e distribución.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	65	95

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e resolución de problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións.
Seminario	Neste tempo os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se pode utilizar para que o profesor plantexe problemas aos alumnos que serán avaliados posteriormente.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	No caso de persistir restricións á presencialidade, as sesións de titorización realízanse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia).

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Realización de exercicios e resolución de problemas.	40	CB1	CG2
			CB2	CG3
			CB3	CG4
			CB5	CG5
				CG6
Lección maxistral	Participación no desenvolvemento da materia. Exposición dos exercicios e problemas. Poderían realizarse cuestionarios de avaliación.	60		CG7
	Exame teórico e práctico. Poderían realizarse exames parciais ou cuestionarios de avaliación. Si se aproban os parciais ou cuestionarios, a materia estará superada.		CB1	CG1
			CB2	CG4
			CB3	CG6
			CB5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación (o prazo para renunciar á avaliación continua é o 30 de setembro). Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación. As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M., **Las cuentas de la Nación II. Ejercicios**, Cívitas, 2007

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M., **Las cuentas de la Nación I. Introducción a la Economía Aplicada**, Cívitas, 2008

Bibliografía Complementaria

OCDE, **Fuente de datos: National Accounts of OECD Countries**, www.sourceOECD.org, OECD,

ONU, **Fuente de datos: Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo Humano**, www.undp.org, ONU,

Eurostat, **Fuente de datos: Oficina de publicaciones de las Comunidades Europeas**, www.europa.eu.int/comm/eurostat, EU,

Banco de España, **Fuente de datos: Balanza de pagos de España**, www.bde.es, BdE,

INE, **Fuente de datos: Contabilidad Nacional de España**, www.ine.es, INE,

Delgado, MJ; Diego, D; Díaz, C; Martín, M., **Introducción a la economía aplicada. Metodología, fuentes estadísticas y casos prácticos**, Ariel, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

O alumno debe coñecer previamente conceptos elementais de matemáticas.

Na plataforma de teledocencia se poderá consultar información relevante para o seguimento da asignatura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito mercantil				
Materia	Dereito: Dereito mercantil			
Código	V03G100V01201			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Louredo Casado, Sara			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A finalidade desta asignatura é acadar un coñecemento xeral sobre a función actual do Dereito Mercantil centrándose no seguinte:			
	Cómo se adquire a condición de empresario e qué implicacións ten a nivel de responsabilidade?			
	Qué tipos de formas sociais existen?			
	Qué contratos utilizan habitualmente os empresarios no mercado?			
	Qué papel xogan os títulos valores (cheques, letras de cambio etc.) na actualidade?			
	Qué regulación existe para as situacións de insolvencia?			

Competencias

Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar os suxectos que teñen a consideración de empresario a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	CE3 CE7	
Coñecer as particularidades e rasgos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís.	CE7	
Coñecer os dereitos e obrigas do empresario na súa actuación no mercado.	CE7	
Comprender a regulación xurídica da actividade dos empresarios no mercado, de xeito que se poida avaliar de forma básica o marco legal no que se desenvolve unha actividade empresarial.	CE7 CE12	CT7
Determinar qué norma é aplicable ao caso concreto, para poder resolver problemas prácticos derivados da actuación da empresa no mercado.	CE7	CT2 CT4
Resolver de forma razoada os problemas xurídicos plantexados.	CE7	CT2 CT5 CT7
Elaborar informes de carácter xurídico-económico e realizar a súa presentación.	CE3 CE7	CT2 CT4 CT5 CT7

Contidos

Tema	
------	--

Módulo I.- ESTATUTO XURÍDICO DO EMPRESARIO	1. CONCEPTO E CARACTERES XERAIS DO DEREITO MERCANTIL 2. O EMPRESARIO E OS SEUS COLABORADORES 3. NOCIONES SOBRE O REXISTRO MERCANTIL E A CONTABILIDADE DO EMPRESARIO 4. ELEMENTOS MATERIAIS DA ORGANIZACIÓN EMPRESARIAL 5. O DEREITO DA COMPETENCIA E A PROPIEDAD INDUSTRIAL
Módulo II.- DEREITO DE SOCIEDADES	6. NOCIONES XERAIS SOBRE AS SOCIEDADES MERCANTILES 7. A SOCIEDADE ANÓNIMA I 8. A SOCIEDADE ANÓNIMA II 9. A SOCIEDADE ANÓNIMA III 10. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA I 11. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA II 12. AS SOCIEDADES COOPERATIVAS
Módulo III.- INSTRUMENTOS DE PAGO E DE CRÉDITO.	13. TEORÍA XERAL DOS TÍTULOS VALORES 14. A LETRA DE CAMBIO. DECLARACIÓN CAMBIARIAS: ACEPTACION, ENDOSO E AVAL DA LETRA DE CAMBIO 15. CUMPRIMENTO DAS OBRIGACIONES CAMBIARIAS. O VENCIMIENTO DA LETRA 16. O CHEQUE E O PAGARE
Módulo IV.- CONTRATACIÓN MERCANTIL	17. AS OBRIGACIONES E OS CONTRATOS MERCANTIS. 18. CONTRATOS DE COLABORACIÓN 19. CONTRATO DE COMPRAVENTA MERCANTIL E CONTRATO DE TRANSPORTE 20.- CONTRATOS NO MERCADOS DE VALORES E CONTRATOS BANCARIOS 21.- CONTRATO DE SEGURO
Módulo V.- DEREITO CONCURSAL	22- NOCIONES DE DEREITO CONCURSAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	10	0	10
Seminario	5	25	30
Lección maxistral	36	35	71
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	38	39

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	- Presentación de liñas básicas do tema a estudar polo docente. - Intervención dos alumnos. - Dúbdas e debate. - Conclusións e recollida das prácticas. - Entrega de actividade de seminario cando proceda.
Seminario	- Presentación de conclusións e informe polo alumnado. - Recepción de informe e valoración polo docente.
Lección maxistral	- Esquema e documentación na Plataforma docente: tres días antes da clase. Conterá os obxectivos e bibliografía específica. - Explicación dos epígrafes seguindo un esquema de presentación. - Conclusións. - Presentación de dúbdas. - Presentación e reparto da clase práctica cando proceda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de tutorías atendendo individualizadamente ao alumnado que teña dúbdas sobre a materia explicada nas sesións teóricas.
Prácticas de laboratorio	Na propia sesión de prácticas atendendo individualizadamente aos diversos grupos de traballo.
Seminario	No horario de tutorías atendendo individualizadamente ao alumnado que teña dúbdas ou cuestión sobre os seminarios.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Prácticas de laboratorio	6 prácticas puntuables entre as 8 que se van facer. Cada una puntuará 0.25 puntos sobre o total da nota. Máxima nota por este concepto: 1.5 puntos.	17.5	CE3 CE7 CE12	CT2 CT4 CT5 CT7
	Valoración da participación activa nas sesión de prácticas. Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da nota da asignatura.			
Seminario	Plantearase 1 actividade de seminario ao longo do cuatrimestre a realizar en grupo. Ditas actividades deberán ser entregadas por escrito e presentadas oralmente. Puntuará, como máximo, 2 punto sobre o total da nota.	20	CE7 CE12	CT2 CT4 CT5 CT7
Lección maxistral	Valoración de participación nas sesións maxistraís a efectos de complementar a nota por avaliación continua.	2.5	CE3 CE7 CE12	CT5 CT7
	Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da nota da asignatura.			
Exame de preguntas de desenvolvemento	1 examen final cun valor de 6 puntos sobre o total da nota	60	CE3 CE7 CE12	CT2 CT4 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

- 1.- As notas da avaliación continua obtidas nas prácticas de laboratorio, seminario e participación gárdanse ata a convocatoria de xullo. Para os estudantes que así o soliciten respectaranse as do curso anterior.
- 2.- Para que o exame faga media coa avaliación continua será necesario acadar unha nota superior a 2 puntos (sobre 6).
- 3.- O alumnado que non participe en ningunha actividade da avaliación continúa será avaliado sobre 10 puntos nun exame final de carácter teórico e practico. Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.
- 4.- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.
- 5.- Datas dos exames: consultar páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Calero, Fernando, **Principios de Derecho Mercantil (BIBLIOGRAFÍA BÁSICA)**, última edición, Jiménez Sánchez, Guillermo (coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil (BIBLIOGRAFÍA BÁSICA)**, última edición,

Bibliografía Complementaria

Broseta Pont-Martínez Sanz, **Manual de Derecho Mercantil**, última edición,

Westlaw-Aranzadi, **Base de datos jurídica**,

Tirant On Line, **Base de datos jurídica**,

Códigos BOE Derecho Mercantil, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C,

Noticias Jurídicas, <http://noticias.juridicas.com/>,

Guías Jurídicas Wolters Kluwer, <https://guiasjuridicas.wolterskluwer.es/Content/Inicio.aspx>,

Recomendacións

Outros comentarios

- 1.- A materia Dereito Mercantil desta titulación non precisa de coñecementos xurídicos previos. De todas formas, a primeira das sesións prácticas adicarase íntegramente ao estudo dos diferentes tipos de normas e a facilitar información sobre bases de datos de carácter xurídico onde poder buscar a lexislación vixente e actualizada.
- 2.- Aínda que o idioma seleccionado para a elaboración da guía docente e do material repartido ao longo do curso sexa o galego, ás clases desenvolveránse en castelán ca finalidade de facilitar a súa comprensión aos estudantes ERASMUS que queiran cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía mundial				
Materia	Economía: Economía mundial			
Código	V03G100V01202			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Simón Fernández, Xavier			
Profesorado	Simón Fernández, Xavier			
Correo-e	xsimon@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Benvido a Economía mundial. Imos traballar duro para mellorar o nivel de comprensión da estrutura e funcionamento da economía mundial. Tentaremos combinar diferentes ferramentas pedagóxicas para que o cuadrimestre sexa interesante e proveitoso para todos. A participación activa dos alumnos e alumnas vai ser a peza central deste percorrido que iniciamos. Oxalá Economía Mundial responda ás vosas expectativas e oxalá cheguemos a xuño cos deberes feitos e satisfeitos do traballo realizado. O profesor vaivos acompañar neste interesante percorrido e vaivos facilitar as ferramentas necesarias para a comprensión das forzas actúantes na Economía Mundial. Vos teredes que pór traballo e entusiasmo por aprender. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Comprender as bases de funcionamento da economía, diferenciando países desenvolvidos e subdesenvolvidos.	CE3 CE4 CE5	CT5
Elaboración de informes que analizan a estrutura económica (mediante un conxunto de variábeis) de un grupo diverso de países.	CE3 CE5 CE8 CE13	CT5 CT7
Elaboración de informe que analiza a dinámica de algunhas variábeis económicas para un grupo diverso de países	CE3 CE4 CE8 CE13	CT5 CT7
Presentación oral dos informes relativos á estrutura e dinámica para un grupo diverso de países	CE8 CE13	CT5 CT7

Contidos	
Tema	

Descrición:

O sistema económico. Análise de Sistemas. Bases de Datos e Bibliografía.

PARTE II. ESTRUCTURA E DINÁMICA DA ECONOMÍA MUNDIAL

Tema 2.- As economías desenvolvidas.

Tema 3.- As economías subdesenvolvidas

Tema 4.- Outras formas de inserción na economía mundial

Descrición:

Esta parte desenvolverase como se fora un único tema. Os principais conceptos e procesos son: orixe do capitalismo; desenvolvemento e subdesenvolvemento; relacións centro/periferia; semellanzas e diferenzas no proceso de desenvolvemento; o socialismo real; a economía chinesa.

PARTE III. ESTRUCTURA E ACTIVIDADES ECONÓMICAS

Tema 5. Recursos humanos: poboación e mercado de traballo.

Descrición:

Comportamento demográfico: a súa incidencia nos niveles de benestar; desemprego; actividade económica; poboación e estado do benestar.

Tema 6. Recursos naturais e desenvolvemento económico.

Descrición:

Modelos de Producción agraria; Modelos de Producción pesqueira; Ecoloxía e Economía; problemas ambientais globais; nivel de renda e sensibilidade ambiental.

Tema 7.- Tecnoloxía, industria e servizos.

Descrición:

Modelos de Producción e Organización do Traballo; o papel da tecnoloxía; relevancia das TICs; Terciarización das economías.

PARTE IV. RELACIÓN E INSTITUCIÓN ECONÓMICAS INTERNACIONAIS

Tema 8.- Institucións monetarias e financeiras internacionais: SMI, FMI e BM.

Descrición:

Coherencia sistémica global; sistema internacional de pagamentos; regulación dos fluxos financeiros;

Tema 9.- Regulación do comercio internacional: a OMC.

Descrición:

Coherencia sistémica global; sistema internacional de regulación dos fluxos comerciais; aspectos sectoriais do comercio internacional; libre comercio e desenvolvemento.

Tema 10.- Os procesos de integración económica.

Descrición:

Procesos de integración económica: conceptos e experiencias; a Unión Monetaria e Económica na UE; as políticas sectoriais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	18	26
Prácticas con apoio das TIC	4	10	14
Foros de discusión	3	8	11
Aprendizaxe colaborativa	3	10	13
Lección maxistral	30	44	74
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Durante os seminarios o alumnado realizará a actividade de Presentación oral dos Informes solicitados
Prácticas con apoio das TIC	Sesións en Aula de Informática para o manexo de Servidores Estatísticos e Bases de Datos. Mediante estas sesións o alumnado adestrarase no manexo da información económica procedente deses servidores e recibirá as claves para a conseguente elaboración de diversos Informes sucesivos. Cada Informe consistirá en responder a unha ou varias preguntas mediante a análise de datos e a súa representación gráfica. Os datos conformarán unha Base de Datos específica para un conxunto de países que o alumnado irá construíndo conforme avance o curso.
Foros de discusión	Durante unha sesión de Seminario, o alumnado realizará a actividade de Argumentación arredor dun tema proposto. Formaranse grupos que argumentarán posicións contrarias e formularán preguntas ós "contrincantes".

Aprendizaxe colaborativa	Durante unha sesión de Seminario, o alumnado se dividirán en grupos e deberán realizar un Informe colectivo arredor de unha pregunta común. Posteriormente deberán presentalo oralmente e responder ás cuestións que formulen outros estudantes ou o profesor.
Lección maxistral	Presentación dos contidos teóricos dos temas para axudar á preparación de Informes. Entreganse lecturas para cada unha das partes da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesor ofrecerá os elementos guía que axudarán ao estudantado a encamiñar o seu traballo nos diferentes elementos que conforman a materia.
Seminario	Ao tratarse de grupos reducidos e ao estar centrados en aspectos específicos, o estudantado terá o protagonismo central na construción dos discursos interpretativos dos fenómenos económicos, sociais e ambientais que conforman a materia.
Prácticas con apoio das TIC	Estas prácticas desenvólvense nas semanas iniciais para que o estudantado se adestre no manexo de algúns indicadores económicos, sociais e ambientais: buscando os datos nos servidores estatísticos, realizando cálculos, graficando os resultados, etc. O alumnado debe aprender a formular argumentación escrita arredor de unha pregunta coñecida. Usará os seus coñecementos previos, ampliará o seu espectro conceptual, atenderá á información conxuntural, entenderá a información cuantitativa previamente xerada...todo elo para formular uns informes específicos.
Foros de discusión	Servirá para calibrar as posibilidades de ser parte de un equipo de traballo. O profesor poderá guiar o proceso de estruturación do grupo. Pero este debe ser autónomo no seu funcionamneto.
Aprendizaxe colaborativa	Servirá para calibrar as posibilidades de ser parte de un equipo de traballo. O profesor poderá guiar o proceso de estruturación do grupo. Pero este debe ser autónomo no seu funcionamneto

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Seminario	Presentación oral dos Informes requiridos e traballo en grupo. Cada un dos Informes consistirá nun texto escrito de extensión limitada e unha Base de Datos que recollerá os valores das variábeis, os cálculos dos indicadores seleccionados e a súa representación gráfica	25	CE4 CE5 CE8 CE13	CT5 CT7
Prácticas con apoio das TIC	Presentación escrita de Informe en relación ao primeiro dos temas propostos que será avaliado segundo o seu contido e a Base de Datos que acompaña a cada Informe	10	CE3 CE4 CE5 CE8 CE13	CT5
Foros de discusión	Defensa de unha posición específica en relación a tema proposto. Argumentación para fortalecer a posición. Preguntas para debilitar a posición contraria, a do outro grupo.	10		CT5 CT7
Aprendizaxe colaborativa	Traballo colectivo para xerar unha posición común respecto a tema proposto. Intercambio de ideas.	10		CT5
Lección maxistral	A participación nas sesións maxistrais será parte da avaliación final. Esa participación instrumentarizase mediante: -Preguntas e comentarios orais durante a sesión -Resumos críticos das lecturas obrigatorias e voluntarias	5	CE3 CE4 CE5	CT5 CT7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de proba escrita. Conterá algunha ou varias das seguintes opcións : - Enunciados que o alumno/a determinará se son verdadeiros ou falsos -Enumeración de características, diferenzas e/ou similitudes de procesos económicos - Interpretación económica de datos, gráficas ou textos.	40	CE3 CE4 CE5	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario obter 5 ou máis puntos, como suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes que configuran a avaliación. En calquera caso, esíxese unha puntuación mínima de 3 puntos (sobre 10) na proba denominada "Exame de preguntas de desenvolvemento" para superar a materia.

En segunda convocatoria o alumnado manterá a nota da avaliación continua (excepto o exame final, que deberá repetir na convocatoria extraordinaria). Así mesmo, terán a posibilidade de mellorar os resultados obtidos en algúns dos exercicios realizados nos Seminarios ou na Aula de Informática.

Realizarase unha proba denominada "Exame de preguntas de desenvolvemento". Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Así mesmo, para a convocatoria de fin de carreira estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Para optar á avaliación mediante exame final ao 100% da cualificación, o alumnado deberá comunicalo ao profesor mediante e-mail antes do primeiro venres do segundo mes de docencia.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vidal Villa e Martínez Peinado, **Economía Mundial**, 2000,

Jaime Requeijo, **Economía Mundial**, 2006,

Bibliografía Complementaria

VV. AA., **Sistema Económico Mundial**, 2004,

Samir Amin, **El capitalismo en la era de la globalización**, 1998,

Samir Amin, **La desconexión**, 1988,

VV. AA., **La economía mundial en transformación**, 2011,

Organización Internacional do Traballo, <http://laborsta.ilo.org/>, 2021,

Banco Mundial,

<http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/selectvariables.aspx?source=world-development-indicators>, 2022,

Fondo Monetario Internacional, <http://unstats.un.org/unsd/syb/>, 2022,

Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/>, 2022,

Organización Mundial do Comercio, <http://stat.wto.org/StatisticalProgram/WSDBStatProgramHome.aspx?Language=E>, 2022,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

Outros comentarios

Estudar a Economía Mundial é ocuparse de entender procesos que teñen raíces históricas. Pero eses procesos están vivos, constrúense día tras día. Por iso para seguir esta materia e alcanzar as destrezas necesarias cómpre ler, ler e ler. Iso inclúe libros e artigos pero tamén os informes das institucións internacionais, os informes de organizacións non gobernamentais que se ocupan dos temas de desenvolvemento económico, e as noticias máis quentes que se publican diariamente nos xornais xerais e específicos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía II				
Materia	Economía: Principios de economía II			
Código	V03G100V01203			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Giménez Fernández, Eduardo Luís			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Giménez Fernández, Eduardo Luís Manzano González, Baltasar			
Correo-e	egimenez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É posible describir o funcionamento das economías dun xeito analítico? O obxectivo deste curso é proporcionar ferramentas para analizar datos económicos e detectar regularidades que permitan analizar de xeito analítico temas de interese económico.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumno familiarizarase coa maneira de pensar dos economistas, isto é, no uso dos instrumentos analíticos fundamentais e no coñecemento dos conceptos básicos da economía.	CE2 CE4 CE5 CE6
O alumno familiarizarase co manexo de bases de datos de economía así como no manexo de follas de cálculo que lles permita organizar a información obtida das devanditas bases.	CE8
O alumno aprenderá a analizar datos económicos e a expor as súas conclusións dunha maneira organizada.	CT5

Contidos	
Tema	
1. Introducción	1. Introducción
2. Os datos	2.1. Contas Nacionais: PIB, Sector Publico e Sector Exterior. 2.2. Prezos: IPC e Deflador do PIB 2.3. Demografía e Mercado Laboral 2.4. Diñeiro 2.5. Sector Financeiro 2.6. Prezos: taxas de xuro e índices
2. Temas agregados	3.1. Crecemento Económico 3.2. Ciclos Económicos 3.4. Ecuación Cuantitativa, Paridade do Poder Adquisitivo e Paridade da Taxa de Câmbio

4. Dando sentido aos datos: modelos económicos
- 4.1 Modelo do Fluxo Circular da Renda
 - 4.2 As Restriccións dos Axentes Económicos: Aforro, Investimento, Débeda Pública e Sector Exterior
 - 4.3 A Ecuación Cuantitativa
 - 4.4 O modelo Clásico
 - 4.5 O modelo de Keynes (1936)

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	35	65
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	20	38
Traballo	4	35	39
Presentación	1	2	3
Exame oral	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases semanais de dúas horas de teoría.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As tutorías individuais terán lugar, previa cita co alumnado interesado, no Despacho Virtual https://campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/487723425 Acceso dos alumnos: DespachoVirtual-307
Probas	Descrición
Traballo	Orientación personalizada do traballo a desenvolver e solventar os problemas que se atopen os alumnos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios nas clases prácticas dos problemas propostos, e outros traballos e actividades propostos na clase ao longo do curso.	45	CE2 CE4 CE5 CE6
Traballo	Informe final do curso.	45	CE8 CT5
Presentación	Presentación na clase dos cadros e gráficos solicitados no Informe Final. Traballo acumulativo que terá que presentarse ao final de curso.	10	CE2 CT5 CE4 CE5 CE6 CE8
Exame oral	Exame final oral para os alumnos que desexen obter unha Matrícula de Honra, e para aqueles que non opten pola avaliación continua (100% da nota). Realizará-se na data oficial establecida no calendario de exames.	--	CE2 CT5 CE4 CE5 CE6 CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua: A nota do alumno constará de catro partes: A presentación de exercicios nas clases prácticas, exercicios propostos na clase (ambos deberán subi-los á plataforma), mais outros exercicios propostos ao longo do curso, até un 45% da nota; realización de un traballo (45%) e a súa exposición pública de dito traballo (10%) -ambas probas (traballo e exposición)- son obrigatorias para poder acadar o 55% da nota. O exame oral final e obrigatorio para os alumnos que queiran acceder a unha Matrícula de Honra. A nota final do alumno será a suma das notas destas catro partes.

Se un alumno non supera o curso pola avaliación continua, deberá presentarse ao exame final oral que representará o 100% da cualificación.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante pode escoller ser avaliado cun exame final oral que representará o 100% da cualificación.

Na convocatoria para o final da carreira, o exame oral suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia estarán disponibles na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Díaz-Giménez, Javier, **Macroeconomía: primeros conceptos**, Antoni Bosch, 1998

CORE, **The Economy**, <https://www.core-econ.org/project/core-the-economy/>, 2022

Bibliografía Complementaria

Gollin, D., **Getting income shares right**, Journal of Political Economy, 110 (2), pp. 458-474, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Microeconomía I/V03G100V01304

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Economía da empresa				
Materia	Empresa: Economía da empresa			
Código	V03G100V01204			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Piñeiro García, María del Pilar			
Profesorado	Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	pilar@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de presentar a empresa como axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. Partindo desta base, identifícanse e defínense as grandes áreas funcionais, profundando nos aspectos específicos da súa xestión e nas problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias

Código	
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar as clases de empresas que existen e as súas principais características.	CE7
Comprender a empresa como un sistema formado por subsistemas que se interrelacionan.	CE7
Saber aplicar técnicas para realizar unha análise da empresa o do seu entorno.	CE7
Identificar e saber aplicar os conceptos fundamentais da administración de empresas.	CE7
Identificar e saber aplicar os principais criterios para a toma de decisións nas empresas.	CE12
Coñecer os diferentes tipos de decisións de operacións e saber aplicar as principais técnicas para a toma de decisións neste ámbito.	CE7 CE12
Identificar as principais fontes de financiación da empresa e saber elixir a máis adecuada en cada situación.	CE7
Comprender a estrutura económico-financieira dunha empresa e o principio de equilibrio económico-financiero.	CE7
Identificar e saber aplicar os criterios de selección de inversións para avaliar as alternativas de inversión dunha empresa.	CE12
Identificar os conceptos de marketing e dirección de marketing, ser capaz de definir o mercado da empresa e a situación de dito mercado.	CE7 CE12
Identificar as variables do marketing-mix e saber utilízalas para a adopción de decisións comerciais eficientes.	CE12
Mellorar a capacidade de traballar en equipo.	CT2
Mellorar as habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.	CT5
Mellorar a actitude crítica e autocrítica.	CT7
Mellorar o autocontrol no sistema de traballo, en canto ao tempo e a planificación.	CG4
Mellorar as habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	CE8

Contidos

Tema

Tema 1. A empresa e o empresario	1.1. Concepto de empresa 1.2. A figura de empresario/a 1.3. Clases de empresas 1.4. Obxectivos da empresa 1.5. A empresa como sistema: principais subsistemas empresariais 1.6. O contorno da empresa
Tema 2. Principios básicos da administración de empresas	2.1. Introducción á administración de empresas 2.2. A planificación empresarial 2.3. A organización da empresa 2.4. A integración do persoal 2.5. A dirección dos recursos humanos 2.6. Sistemas e procesos de control
Tema 3. A toma de decisións na empresa	3.1. O proceso de toma de decisións 3.2. Tipos de decisións 3.3. Situacións de certeza, risco e incerteza 3.4. A matriz de decisión 3.5. Métodos e criterios para a toma de decisións 3.6. Decisións secuencias e árbores de decisión
Tema 4. A dirección de operacións	4.1. Introducción 4.2. Concepto e obxectivos da dirección de operacións 4.3. O proceso de planificación, programación e control da produción: principais decisións estratéxicas e tácticas 4.4. O punto morto da empresa 4.5. A xestión dos inventarios de demanda dependente e independente 4.6. Planificación, programación e control de proxectos
Tema 5. A dirección financeira	5.1. Introducción 5.2. O patrimonio e o balance da empresa 5.3. As fontes financeiras da empresa 5.4. A estrutura económico-financeira da empresa 5.5. Principio de equilibrio económico-financeiro: o fondo de rotación 5.6. Os ciclos de actividade da empresa e o período medio de maduración 5.7. Análise da situación económica e financeira mediante ratios 5.8. Criterios de valoración e selección de inversións
Tema 6. A dirección comercial	6.1. Introducción 6.2. Concepto de mercadotecnia e dirección de mercadotecnia 6.3. Definición do mercado da empresa 6.4. Análise da situación do mercado da empresa 6.5. Estratexias comerciais: a mercadotecnia mix

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Flipped Learning	29	20	49
Resolución de problemas de forma autónoma	20	30	50
Cartafol/dossier	0	44	44
Exame de preguntas obxectivas	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas para contactar e reunir información sobre o alumnado, así como para presentar a materia.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fóra da aula, e coa presenza da docente se facilitará e potenciará outros procesos de adquisición e practica de coñecementos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a súa análise e resolución. Parte da resolución dos problemas realizarase de forma presencial nas prácticas.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros na materia. A recompilación incluírá os traballos e probas que determine a docente e serán subidos á plataforma MOOVI no tempo e forma que se determinen.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Actividades introductorias	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Flipped Learning	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Cartafol/dossier	Resolveranse as dúbidas formuladas polo estudantado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros na materia. A recompilación incluírá os traballos e probas que determine a docente e serán subidos á plataforma MOOVI no tempo e forma que se determinen. O cartafol/dossier debe estar completo para ser evaluado. Non será avaliado no caso de que esté incompleto ou se detecte calquera tipo de plaxio.	30	CG4	CE7 CE8 CE12	CT2 CT5 CT7
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O/a estudante selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Correspóndese cos cuestionarios que se realizan ao longo do curso en MOOVI.	30	CG4	CE7 CE8	CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o/a estudante debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesorado, aplicando os coñecementos que adquiriu. É parte do exame final.	20		CE7 CE12	CT5 CT7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliar as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Cada estudante debe responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teña sobre a materia. É parte do exame final.	20		CE7 CE8 CE12	CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias ORDINARIA E EXTRAORDINARIA consta de dúas alternativas.

1. Avaliación CONTINUA. Está formada por:

- Cartafol (MOOVI) - 30% - Debe incluír todas as actividades para ser avaliado. - Cuestionarios (MOOVI) - 30% - Deben realizarse todos os cuestionarios para ser avaliado. - Exame final (Presencial) - 40%

2. Avaliación NON CONTINUA :

- Exame final (100%). Este exame será diferente ao realizado baixo a opción de Avaliación CONTINUA.

IMPORTANTE:

- A elección por parte do alumnado dunha das alternativas deberá facerse no prazo establecido pola responsable da materia, que se comunicará en MOOVI.

- No caso da avaliación continua, o cartafol/dossier e os cuestionarios realizaranse antes do exame final da convocatoria ordinaria, nos prazos nos que estableza a responsable da materia. No caso de non superar a materia na convocatoria ordinaria, na convocatoria extraordinaria o alumnado pode presentarse ó exame de avaliación continua pero non poderá reelaborar o cartafol/dossier nin realizar de novo os cuestionarios. Tamén poderá, se o desexa, cambiar a modalidade de avaliación a non continua na convocatoria extraordinaria.

- No caso de participar nunha proba intermedia de avaliación continua e non presentarse ao exame final, a nota final da materia será a nota dos cuestionarios e o cartafol/dossier.

- No caso de avaliación continua, de detectarse PLAXIO nunha das probas intermedias, o sistema de avaliación pasará a ser o de non continua.

- No sistema de avaliación da convocatoria DE FIN DE CARREIRA o exame final suporá o 100% da calificación.

- As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. e GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., **Introducción a la economía de la empresa. Un enfoque teórico-práctico**, 2009,

Bibliografía Complementaria

BUENO CAMPOS, E., **Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización**, 2002,

CRESPO FRANCO, T. e PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, programación e control, Ejercicios resueltos**, 2005,

MAYNAR MARIÑO, P.; BAÑEGIL PALACIOS, T.M. e GALERA CASQUET, C., **La economía de la empresa en el espacio europeo de educación superior**, 2008,

CRESPO FRANCO, T. e PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, programación e control**, 2005 (2ª edición),

DÍEZ DE CASTRO, E e REDONDO LÓPEZ, C., **Administración de empresas**, 1999,

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; JUNQUERA CIMADEVILLA, B. e DEL BRÍO GONZÁLEZ, J.A., **Iniciación a los negocios para ingenieros. Aspectos funcionales**, 2008,

GIL ESTALLO, M.A. e GINER DE LA FUENTE, F. E., **Cómo crear y hacer funcionar una empresa**, 2007 (7ª edición),

JIMÉNEZ CABALLERO, J.L.; PÉREZ LÓPEZ, C. e DE LA TORRE GALLEGOS, A., **Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica**, 2007,

KRAJEWSKI, L.J. e RITZMAN, L.P., **Administración de operaciones. Estrategia y análisis**, 2000 (5ª edición),

KOONTZ, H. e WEIHRICH, H., **Administración: una perspectiva global**, 2004,

PÉREZ GOROSTEGUI, E., **Introducción a la economía de la empresa**, 2002,

SUÁREZ SUÁREZ, A.S., **Curso de economía de la empresa**, 1996,

Recomendaciones

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística I				
Materia	Estatística: Estatística I			
Código	V03G100V01205			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Rodríguez Campos, María Celia			
Profesorado	Rodríguez Campos, María Celia			
Correo-e	mcrdiguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estatística I é unha materia de formación básica que se imparte no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Economía. Con esta materia preténdese, en primeiro lugar, que o alumnado sexa capaz de manexar adecuadamente a información contida nun conxunto de datos. Para iso, aprenderá a organizala, representala gráficamente e resumila nunha serie de indicadores cuxa correcta interpretación permitiralles obter unha visión global do funcionamento do proceso en estudo. Por outra banda, proporcionarase ao alumnado a ferramenta teórica básica para comprender o comportamento dos fenómenos aleatorios, entre os que se inclúen numerosos procesos económicos, e os diferentes modelos que se utilizan para representalos. O seguimento do curso de Estatística I, xunto co de Estatística II no segundo cuadrimestre do segundo curso, dotará ao alumnado da capacidade de afrontar as distintas etapas dunha investigación estatística, desde a formulación dun problema real ata a interpretación das análises realizadas, que permitirán entender mellor as características do fenómeno estudado e aplicar este coñecemento en ámbitos como a predición do seu comportamento futuro.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Organizar en táboas e representar gráficamente un conxunto de datos	CG2	CE10 CE12
Coñecer os principais coeficientes utilizados na análise descritiva dun conxunto de datos		CE1 CE6
Calcular os coeficientes apropiados segundo a natureza das observacións e o tipo de análise a realizar	CB2 CG7	CE6 CE10 CE12 CE13
Interpretar adecuadamente os resultados obtidos na análise descritiva dos datos	CB3	CE6 CT5 CE10 CT7 CE13
Comprender o concepto de experimento aleatorio e identificar os posibles sucesos		CE1
Coñecer e comprender o concepto de probabilidade e as súas propiedades		CE1

Resolver correctamente exercicios sobre cálculo de probabilidades	CB2	CG7	CE1
Comprender o concepto de variable aleatoria e distinguir entre variables discretas e continuas			CE1 CE6
Calcular probabilidades relativas a unha variable aleatoria			CE1 CE6
Coñecer e obter as principais características das variables aleatorias			CE1 CE6 CE10
Coñecer os principais modelos de distribucións utilizados na representación de variables aleatorias			CE1 CE6 CE10
Identificar que variable debe utilizarse en cada situación particular e discernir o modelo adecuado para representala.			CE6 CE10
Identificar as variables aleatorias independentes			CE1 CE6 CE10
Resolver correctamente exercicios sobre variables aleatorias e as súas distribucións	CB2		CE6 CE10
Manexar o programa estatístico utilizado na materia		CG2 CG7	CE8 CE12 CE13
Interpretar adecuadamente as saídas de resultados do programa estatístico	CB3	CG2 CG7	CE6 CE8 CE13
			CT5 CT7

Contidos

Tema	
TEMA 1. Introducción	Concepto e obxecto da Estatística. Etapas dunha investigación estatística. Estatística Descritiva, Teoría da Probabilidade e Inferencia Estatística. Conceptos básicos e notacións. Variables cuantitativas e cualitativas.
TEMA 2. Distribucións de frecuencias unidimensionais	Frecuencias dunha variable estatística e as súas propiedades. Distribucións de frecuencias agrupadas e non agrupadas. Representacións gráficas. Medidas de posición: media, moda, mediana e cuantiles. Medidas de dispersión: percorridos, varianza, desviación típica e coeficiente de variación. Simetría e asimetría. Diagramas de caixa.
TEMA 3. Distribucións de frecuencias bidimensionais	Frecuencias bidimensionais. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia estatística. Covarianza e coeficiente de correlación. Asociación entre variables cualitativas: coeficientes chi-cadrado de Pearson e V de Cramer.
TEMA 4. Probabilidade	Experimento aleatorio. Espazo muestral e sucesos. Operacións con sucesos e as súas propiedades. Definicións de probabilidade: clásica (regra de Laplace) e frecuentista. Definición axiomática de Kolmogorov da probabilidade. Consecuencias dos axiomas. Probabilidade condicionada. Teorema do produto. Teorema da probabilidade total. Teorema de Bayes. Independencia de sucesos.
TEMA 5. Variables aleatorias unidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables aleatorias discretas: función de probabilidade e propiedades. Variables aleatorias continuas: función de densidade e propiedades. Características dunha variable aleatoria: esperanza matemática, moda, mediana e cuantiles, varianza e desviación típica, asimetría.
TEMA 6. Principais distribucións discretas	Uniforme. Bernoulli. Binomial. Xeométrica. Binomial negativa. Hiperxeométrica. Poisson.
TEMA 7. Principais distribucións continuas	Uniforme. Normal. Exponencial. Gamma.
TEMA 8. Introducción ás variables aleatorias bidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables discretas e continuas. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia de variables aleatorias. Covarianza e coeficiente de correlación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10	7.5	17.5
Prácticas con apoio das TIC	5	7.5	12.5
Seminario	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Estudo previo	0	26	26
Foros de discusión	0	1.5	1.5
Lección maxistral	30	30	60

Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse exercicios similares aos dos boletíns de problemas dos temas correspondentes a cada sesión. Os/as alumnos/as deberán entregar a solución dos exercicios propostos pola profesora para a súa corrección e cualificación.
Prácticas con apoio das TIC	Nestas sesións utilizaremos un programa estatístico, aplicando as técnicas introducidas nas clases teóricas a distintos conxuntos de datos. O alumnado deberá resolver, utilizando o mesmo programa, os exercicios propostos pola profesora. O ficheiro de resultados xerado deixarase na plataforma de teledocencia para a súa corrección e cualificación.
Seminario	As/os alumnas/os poderán expor todas as cuestións ou dúbidas que teñan sobre os temas correspondentes, tanto a nivel teórico como práctico. Ademais, resolverán cuestionarios tipo test con preguntas teóricas e prácticas dos temas indicados, co obxecto de valorar o nivel de comprensión alcanzado. Para iso utilizarase a ferramenta de cuestionarios da plataforma de teledocencia, que xerará unha cualificación que tamén formará parte da nota final.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado deberá resolver pola súa conta todos os exercicios do boletín de problemas e realizar os cuestionarios de autoevaluación dispoñibles na plataforma de teledocencia.
Estudo previo	Preparación do exame final
Foros de discusión	O alumnado poderá expor cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos ou prácticos utilizando os foros dispoñibles na plataforma de teledocencia.
Lección maxistral	Nas clases de teoría presentaranse e desenvolverán os contidos de cada tema, acompañados dos exemplos necesarios para facilitar a asimilación dos conceptos básicos e a aplicación dos métodos estatísticos introducidos. Con anterioridade ao comezo de cada tema, proporcionarase, a través da plataforma de teledocencia, un boletín de problemas, dos cales a profesora resolverá en clase algúns exercicios tipo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado poderá expor cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos ou prácticos durante as sesións de tutoría en grupo.
Foros de discusión	O alumnado poderá expor cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos ou prácticos utilizando os foros dispoñibles na plataforma de teledocencia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas	Nestas sesións os/as alumnos/as resolverán de forma individual varios exercicios, cuxa solución se presentará por escrito e será recollida pola profesora para a súa corrección e cualificación.	22.5	CB2 CB3	CG2 CG7	CE1 CE6 CE10 CE12 CE13	CT5
Prácticas con apoio das TIC	Utilizando un programa de análise estatístico de datos os alumnos e alumnas realizarán os exercicios propostos, xerando un ficheiro de resultados que se deixará na plataforma de teledocencia para a súa corrección e cualificación.	15	CB3	CG2 CG7	CE6 CE8 CE12 CE13	CT5 CT7
Seminario	Nestas sesións as/os alumnas/os resolverán cuestionarios tipo test utilizando a ferramenta de cuestionarios da plataforma de teledocencia.	15	CB2		CE1 CE6 CE10 CE12	CT7
Resolución de problemas de forma autónoma	Valorarase o traballo do alumnado mediante a súa participación nas clases teóricas e prácticas e a utilización das ferramentas da plataforma.	7.5				CT5 CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame final (exercicios)	32	CB2 CB3	CG7	CE1 CE6 CE8 CE10 CE12 CE13	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia calcularase como o máximo entre E e $(0.4 \times E + 0.6 \times P)$, sendo E a nota do exame final e P a nota das demais probas (ambas as notas sobre 10). Do cálculo anterior dedúcese que o estudantado pode ser avaliado cun único exame final que supoña o 100% da cualificación

Para superar a materia, o alumnado debe obter unha cualificación maior ou igual que 5 (sobre 10) na nota final, debendo alcanzar polo menos 3.5 puntos (sobre 10) no exame final. Se un/ha alumno/a obtén no exame final unha nota inferior a 3.5 puntos (sobre 10), a súa cualificación final da materia será exactamente a nota do propio exame.

O criterio de avaliación será o mesmo na segunda convocatoria.

Na convocatoria de *Fin de carreira* o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames poderanse consultar na web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Casas Sánchez, J.M. y Santos Peñas, J., **Introducción a la Estadística para Economía**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2002

Esteban García, J. y otros, **Estadística Descriptiva y nociones de Probabilidad**, Paraninfo, 2008

Uña Juárez, I, Sanz Martínez, J. y Tomeo Perucha, V., **Cálculo de Probabilidades**, Garceta Grupo Editorial, 2009

Bibliografía Complementaria

Casas Sánchez, J.M. y otros, **Ejercicios de estadística descriptiva y probabilidad para Economía y Administración de Empresas**, Pirámide, 2006

Martín Pliego, F. J., **Introducción a la Estadística Económica y Empresarial**, 3ª ed, Paraninfo, 2004

Martín-Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., **Fundamentos de Probabilidad**, 3ª ed, Paraninfo, 2013

Martín-Pliego, F. J.; Ruíz-Maya, L. y Montero Lorenzo, J. M., **Problemas de Probabilidad**, Thomson Paraninfo, 2006

Peña, D., **Fundamentos de Estadística**, Alianza Editorial, 2008

Pérez, C., **IBM SPSS Estadística Aplicada. Concepto y ejercicios resueltos**, Garceta Grupo Editorial, 2013

Rohatgi, V. K. and Saleh, A. K. Md. E., **An Introduction to Probability and Statistics**, 3rd ed, Wiley, 2015

Tomeo Perucha, V. y Uña Juárez, I., **Estadística Descriptiva**, Garceta Grupo Editorial, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estatística II/V03G100V01403

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía española				
Materia	Economía española			
Código	V03G100V01301			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Gómez, Manuel			
Profesorado	González Gómez, Manuel			
Correo-e	mgonzalez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten por obxectivo: (i) Transmitir coñecemento da economía española (ii) Utilizar información e a análise económica (iii) Entender os principais problemas dentro de cada area económica.			

Competencias	
Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas, a través da aplicación ao contexto económico español	CE2	CT1 CT7
Coñecer o marco institucional da economía española, identificando procesos e aplicando principios de economía institucional	CE3	CT1
Capacidade para situar a economía española na súa evolución histórica, elixindo e reunindo aspectos clave dos procesos económicos	CE4	CT1 CT7
Comprender as bases de funcionamento da economía española, reunindo e artellando aspectos dos ámbitos máis xenéricos cos aspectos sectoriais	CE5	CT7
Ampliar e exercitar coñecementos e técnicas de análise económica, a través de aplicacións á economía española, relacionando variables e resolvendo problemas	CE6 CE9 CE10 CE12	CT5
Exercitarse na procura e identificación de fontes de información económica, e na avaliación e interpretación de datos relevantes para a economía española	CE8 CE12	CT2 CT5
Elaborar e defender informes e/ou análises referentes a diferentes aspectos da economía española, identificando problemas, elixindo información e métodos, argumentando e diagnosticando.	CE4 CE5 CE8 CE9	CT2 CT3 CT5 CT7

Contidos	
Tema	
I. INTRODUCCION. COORDENADAS BÁSICAS	1. O desenvolvemento económico español. Etapas e factores de crecemento 2. Recursos humanos, naturais e sociais. 3. A economía española no contexto europeo e mundial

II. AS ACTIVIDADES PRODUCTIVAS

4. Actividades Primarias. Agricultura. Pesca.
5. Sector enerxético.
6. A industria.
7. Os servicios

III. ASPECTOS INSTITUCIONAIS E DISTRIBUTIVOS

8. Mercado de traballo
9. Sistema financeiro e mercados
10. Sector público
11. A distribución da renda

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	14	10	24
Traballo tutelado	2	30	32
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Nas aulas de informática, realizaránse fundamentalmente tarefas ben definidas de análise e interpretación de datos sobre aspectos relacionados co temario. O obxectivo é aprender o tratamento de información e elaboración de informes que lle permitan o estudantado describir fenómenos da economía española como inflación, desemprego, crecemento económico etc.
Traballo tutelado	Cada traballo ou informe mellorado estará baseado no aprendido nas aulas de informática e clases teóricas. Será realizado unha vez o alumnado se familiarizou cos conceptos necesarios, con bases de datos e co proceso de interpretación de información que inicia na aula de informática ca elaboración do informe. Cada traballo tutelado é a continuación das sesións de aula de informática e clases maxistras e inclúe a elaboración dun informe en base a información estadística e contenidos do programa da materia que previamente se aprenderon nas clases de teoría e práctica. Estos traballos tutelados ou informes mellorados forman parte do traballo persoal do alumnado e serán corregidos polo profesor de cada práctica para alumnado que segue avaliación continua.
Lección maxistral	Expoñeránse de maneira resumida os contidos máis sustanciais de cada tema. Desta forma, o alumno irá compoñendo un primer esquema de rasgos básicos da economía española, e, simultaneamente, familiarizarase co uso de esquemas interpretativos e con fontes de información estatística, que posteriormente terá que seguir exercitando autónomamente con análise comparativo e descritivo e usando bibliografía e outro material recomendado.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	En dúas das 8 sesións de prácticas, o estudantado elabora informes sobre temas específicos. Nas horas de tutoría semanais resolvense dúbidas sobre contidos do curso e traballo realizado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe de elaboración de informes en base a fontes estatísticas e ferramentas de tratamento de información e responder cuestionarios. Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.	25	CE2 CE3 CE4 CE5 CE8 CE9 CE12 CT1 CT2 CT3 CT5 CT7
Traballo tutelado	Informes relativos aos contidos do programa da materia. Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.	25	CE2 CE3 CE5 CE8 CE10 CE12 CT3 CT5 CT7

Lección	Preguntas, comentarios de textos e datos relativos aos contidos do programa.	50	CE2	CT1
maxistral	Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.		CE3	CT5
			CE4	CT7
			CE5	
			CE6	
			CE8	
			CE9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Transcorrida a metade do curso, os estudantes deben decidirse polo sistema de avaliación continua ou exame final. No caso de optar por esta última opción, o exame final suporá o 100% da cualificación. Realizaranse probas de avaliación continua durante todas as semanas do curso.

Todas as probas, tanto de avaliación continua como final inclúen elaboración de informes e uso de TIC, exercicios e/ou comentarios relativos aos contidos do programa, preguntas e/ou comentarios de textos e/ou datos relativos aos contidos do programa.

Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

En relación coas datas das probas finais, debe consultarse a páxina <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GARCÍA DELGADO, J.L.; MYRO, R.(Drs), **Lecciones de Economía Española**, décimosexta, Civitas-Tomson Reuters, 2022
CONSEJO ECONÓMICO Y SOCIAL, **Memoria sobre la situación socioeconómica y Laboral. España 2021**, primera, CES, 2022

GARCÍA DE LA CRUZ, J.M.; RUESGA BENITO, S. (coord.), **Economía española. Estructura y regulación**, Paraninfo, 2017

HARRISON, J. CORKILL D., **Spain: A modern Economy**, Ashgate publishing, 2004

SCHWAB, K (Editor), **The Global Competitiveness Report**, World Economic Forum, varios años

Bibliografía Complementaria

ALONSO, J.A.; MYRO, R. (dhrs.), **Ensayos sobre economía española**, Civitas-Thomson, 2014

BANCO DE ESPAÑA, **Boletines económicos y documentos**, www.bde.es, varios años

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA, **Anuario estadístico de España, España en cifras, otras publicaciones**, www.ine.es, 2021

ECONOMISTAS, **España. Un balance**, Anual, Colegio de Economistas, 2007-2021

PAPELES DE ECONOMÍA ESPAÑOLA, **Colección de Revistas**, Funcas, 2007-2021

PÉREZ DÍAZ, F. (Dir.), **Crecimiento y competitividad. Trayectoria y perspectivas de la economía española.**, (www.fbbva.es), BBVA-ivie, 2012

EUROSTAT, **Series de datos**, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, varios años

FUNDACIÓN COTEC, **Informe Cotec 2021. Tecnología e innovación en España**, <https://cotec.es/informe-cotec>, Fundación Cotec, 2022

COMISIÓN EUROPEA, **Informes**, http://ec.europa.eu/index_es.htm, varios años

FMI, **Informes**, www.imf.org/external/spanish/index.htm, varios años

BANCO MUNDIAL, **Informes**, www.bancomundial.org, varios años

FAO, **Informes anuales agricultura, pesca, alimentación**, www.fao.org, varios años

FUNCAS, **Cuadernos de Información Económica; Indicadores**, www.funcas.es, varios años

FUNCAS, **Bimonthly Spanish Economic and Financial Outlook**, www.funcas.es, 2013-2022

MINISTERIO DE ECONOMÍA Y HACIENDA, **Informes**, www.meh.es, varios años

TURISPAÑA, **Informes periódicos**, turspain.es, varios años

MINISTERIO DE INDUSTRIA, ENERGÍA Y TURISMO, **Libro de Energía en España**, www.minetad.es, 2018

SECRETARÍA DE ESTADO DE COMERCIO, **Informes de Comercio Exterior**, www.coemrcio.gob.es, 2018

ICE-Información Comercial Española, **El sector exterior**, <http://www.revistasice.com/index.php/SICE/issue/archive>, 2004-2021

MINISTERIO DE INDUSTRIA, ENERGÍA Y TURISMO, **Monthly International Trade Report - Executive Summary**,

CAIXABANK, **Informe Mensual**, www.caixabankresearch.com, 2018

FEDEA, **Documentos (colección)**, www.fedea.es, 2018

SAWYER, M., **The UK Economy**, 16th Edition, Oxford University Press, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Finanzas				
Materia	Finanzas			
Código	V03G100V01302			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez de Prado, Francisco			
Profesorado	Cabaleiro Casal, María José Rodríguez de Prado, Francisco			
Correo-e	fprado@uvigo.es			
Web	http://https://fprado.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia plantearanse aos alumnos os conceptos básicos das Finanzas empresariais e de mercados financeiros para axudarlles a adquirir as competencias relacionadas con aqueles aspectos da Economía Financeira a nivel micro e macroeconómico. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira	CE1 CE8 CE12	
Coñecer e valorar as equivalencias financeiras no tempo	CE1 CE8 CE12	CT7
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos	CE1 CE8 CE12	CT7
Calcular rendementos e custos reais de operacións financeiras	CE1 CE8 CE12	CT7
Coñecer as nocións básicas de xestión financeira en empresas	CE5 CE7 CE9	
Coñecer os aspectos básicos do sistema financeiro nacional e internacional	CE3 CE5 CE9	
Aplicar o cálculo financeiro a valoración de activos	CE1 CE8 CE9 CE12	
Comprender e estimar a influencia do risco na valoración de activos e na composición de carteiras	CE1 CE5 CE9 CE12	

Contidos

Tema	
Xestión Financeira	As finanzas na Economía. Os fluxos financeiros. Nivel micro: xestión financeira empresarial. Nivel macro: sistema financeiro
Cálculo Financeiro e Operacións Financeiras	- Cálculo financeiro básico: Valor do diñeiro no tempo. Capitalización simple e composta. Tipos de interese equivalentes. Efecto inflación. Desconto simple comercial. Valoración de rendas financeiras. - Operacións financeiras de préstamos: Operacións de préstamo. Clasificación. Formulación financeira: estrutura de pagos e custo.
Xestión de investimentos e financiamentos	Nocións básicas de xestión financeira empresarial. Obxectivo das empresas. Xestión de activos e pasivo: principais características. Principais alternativas de financiamento empresarial: capital, autofinanciación e endebedamento.
Sistema Financeiro	Concepto, función, características, integrantes e clasificacións
Valoración de activos reais e financeiros: rendibilidade e risco	- Activos Financeiros de renda variable: Concepto e función. Operativa. Mercados de negociación e intermediarios - Activos Financeiros: renda fixa: Concepto e función. Valoración e risco. Clasificación. Mercados de negociación e intermediarios
Xestión de activos financeiros e carteiras	Concepto de carteira de valores. Rendibilidade e risco. Diversificación. Xestión de carteiras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	30	30	60
Lección maxistral	45	80	125
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolución exercicios propostos en grupos reducidos co asesoramento personalizado do profesor

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua a través de exames parciais con resolución de probas escritas presenciais, sobre a adquisición de competencias da materia. Os alumnos poderán optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais e fin de carreira das convocatorias oficiais (100% nota final). Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 3 probas, cunha ponderación do 35% a primeira, 35% a segunda e 30% a terceira. Os estudantes poderán optar entre avaliación continua ou avaliación global a través de exame final (100%). Non hai data límite para comunicala decisión entre avaliación continua ou final. No exame de segunda oportunidade e fin de carreira non se conserva a nota de avaliación continua e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación.	100	CE1 CE3 CE5 CE7 CE8 CE9 CE12	CT7
---------------------------------------	---	-----	--	-----

Outros comentarios sobre a Avaliación

Pódense consultar as datas de exames en <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moovi, **Material práctico y teórico**,

Brigham, E.F. and Erhardt, M, **Financial management: theory and practice**, South western Thompson learning, 2002

Pisón Fernández, Irene, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001

Rodríguez Sánchez, J.A. y Rodríguez Parada, S., **Cuadernos de matemática de las operaciones financieras**, Tórculo, 2000

Bibliografía Complementaria

Pindado García, J., **Finanzas empresariales**, Paraninfo, 2012

Hayat, S. y San Millán, A, **Finanzas con excel**, Mc Graw Hill, 2006

Suárez Suárez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación**, Pirámide, 2014

PArejo Gamir, Cuervo, A. y otros, **Manual de Sistema Financiero español**, Ariel, 2014

Martínez Álvarez, J.A. y Calvo Gozález, J.L., **Banca y mercados financieros**, Tirant lo Blanch, 2012

Pampillón Fernández, Fernando, **Ejercicios de Sistema Financiero español**, Dykinson, 2005

Brealey, R., Myers, S. y Marcus, A., **Fundamentos de finanzas corporativas**, Mc Graw Hill, 2007

MArtín Marín, J.L. y TRujillo Ponce, A., **Manual de mercados financieros**, Thompson, 2004

Steiner, B., **Conceptos esenciales del mercado financiero**, Reuters, 2002

De Pablo López, A., **Valoración Financiera**, CEntro EStudios Ramon Areces, 2002

De Pablo López, A., **Matemáticas de las operaciones Financieras**, UNED, 2000

Delgado, Concepción, **MAtemática Financiera**, Palomero Delgado, 1995

González Catalá, Vicente, **Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles**, Ed. Ciencias Sociales, 1995

Pozo Carrero, E. y Zuñiga Rodríguez, J., **Problemas de matemática financiera**, Esic, 1996

Bonilla Musoles, M. y Ivars Escortell, A., **MAtemática de las operaciones financieras**, AC, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade/V03G100V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Economía da empresa/V03G100V01204

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas II				
Materia	Matemáticas II			
Código	V03G100V01303			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Profesorado	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	cvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta asignatura é proporcionar ó estudante a linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para poder entender a literatura económica elemental e capacitalo para plantexar e analizar os modelos dos problemas económicos.			

Competencias	
Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e da análise matemática.	CE1 CE10 CE12	CT2 CT5
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico	CE1 CE10 CE12	CT5
Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas	CE1 CE12	CT2 CT7
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita	CE1 CE10	CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
1. Formas cadráticas	Autovalores. Diagonalización. Formas cadráticas. Estudo do signo dunha forma cadrática.
2. Derivadas de funcións de varias variables	Derivadas direccionais e derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz jacobiana. Regra da cadea. Derivadas sucesivas. Matriz hessiana. Teorema de Taylor.
3. Funcións homoxéneas	Funcións homoxéneas. Propiedades. Teorema de Euler.
4. Funcións definidas implícitamente	Funcións definidas implícitamente por unha ou varias ecuacións. Relación marxinal de substitución. Derivación de funcións implícitas.
5. Convexidade de funcións.	Funcións convexas e funcións cóncavas. Casi-concavidade. Propiedades. Caso de funcións diferenciables.
6. Problemas de extremos sen restricións	Óptimos locais e globais. Condicións necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condicións suficientes.
7. Problemas de extremos con restricións de igualdade	Formulación do problema. O problema do consumidor. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condicións suficientes.

8. Problemas de extremos con restricións de desigualdade	Formulación do problema. Saturación de restricións. Condición necesaria para a existencia de extremos: Teorema de Kuhn Tucker. Condicións suficientes.
9. Optimización dinámica	Formulación do problema de cálculo de variacións. Condición de Euler. Condicións suficientes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	15	30
Resolución de problemas	10	30	40
Seminario	15	30	45
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	20	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte da profesora, base teórica e directrices de traballo a desenrolar polo estudante.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios relacionados coa temática da materia. Adoitase utilizar como complemento da sesión maxistral.
Seminario	Sesións nas que o docente orientará e guiará o proceso de aprendizaxe do alumnado
Prácticas con apoio das TIC	Utilización de software de cálculo simbólico para a resolución de exercicios relacionados coa temática da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Asesoramento para o desenvolvemento de actividades da materia.
Seminario	Seguimento do traballo individual do alumno para asesoramento no proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC	Seguimento do traballo individual do alumno para asesoramento no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios recollidos progresivamente ao longo do cuadrimestre.	100	CE1 CE10 CE12	CT2 CT3 CT4 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final será a suma da nota obtida nas probas realizadas durante o cuadrimestre, preferentemente nas clases prácticas, cunha ponderación do 40% para os 4 primeiros temas e do 60% para o resto.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante, previa comunicación ó profesorado, poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. Esta circunstancia debe ser notificada no transcurso das 4 primeiras semanas do cuadrimestre.

Os estudantes que seguiron a avaliación continua, finalizado o cuadrimestre poderán renunciar a nota acadada e poderán optar a ser avaliados cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. Esta circunstancia debe ser notificada antes do 31 de decembro.

Tanto na convocatoria de xullo como na de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exámes son competencia do decanato e deberán ser consultadas na web da Facultade.

Compromiso ético

Esperamos que o alumnado presente un comportamento ético axeitado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparatos electrónicos non autorizados,...) a cualificación final será de SUSPENSO (0) e o feito será comunicado á dirección do Centro para os efectos oportunos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jarne G., Pérez-Grasa I., Minguillón E., **Matemáticas para la Economía. Álgebra lineal y Cálculo diferencial.**, McGraw Hill,

Barbolla R.,Cerdá E. y Sanz P., **Optimización. Cuestiones, ejercicios y aplicaciones a la Economía**, Pearson Educación,

Pérez-Grasa I., Minguillón E. y Jarne G., **Matemáticas para la Economía. Programación matemática y sistemas dinámicos**, McGraw Hill,

Barbolla R.,Cerdá E. y Sanz P., **Optimización. Programación Matemática y aplicaciones a la Economía**, Editorial Garceta,

Bibliografía Complementaria

Sydsaeter K., Hammond P. y Carvajal A. J., **Matemáticas para el análisis económico(2ª ed)**, Pearson Education,

Besada M. y otros, **Cálculo de varias variables. Cuestiones y ejercicios resueltos**, Pearson Educación,

Besada M. y otros, **Cálculo diferencial en varias variables. Problemas y cuestiones tipo test resueltos**, Editorial Garceta,

Balbás A. y otros, **Análisis matemático para la economía I y II**, Editorial A. C.,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía I				
Materia	Microeconomía I			
Código	V03G100V01304			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Pazo Martínez, María Consuelo			
Profesorado	Castro Rodríguez, Fidel Montero Muñoz, María Pazo Martínez, María Consuelo			
Correo-e	cpazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia impártese no primeiro cuadrimestre do segundo curso do grao en Economía e xunto coa materia "Microeconomía II", impartida no segundo cuadrimestre, configura un curso completo de microeconomía intermedia. Estas dúas materias desenvolven máis formalmente os contidos presentados na materia "Economía: Principios de Economía I", co obxectivo de familiarizar aos estudantes co método da análise económica, en particular, co proceso de modelización dos problemas económicos. O obxectivo concreto é analizar detalladamente o comportamento individual dos axentes económicos e o funcionamento dos mercados nos que interactúan, tanto nun contexto de competencia perfecta (Microeconomía I), como nun contexto de competencia imperfecta (Microeconomía II). A análise realizarase, en primeiro lugar, desde unha perspectiva de equilibrio parcial (Microeconomía I), para logo abordar a análise desde unha perspectiva de equilibrio xeral (Microeconomía II).			

Competencias	
Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. Desenvolver nos estudantes a capacidade para analizar de forma rigorosa os efectos de cambios na contorna económica sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	CE2 CE5 CE6	CT5
2. Lograr que os estudantes sexan capaces de analizar a realidade económica utilizando instrumentos de análise económica, en particular, modelos económicos simples que lles permitan argumentar de forma coherente.	CE7 CE10	
3. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos de forma coherente e fundamentada.	CE10	CT5
4. A obtención dos resultados anteriores contribuirá a capacitar aos estudantes para a realización de informes de asesoramento económico.		

Contidos	
Tema	
PARTE I. INTRODUCCION.	1. INTRODUCCIÓN. Microeconomía: Concepto e contido. Optimalidad e concepto de equilibrio. Oferta e demanda. Estática comparativa. Concepto de eficiencia. Bibliografía: Varian, capítulo 1.

PARTE II. A TEORIA DO CONSUMIDOR.

2. A RESTRICIÓN ORZAMENTARIA.

Propiedades do conxunto orzamentario. Efectos de variacións de prezos e renda sobre a recta orzamentaria. Efectos de impostos, subvencións e racionamento.

Bibliografía: Varian, capítulo 2.

3.- PREFERENCIAS. Supostos básicos. Curvas de indiferenza. Convexidade das preferencias. Relación Marxinal de substitución.

Bibliografía: Varian, capítulo 3.

4. UTILIDADE.

Utilidade ordinal e utilidade cardinal. Utilidade marxinal. Relación entre a utilidade marxinal e a relación marxinal de substitución.

Bibliografía: Varian, capítulo 4.

5. ELECCIÓN ÓPTIMA DO CONSUMIDOR.

Elección óptima. A función de demanda individual. Solucións de esquina. Efectos dun imposto sobre a cantidade versus imposto sobre a renda.

Bibliografía: Varian, capítulo 5.

6. ESTÁTICA COMPARATIVA EN DEMANDA.

Variacións da renda: Bens normais e inferiores. Curvas de oferta-renda e curvas de Engel. Variacións nos prezos: Bens ordinarios e bens Giffen. Curvas de oferta-prezo e curvas de demanda. Bens substitutivos e complementarios. Función inversa de demanda.

Bibliografía: Varian, capítulo 6.

7. A ECUACIÓN DE SLUTSKY.

Efecto substitución. Efecto renda. Lei de demanda e a ecuación de Slutsky. Curvas de demanda compensadas.

Bibliografía: Varian, capítulo 8.

8. EXCEDENTE DO CONSUMIDOR.

Variación compensatoria e variación equivalente. Excedente do consumidor.

Bibliografía: Varian, capítulo 14.

9. ELECCIÓN CON DOTACIÓN INICIAIS. A OFERTA DE TRABALLO.

Demandas brutas e netas. Restrición orzamentaria con dotacións iniciais. A restrición orzamentaria consumo-lecer. Elección óptima: demanda de lecer, oferta de traballo. Estática comparativa.

Bibliografía: Varian, capítulo 9.

10. ELECCIÓN INTERTEMPORAL: O MODELO CONSUMO-AFORRO.

A restrición orzamentaria: tipos de desconto, valor actual e valor futuro. A elección intertemporal. Estática comparativa. Efectos da inflación.

Bibliografía: Varian, capítulo 10.

11. A DEMANDA DE MERCADO.

Da demanda individual á demanda de mercado. A elasticidade.

Bibliografía: Varian, capítulo 15.

12. A TECNOLOXÍA.

Factores e produtos. Conxunto de produción e función de produción. Produtividade marxinal e produtividade media. Isocuantas e relación técnica de substitución. Os rendementos a escala.

Bibliografía: Varian, capítulo 19. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 6. Estrin e Laidler, capítulo 11.

13. MAXIMIZACIÓN DE BENEFICIOS.

Maximización de beneficios a curto prazo e a longo prazo. As funcións de demanda de factores. Maximización de beneficios e rendementos a escala.

Bibliografía: Varian, capítulo 20.

14. CUSTOS DE PRODUCCIÓN.

Minimización de custos: funcións de custos a curto e longo prazo.

Rendementos de escala e funcións de custos. Relación entre os custos a curto e longo prazo. Curvas de custos.

Bibliografía: Varian, capítulos 21 e 22. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 7. Estrin e Laidler, capítulo 12.

15. A DECISIÓN DE PRODUCCIÓN: A OFERTA DA EMPRESA COMPETITIVA.

A demanda de mercado para unha empresa competitiva. Maximización do beneficio e oferta da empresa. Beneficios e excedente do produtor. A curva de oferta a longo prazo da empresa. A oferta da industria.

Bibliografía: Varian, capítulo 23. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 8. Estrin e Laidler, capítulo 13.

16. A OFERTA DA INDUSTRIA EN COMPETENCIA PERFECTA.

A oferta da industria a curto prazo e a longo prazo. O equilibrio competitivo a curto e longo prazo. Efectos sobre o equilibrio de diferenzas de eficiencia entre as empresas e efectos de variacións nos prezos dos factores.

Bibliografía: Varian, capítulo 24. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 8. Estrin e Laidler, capítulo 14.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	84	126
Resolución de problemas	27	54	81
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A metodoloxía docente consistirá no desenvolvemento de varios tipos de clases (teóricas e prácticas) e no traballo persoal do alumno para consolidar os coñecementos e adquirir soltura na resolución dos problemas expostos. Nas clases teóricas expóranse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo, poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade (se as condicións sanitarias permíteno) ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Resolución de problemas	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade (se as condicións sanitarias permíteno) ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizarase un control con preguntas tipo test (relativas a contidos teóricos e prácticos) e pequenos problemas que formarán parte da avaliación continua da materia.	20	CE2 CE5 CE6 CE7 CE10	CT5
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 8.	40	CE2 CE5 CE6 CE7 CE10	CT5
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 9 a 16.	40	CE2 CE5 CE6 CE7 CE10	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá optar entre (1) avaliación continua ou (2) exame global.

1. Avaliación continua. Neste caso a cualificación obterase do seguinte modo:

- 20% cun control dos primeiros 5 temas.
- 40% cunha proba parcial dos temas 1 a 8.
- 40% cunha proba parcial dos temas 9 a 16 (se o intervalo entre a data oficial do exame final e a finalización das clases é inferior a 15 días, esta proba celebrarase nesa data).

Para aprobar a materia a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Si non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Si tampouco se alcanza esa puntuación nese exame (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible que en cada unha das dúas partes obtéñase unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Si non se cumpre a condición anterior, (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos.

O alumnado que non se presente a ningún dos parciais, nin á súa recuperación no exame final, será cualificado como Non Presentado (aínda que realizase o control dos 5 primeiros temas).

O alumnado pode renunciar a ser cualificado por avaliación continua se así o comunica antes do 30 de novembro.

2. Exame global: O exame celebrarase na data oficial recollida na páxina web da facultade e suporá o 100% da nota. O exame constará de dous partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 8 e a segunda aos temas 9 a 16), cada unha das cales suporá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia, é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das dúas partes obtéñase unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Si non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Exame de fin de carreira: O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

Datas oficiais de examen: Poden ser consultadas na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Varian, H. R., **Microeconomía Intermedia. Un enfoque actual**, 9ª Edición, Antoni Bosch, 2015

Carrasco, A. et al., **Microeconomía Intermedia: Problemas y Cuestiones**, 1ª Edición, McGraw Hill, 2003

Gracia, E. y R. Pérez, **Cuestiones tipo test de Microeconomía Intermedia**, 1ª Edición, Prentice Hall, 2004

Bibliografía Complementaria

Carrasco, A. et al., **Microeconomía: Ejercicios y Cuestiones**, 1ª Edición, McGraw Hill, 2013

Estrin, S. y D. Laidler, **Microeconomía**, 4ª Edición, Prentice Hall, 1995

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Microeconomía II/V03G100V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Matemáticas II/V03G100V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Outros comentarios

Non existe ningún requisito formal para poder cursar esta materia, aínda que resulta recomendable ter superada a materia do primeiro curso "Economía. Principios de Economía I".

Suponse que os alumnos están familiarizados con conceptos económicos básicos: demanda, oferta, equilibrio, elasticidade, competencia perfecta.

Ademais, o alumno debe posuír coñecementos básicos de matemáticas, adquiridos no bacharelato e na materia de matemáticas cursada no primeiro ano do grao. En particular, o alumno debe ter coñecementos elementais de álgebra (operación e manipulación de expresións algebraicas, resolución de sistemas de ecuacións), representación gráfica de funcións dunha variable, derivación de funcións dunha variable e obtención de derivadas parciais en funcións de varias variables.

Na plataforma docente poderase consultar información relevante para o seguimento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade				
Materia	Contabilidade			
Código	V03G100V01401			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financeira como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer o funcionamento básico dun sistema contable como instrumento informativo ao servizo do proceso de toma de decisións	CB2 CB3 CB4	CE13
Coñecer a regulación positiva da contabilidade, os seus obxectivos e carácter relativo, así como o funcionamento do sistema contable empresarial no contexto da regulación positiva española.	CB2 CB3 CB4	CE13

Contidos

Tema	
1. A información económica e a toma de decisións	1.1. A información económico-empresarial 1.2. A utilidade da información económica. 1.3. Os usuarios da información económica. 1.4. A información contable: características e requisitos
2. Concepto e División da Contabilidade	2.1. Introducción ao concepto de contabilidade 2.2. División da contabilidade.
3. O Patrimonio da Empresa: elementos e relacións	3.1. O patrimonio da empresa e os seus compoñentes. 3.2. Análisis do Activo. 3.3. Análisis do Pasivo. 3.4. O fondo de manobra. 3.5. O período medio de maduración da empresa.
4. Método contable e a súa instrumentalización	4.1. O método contable e os seus obxectivos. 4.2. Os feitos contables: A súa clasificación e formulación. 4.3. Os feitos contables e o concepto de resultado. 4.4. A conta como instrumento contable. 4.5. Tipos de conta e o seu funcionamento. 4.6. O método de partida dobre. 4.7. O rexistro das operacións contables. 4.8. Contas administrativas e contas especulativas.

5. O ciclo contable	5.1. O ciclo contable: concepto e fases. 5.2. A fase inicial: inventario e apertura. 5.3. O desenvolvemento do exercicio: fase de xestión. 5.4. As operacións de conclusión do exercicio: a fase de peche. 5.5. A elaboración das contas anuais
6. A normalización contable: a regulación legal da contabilidade en España	6.1. A normalización contable: concepto, utilidade e tipos. 6.2. A regulación legal da contabilidade en España: o Plan Xeral de Contabilidade. 6.3. A estrutura do Plan Xeral de Contabilidade. 6.4. Os principios contables e as contas anuais.
7. O proceso de valoración contable	7.1. A valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica e valoración sintética. 7.3. Os criterios de valoración no Plan Xeral de Contabilidade español.
8. Análise e contabilización das existencias	8.1. Concepto e clases de existencias. 8.2. A valoración das existencias. 8.3. A contabilización das existencias. 8.4. Depreciación das existencias. 8.5. A problemática contable de envases e embalaxes. 8.6. A problemática contable do IVE.
9. Disponibilidades líquidas e dereitos de cobro	9.1. O efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 9.2. Os dereitos correntes de cobro. 9.3. A depreciación dos dereitos correntes de cobro.
10. O pasivo corrente	10.1. O pasivo: concepto e clases. 10.2. Os pasivos por operacións de tráfico. 10.3. As débedas con entidades de crédito e outros pasivos de natureza financeira. 10.4. Outras contas pasivas.
11. O inmovilizados material e intanxible	11.1. Concepto e clases. 11.2. O inmovilizado material. 11.3. Os inmovilizados materiais en curso. 11.4. Os investimentos inmobiliarios. 11.5. O inmovilizado intangible. 11.6. As correccións valorativas.
12. Os investimentos financeiros	12.1. Concepto e clases. 12.2. A valoración dos investimentos financeiros. 12.3. Os dereitos preferentes de subscripción e a súa problemática contable. 12.4. A problemática contable das accións e participacións de capital. 12.5. A problemática contable dos valores de renda fixa e créditos asimilados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	30	45
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Ao longo das clases prácticas, a medida que os alumnos desenvolven de modo autónomo problemas ou exercicios propostos polo profesor, resolveranse as dúbidas ou cuestións dun modo personalizado.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática por parte do docente co obxectivo de rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Trátase de valorar aprendizaxes e accións e como levan a cabo valorando a orde, precisión, destreza, eficacia...	10	CB2 CB3 CB4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre algúns aspectos teóricos. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia con respostas relativamente extensas.	30	CB2 CB3 CB4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que ou alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. De este modo, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	60	CB2 CB3 CB4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua

Durante o curso o alumno será obxecto de avaliación a través de probas escritas de desenvolvemento, de resolución de problemas e exercicios, así como da realización de actividades na aula que serán computadas e rexistradas a través da observación sistemática por parte do profesor.

As preguntas de desenvolvemento avalían o nivel de coñecementos teóricos e supón o 30% da cualificación da materia. Durante o curso, avaliarase a disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitude, ...) que será rexistrada a través dunhas cualificacións que suporá até o 10% da cualificación final. O 60% restante da cualificación da materia por avaliación continua derivarase dun exame escrito que se celebrará ao final do curso, nas datas oficiais establecidas polo centro, na que se avaliarán as destrezas do alumno a través da resolución de problemas e/ou exercicios.

Para superar a materia no proceso de avaliación continua será preciso obter unha nota mínima de 4 sobre 10 na proba que avalía as destrezas a través da resolución de problemas e ou exercicios. En caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter por avaliación continua é un 4,5.

Para a convocatoria extraordinaria de xullo manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á do Exame de preguntas de desenvolvemento, polo que esta proba será o 60% da nota final.

Avaliación global

Si o alumno non desexa ser valorado polo anteriormente descrito proceso de avaliación continua, deberá comunicar por correo electrónico ao profesor coordinador, antes do 1 de marzo, o seu desexo de avaliarse a través dunha única proba. Esta proba, na que se poderá obter até un total de 10 puntos, conterá preguntas de desenvolvemento e resolución de problemas e/ou exercicios e será realizada, na convocatoria ordinaria e na extraordinaria, nas datas oficiais establecidas polo centro.

Exame de Fin de Carreira

Os alumnos que concorran a esta convocatoria serán avaliados co mesmo criterio descrito no apartado de avaliación global.

As datas dos exames oficiais deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,

- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES.**, Ed. Pirámide,

- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera.**, Ed. Pirámide,

M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de empresas				
Materia	Dirección de empresas			
Código	V03G100V01402			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vila Alonso, María Mercedes			
Profesorado	Vila Alonso, María Mercedes			
Correo-e	mvila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é describir o proceso de xestión empresarial desde a perspectiva estratéxica. Concretamente capacitará ao alumno para identificar e analizar os factores relevantes á hora de fixar estratexias tanto en empresas como noutro tipo de institucións, co fin de que estas alcancen a competitividade necesaria para traballar nun mundo globalizado e ante continuos cambios económicos. O alumno dominará as distintas alternativas estratéxicas e as ferramentas dispoñibles, para conseguir o devandito obxectivo partirase dos coñecementos estudados no curso anterior.			

Competencias	
Código	
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestiones concretas, a nivel estratéxico, no ámbito da empresa.	CE8	CT5	CE12
Promover a capacidade do alumno para aplicar coñecementos adquiridos na consulta de bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversas sobre dirección da empresa.	CE8		CE9
Ser capaz de aplicar os diferentes conceptos teóricos e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	CG2	CE7	CT2
	CG4	CE8	CT5
		CE9	CT7
		CE12	
Comprender a contorna xeral e a contorna específica da empresa, identificando ameazas e oportunidades para a toma de decisións estratéxicas.		CE7	CE8
		CE9	
Ser capaz de identificar os obxectivos, valores, recursos e capacidades dunha organización que permitan a creación dunha vantaxe competitiva		CE7	CE8
Coñecer as alternativas estratéxicas da empresa, así como as direccións de desenvolvemento estratéxico e ser capaz de formular as estratexias competitivas e corporativas máis adecuadas para responder os retos da contorna.		CE7	CE8
		CE9	CE12

Contidos	
Tema	
0. Introducción	
1. Os obxectivos e os valores da empresa.	1.1. Os obxectivos da empresa
	1.2. A visión e o propósito estratéxico.
	1.3 A RSE.

2. Análise da contorna xeral	2.1. Concepto e tipoloxía de contorna 2.2. Análise da contorna xeral 2.3. Análise da contorna futura: O método dos escenarios
3. Análise da contorna específica	3.1. Delimitación da contorna específica 3.2. Análise da estrutura da industria 3.3. A segmentación de mercados: grupos estratéxicos
4. Análise interna da empresa	4.1. O diagnóstico interno da empresa 4.2. A cadea de valor 4.3. A análise DAFO
5. Análise dos recursos e capacidades	5.1. A análise de recursos e capacidades 5.2. Identificación dos recursos e capacidades 5.3. Avaliación dos recursos e capacidades
6. Estratexia e vantaxe competitiva	6.1. Estratexia e vantaxe competitiva 6.2. A vantaxe competitiva en custos 6.3. A vantaxe competitiva en diferenciación 6.4. Ampliación de estratexias: O reloxo estratéxico.
7. Direccións de desenvolvemento estratéxico	7.1. O crecemento e desenvolvemento da empresa 7.2. Direccións do desenvolvemento 7.3. Métodos de desenvolvemento. 7.4 A estratexia de internacionalización
8. Implantación e Control Estratéxico	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	45	90
Estudo de casos	22.5	45	67.5
Seminario	7.5	30	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	27	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado
Estudo de casos	Analízanse lecturas con casos, reais ou ficticios, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, reflexionar, debater
Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións que o/a alumno/a mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)
Seminario	Resolución de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teórico-prácticos impartidos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)
Estudo de casos	Resolución personalizada de problemas do alumnado a hora de levar a práctica os coñecementos teóricos adquiridos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Estudo de casos	Estudo, debate e participación na resolución de supostos, reais ou ficticios, de formulacións estratéxicas por parte de empresas e outras institucións. Realización e presentación de traballos propostos por o profesor.	40	CG2 CG4	CE7 CE8 CE9 CE12	CT2 CT5 CT7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas individuais escritas de avaliación sobre os contidos teóricos e prácticos da materia	60	CG4	CE7 CE12	CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A Información detallada sobre o procedemento de avaliación estará dispoñible na plataforma de Teledocencia, e se informará disto os estudantes o primeiro día de clase.

Na materia ofrécense dous tipos de avaliación:

Estudantes que optan por avaliación continua (é presencial e require asistencia activa o 80% das clases prácticas):

O 40% da nota será da parte práctica (70% exercicios nas sesións prácticas e 30% traballo en equipo). Para superar esta parte será necesario ter realizadas e entregadas todas practicas, así como o traballo en equipo, na forma e prazos establecidos. En caso de non superarse farase un exame práctico. Esta nota gardarase até a convocatoria extraordinaria.

O 60% restante será a nota do exame teórico. Realizaranse exames de avaliación continua, un a metade do cuadrimestre e outro ó final, este último só se é posible por datas, de non ser así, realizarase na data da convocatoria oficial establecida no calendario de exames, de forma que os estudantes que superasen o primeiro exame so terán que examinarse na convocatoria oficial da parte restante, os que non o superen examinaranse de toda a materia no exame da convocatoria oficial.

A nota de teoría será a media das dúas partes sempre que se acade unha nota mínima de 4 -sobre 10- en cada exame, en caso contrario a nota será suspenso e as partes aprobadas gardaranse até a convocatoria extraordinaria.

A nota final da materia é a resultante da media ponderada de nota practica e da parte tórica (se require unha nota mínima de 4,5 sobre 10). Quen non se presente o exame teórico ou non alcance a nota mínima de 4,5 no devandito exame, figurará coa nota de suspenso.

Avaliación non continua. Estudantes que non superan un 80% de asistencia activa a clases practicas:

O 60% da nota será a nota do exame teórico (dividido en dúas partes como na avaliación continúa, requírese unha nota minima de 4 -sobre10- en cada parte para facer media).

O 40% da nota será a puntuación da parte práctica, desglosado como sigue: 20% nota de exame práctico, 5% entrega (na datado exame) do traballo proposto, 15% entrega (na data do exame) das practicas do curso.

Nesta modalidade non terán dereito a parciais e o traballo será individual.

E necesario ter polo menos un 4,5 en cada parte (teoría e práctica) para aprobar.

Convocatoria fin de carreira: o 100% da nota será un examen (60%teoría e 40% práctica). Para aprobar será preciso acadar polo menos un 4,5 en cada unha das partes.

Datas oficiais dos exames:

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guerras Martín, L.A., Navas López, J.E., **La Dirección Estratégica de la empresa**, 6ª, Thompson Reuters, 2022

Navas López, Guerras, **Fundamentos de Dirección Estratégica de la Empresa**, Thompson -civitas,

Grant, R., **Dirección estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones**, Thompson-Civitas,

Guerras Martín, L.A., Navas López, J.E., **casos de Dirección estratégica de la Empresa**, Thompson reuters,

Bibliografía Complementaria

Fernández Sánchez, Esteban, **Fundamentos para la toma de decisiones estratégicas de la empresa**, piramide, 2021

Johnson, G.; Scholes, K; Whittington, R., **Dirección Estratégica**, Pearson,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Economía da empresa/V03G100V01204

Outros comentarios

Farase chegar os estudantes a información e pautas concretas que sexa necesario en cada momento do proceso a través da plataforma docente

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística II				
Materia	Estatística II			
Código	V03G100V01403			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego Inglés			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Bergantiños Cid, Gustavo Lorenzo Picado, Leticia			
Profesorado	Bergantiños Cid, Gustavo Lorenzo Picado, Leticia			
Correo-e	gbergant@uvigo.es leticialorenzo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	La presente materia recolle diferentes técnicas de inferencia estatística, tanto paramétrica coma non paramétrica e unha iniciación as técnicas de regresión lineal. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Saber interpretar e sacar conclusións de uns datos	CE8 CE10 CE12	CT5 CT7
Acoutar os valores de un parámetro descoñecido, controlando o erro que estamos cometendo	CE8 CE10 CE12	CT5 CT7
Saber baixo que condicións se pode supoñer que un parámetro toma un valor concreto ou un rango de valores	CE8 CE10 CE12	CT5 CT7
Saber cando podemos facer suposicións respecto a distribución de unha ou varias variables descoñecidas	CE8 CE10 CE12	CT5 CT7
Saber atopar relacións lineais entre un par de variables	CE8 CE10 CE12	CT5 CT7

Contidos

Tema	
1. Introducción	1. Recordatorio de Estatística 1 2. Obxectivos de estatística 2.
2. Estimación puntual	1. Introducción 2. Propiedades de os estimadores 3. Estimador de máxima verosimilitud

3. Estimación por intervalo	1. Introducción 2. Intervalos para distribucións normais 3. Intervalos para proporcións 4. Intervalos para a media dunha Poisson
4. Contrastes de hipótese paramétricos	1. Introducción 2. Contrastes para distribucións normais 3. Contrastes para proporcións 4. Contrastes para a media dunha Poisson
5. Contrastes de hipótese non paramétricos	1. Introducción 2. Contrastes de aleatoriedade 3. Contrastes de bondade de axuste 4. Contrastes de homoxeneidade para mostras independentes 5. Contrastes de homoxeneidade para mostras apareadas 6. Contrastes de independencia
6. O modelo de regresión lineal simple	1. Introducción 2. O estimador de mínimos cadrados ordinario. 3. O coeficiente R cadrado. 4. Contrastes e intervalos dos parámetros do modelo. 5. Predición

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10	0	10
Seminario	2.5	0	2.5
Prácticas de laboratorio	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Lección maxistral	30	30	60
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	34	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	4	5.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	O profesor fará unha serie de exercicios a modo de exemplo
Seminario	Os alumnos discutirán co profesor as dúbidas dos distintos temas
Prácticas de laboratorio	Os alumnos farán prácticas do programa SPSS na aula de informática
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos deben resolver de forma autónoma exercicios que se proporán en clases
Lección maxistral	O profesor explicará os conceptos teóricos que se usarán no curso

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O profesor resolverá as dúbidas que teñan os alumnos sobre os exercicios propostos nos boletíns de problemas.
Seminario	O profesor discutirá cos alumnos sobre diversos aspectos da materia.
Prácticas de laboratorio	O profesor resolverá as dúbidas que teñan os alumnos sobre a práctica que se realiza.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarse un exame final.	70	CE8 CT5 CE10 CT7 CE12
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizanse varias probas ao longo do curso. Aproximadamente as prácticas de laboratorio serán o 10%, as probas parciais o 15% e a participación en clase (resolución de exercicios, resposta a preguntas,...) o 5%.	30	CE8 CT5 CE10 CT7 CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Os estudantes terán a posibilidade de non facer algunhas partes do exame final e ser avaliados en función da nota que obtiveron nas probas parciais de acordo co seguinte fórmula $f(p) \cdot n(p) / e(p)$ onde $f(p)$ é a valoración da parte p no exame final, $e(p)$ a valoración da parte p no exame parcial e $n(p)$ a nota obtida polo estudante na parte p do exame parcial.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Isto aplícase ás dúas convocatorias. O prazo límite para renunciar á avaliación continua é o 28 de Febreiro.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

F.J. Martín-Pliego López, L. Ruiz-Maya Pérez, **Fundamentos de Inferencia Estadística**, 2005, Thomson, 2005

F.J. Martín-Pliego López, J.M. Montero Lorenzo, L. Ruiz-Maya Pérez, **Problemas de Inferencia Estadística**, 2005, Thomson, 2005

P. Newbold, W.L. Carlson, B.M. Thorne, **Estadística para administración y economía**, 2013, Pearson, 2013

Bibliografía Complementaria

G.C. Canavos, **Applied probability and statistical methods**, 1984, Little Brown,

T.H. Woonacott, R.J. Wonnacott, **Introductory Statistics**, 1990, John Wiley,

J.D. Gibbons, S. Chakraborti, **Nonparametric Statistical Inference**, 2011, CRC Press,

V.K. Rohatgi, A.K.E. Saleh, **An Introduction to Probability and Statistics**, 2015, John Wiley,

G. Casella, R.L. Berger, **Statistical Inference**, 2002, Duxbury/Thomson Learning,

J. Baró Llinás, **Inferencia Estadística. Aplicaciones Económico Empresariales**, 1993, Parramón, 1993

G.C. Canavos, **Probabilidad y Estadística: Aplicaciones y métodos**, 1997, McGraw Hill, 1997

J. M. Casas-Sánchez y otros, **Ejercicios de inferencia estadística y muestreo para economía y administración de empresas**, 2006, Pirámide, 2006

C. Cuadras, **Problemas de Probabilidad y Estadística**, 1995, PPU, 1995

L. Martínez, C. Rodríguez, R. Gutiérrez, **Inferencia Estadística, un enfoque clásico**, 1993, Pirámide, 1993

D. Peña, **Fundamentos de Estadística**, 2001, Alianza, 2001

D. Peña, **Regresión y diseño de experimentos**, 2010, Alianza, 2010

F. Tusell, L. Garín, **Problemas de Probabilidad y Inferencia Estadística**, 1991, Tebar Flores, 1991

B. Visauta, **Análisis estadístico con SPSS 14**, 2007, McGraw Hill, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría I/V03G100V01501

Econometría II/V03G100V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía II				
Materia	Microeconomía II			
Código	V03G100V01404			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Castro Rodríguez, Fidel			
Profesorado	Castro Rodríguez, Fidel Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	fcastro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia impártese no segundo cuadrimestre do segundo curso do grao en Economía e xunto coa materia Microeconomía I, impartida no primeiro cuadrimestre, configura un curso completo de microeconomía intermedia. Estas dúas materias desenvolven máis formalmente os contidos presentados na materia Principios de Economía I, co obxectivo de familiarizar os estudantes co método da análise económica, en particular, co proceso de "modelización" dos problemas económicos. O obxectivo concreto é analizar detalladamente o comportamento individual dos axentes económicos e o funcionamento dos mercados nos que interactúan, tanto nun contexto de competencia perfecta (Microeconomía I), como nun contexto de competencia imperfecta (Microeconomía II). A análise se realizará, en primeiro lugar, dende unha perspectiva de equilibrio parcial (Microeconomía I), para logo abordar a análise dende unha perspectiva de equilibrio xeral (Microeconomía II).			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Lograr que os estudantes sexan capaces de abordar preguntas económicas construíndo modelos económicos simples.	CB1	CG3	CE2
	CB2	CG4	CE5
2. Desenvolver nos estudantes a capacidade para analizar de forma rigorosa os efectos de cambios na contorna económica sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	CB3	CG6	CE6
	CB4	CG7	CE7
	CB5		CE10

3. Lograr que sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre calquera problema económico. En particular, lograr que sexan capaces de avaliar a eficacia de calquera instrumento de política microeconómica que se introduza nun mercado, en canto á consecución dos obxectivos para os cales devandito instrumento se expuxese. CB2 CG3 CE10 CT5 CB3 CG6 CB4
4. A consecución da competencia anterior capacitará aos estudantes para realizar informes de asesoramento económico.
5. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos en público de forma coherente e fundamentada.
6. Fomentar a capacidade de traballar en grupo e de actuar con responsabilidade e principios éticos, cumprindo os compromisos adquiridos. CT1 CT2 CT4 CT7

Contidos

Tema

1. Equilibrio xeral con intercambio.
2. Equilibrio xeral con produción.
3. Economía do benestar.
4. Externalidades.
5. Bens públicos.
6. Información asimétrica.
7. Poder de mercado.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	86	128
Resolución de problemas de forma autónoma	21.5	33.75	55.25
Seminario	6.5	11.25	17.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nas clases maxistrais exporase de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguemento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas de forma autónoma	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Deste xeito, poderán identificar aquelas cuestións que lles resulten máis dificultosas e poderán resolver as súas dudas na clase.
Seminario	Nos seminarios en grupos se realizarán diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polos alumnos nas clases teóricas e prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Sesións para facilitar o entendemento do contido das clases maxistrais e conseguir que os alumnos podan resolver de forma individual e autónoma as follas de exercicios entregadas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Sesións para facilitar que os alumnos podan resolver de forma individual e autónoma as follas de exercicios entregadas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Control tipo test relativo a contidos teóricos e prácticos	20	CB1 CG3 CE2 CT1 CB2 CG4 CE5 CT2 CB3 CG6 CE6 CT4 CB4 CG7 CE7 CT5 CB5 CE10 CT7

Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.	40	CB1 CB2 CB3	CE2 CE5 CE6 CE7 CE10	CT5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 7.	40	CB1 CB2 CB3	CE2 CE5 CE6 CE7 CE10	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá optar entre avaliación continua ou exame global da materia.

Avaliación continua

Neste caso a cualificación obtense do seguinte xeito:

- o **20%** cun **control** dos primeiros temas.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** dos contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 7 (se o intervalo entre a data oficial do exame final e a finalización das clases é inferior a 15 días, esta proba celebrárase nesa data).

Para aprobar a materia a cualificación final terá que ser igual ou maior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Se non se acadara esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Se tampouco se acadara esa puntuación no exame (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible que en cada unha das dúas partes obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos.

O alumnado pode renunciar a ser cualificado por avaliación continua se así o comunica por correo electrónico antes de que se celebre a primeira proba parcial.

Exame global

O exame celebrárase na data oficial recollida na páxina web da Facultade e suporá o 100% da nota. O exame constará de dúas partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 3 e a segunda aos temas 4 a 7), cada unha das cales suporá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das partes se obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Exame de fin de carreira

O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

As datas dos exames poden ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Varian, H. R., **Microeconomía Intermedia. Un enfoque actual.**, 9ª Edición, Antoni Bosch, 2015

Pindyck, R. S. y Rubinfeld, D. L., **Microeconomía**, 9ª Edición, Pearson, 2018

Carrasco, A. et al., **Microeconomía Intermedia**, 1ª Edición Revisada, McGraw Hill Ed., 2013

Gracia, E. y R. Pérez, **Cuestiones tipo test de Microeconomía Intermedia**, Pearson Education, 2004

Bibliografía Complementaria

Estrin, S. y D. Laidler, **Microeconomía**, 4ª Edición, Prentice Hall, 1995

Nicholson, W., **Teoría Microeconómica. Principios Básicos y Aplicaciones.**, 11ª Edición, Thomson, 2015

Villar, A., **Lecciones de Microeconomía**, 1ª Edición, Antoni Bosch, 1999

Mas-Colell, A., Whinston, M.D. y Green, J.R., **Microeconomic Theory**, 1ª edición, Oxford University Press, 1995

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía industrial/V03G100V01603
Economía da información/V03G100V01917
Fundamentos económicos da defensa da competencia/V03G100V01918
Microeconomía avanzada/V03G100V01915
Teoría de xogos/V03G100V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102
Microeconomía I/V03G100V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría I				
Materia	Econometría I			
Código	V03G100V01501			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Álvarez García, María Begoña			
Profesorado	Álvarez García, María Begoña			
Correo-e	alvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Econometría é unha ferramenta que permitirá que os alumnos adquiren os coñecementos necesarios para cuantificar as relacións causais entre variables económicas a partir da evidencia empírica.			

Competencias

Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Comprensión das técnicas econométricas básicas desde un punto de vista teórico e aplicado.	CE1	
Manexo de las técnicas e ferramentas básicas para la cuantificación de las relaciones entre variables relevantes del mundo económico e empresarial.	CE1 CE10	
Capacidade de abordar de maneira eficaz problemas del ámbito económico utilizando el instrumental econométrico adecuado.	CE1 CE10	CT1 CT7
Habilidade para argumentar e obter conclusións de forma rigorosa a partir de la evidencia empírica.		CT5 CT7

Contidos

Tema	
TEMA 1: Preguntas empíricas e o problema da inferencia causal	- Tipos de preguntas empíricas e exemplos. - O problema da inferencia causal. - Métodos para medir efectos causais.
TEMA 2: Modelo de regresión lineal (I)	- Selección en observables. - Modelo de regresión lineal: especificación. - Estimación por Mínimos Cadrados Ordinarios. - Interpretación das estimacións: cando identificamos un efecto causal?
TEMA 3: Modelo de regresión lineal (II)	- Bondade de axuste. - O compoñente aleatorio do estimador de Mínimos Cadrados Ordinarios. - Supostos do modelo de regresión. - Precisión das estimacións. - Propiedades do estimador de Mínimos Cadrados Ordinarios.
TEMA 4: Modelo de regresión lineal (III)	- Obtención de información adicional a partir das estimacións dos parámetros: cambios de escala das variables, elasticidades, coeficientes Beta. - Introducción de non linealidades entre a variable dependente e as variables explicativas do modelo.
TEMA 5: Inferencia no modelo de regresión	- Suposto de normalidade. - Contrastes de hipóteses sobre un único parámetro. - Intervalos de confianza. - Contrastes de múltiples restricións sobre os parámetros.
TEMA 6: Variables ficticias	- Unha variable ficticia independente única. - Variables ficticias para categorías múltiples. - Interaccións nas que interveñen variables ficticias.

TEMA 7: Problemas de especificación e de datos	- Consecuencias dunha especificación funcional incorrecta. - Omisión de variables relevantes. - Inclusión de variables irrelevantes. - Multicolinealidad
TEMA 8: Heterocedasticidad	- Detección. - Consecuencias. - Solucións.
TEMA 9: Correlación dos termos de erro	- Detección. - Consecuencias. - Solucións.
TEMA 10: Endogeneidade	- Causas de endogeneidade: sesgo de variables omitidas, erro de medida en variables explicativas, causalidade bidireccional - Estimación por variables instrumentais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	20	30	50
Lección maxistral	28	40	68
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Nestas sesións de laboratorio informático aplicaranse os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda dun paquete informático econométrico. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas en titorías personalizadas que terán lugar no despacho 337 ou ben a través do Campus Remoto, no despacho virtual da profesora (Sala 82 - Contrasinal do estudante: 337- BegoñaAlvarez). A hora das titorías acordarase previamente coa profesora (alvarez@uvigo.es).
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado traballará individualmente ou en grupo sempre baixo o asesoramento do/da docente.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Durante a preparación do exame, o alumnado poderá resolver dúbidas en titorías personalizadas que terán lugar no despacho 337 ou ben a través do Campus Remoto, no despacho virtual da profesora (Sala 82 - Contrasinal do estudante: 337- BegoñaAlvarez). A hora das titorías acordarase previamente coa profesora (alvarez@uvigo.es).
Exame de preguntas obxectivas	Durante a preparación do exame, o alumnado poderá resolver dúbidas en titorías personalizadas que terán lugar no despacho 337 ou ben a través do Campus Remoto, no despacho virtual da profesora (Sala 82 - Contrasinal do estudante: 337- BegoñaAlvarez). A hora das titorías acordarase previamente coa profesora (alvarez@uvigo.es).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas con apoio das TIC	Propoñeranse exercicios con diversas bases de datos. No curso utilizarase o paquete econométrico GRETL. O alumnado que siga a avaliación continua debe asistir ao todas as sesións prácticas (excepto por causas xustificadas). Nalgunhas sesións, deberá entregar o traballo realizado.	30	CE1 CE10 CT1 CT5 CT7
Exame de preguntas obxectivas	As cuestións requirirán interpretación de saídas de programas de computador, ademais de temas teóricos.	35	CE1 CE10 CT1 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado ten dereito a dúas convocatorias de exame:

- Convocatoria ordinaria, no semestre de ensino.
- Convocatoria extraordinaria, en xuño / xullo.

O/a estudante pode escoller entre dous tipos de procedementos de avaliación:

1. Avaliación continua: a cualificación final será a media ponderada das notas correspondentes ao traballo nas prácticas (30%) e dous exames parciais (35% cada un).

- Se o/a estudante non consegue unha nota de 5 puntos ou superior, poderá renunciar á cualificación de avaliación continua e presentarse ao exame final, que supoñerá o 100% da súa nota final. Nese caso, a nota será igual á suma ponderada da nota das prácticas (30%) e o exame final (70%). Este mesmo criterio aplicarase na convocatoria extraordinaria de xuño/xullo.

2. Exame final: o 100% da nota total obtense a través dun exame final.

A avaliación na "Convocatoria fin de carreira" realizarase mediante un exame final (100%).

O calendario dos exames finais está en <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Wooldridge, JM, **Introducción a la Econometría. Un enfoque moderno**, Cengage Learning, 2016 (o anteriores)

Wooldridge, JM, **Introductory Econometrics. A Modern Approach**, 7th, South-Western College Publishing, 2019 (o anteriores)

Stock, JH and Watson, MW, **Introduction to econometrics**, 3th, Pearson, 2015

Dougherty, C, **Introduction to econometrics**, 5th, Oxford University Press, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernández-Jardón, C. M, Verdugo, V. Cal, I., **Econometría Estática Aplicada.**, 1, Torculo, 1997

Greene, W.H. ., **Análisis Económico**, Prentice-Hall, 1998

Novalés, A., **Econometría.**, 5, McGraw-Hill., 2010

Verdugo, M.V., Cal, I., **Guía De Introducción A La Econometría Utilizando Gretl**, Eumed, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría II/V03G100V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205

Estatística II/V03G100V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía pública				
Materia	Economía pública			
Código	V03G100V01502			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Alonso Villar, María Olga			
Profesorado	Alonso Villar, María Olga del Río Otero, Coral			
Correo-e	ovillar@uvigo.es			
Web	http://alonso-villar.webs.uvigo.es			
Descrición xeral	Organización e dimensión do sector público. Xustificación da intervención pública. Ingresos e gastos públicos. Efectos da intervención sobre a eficiencia e a equidade. Imposición óptima			

Competencias

Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Resolución de exercicios nos que se formaliza o comportamento económico matematicamente.	CE1
Utilizar axeitadamente a terminoloxía propia da Economía Pública	CE2
Distinguir o papel dos distintos axentes económicos, prestando especial atención ao sector público.	CE3
Identificar os principais problemas dos mercados que xustifican a intervención pública así como as diferentes solucións posibles.	CE5
Resolución e entrega das tarefas asignadas.	CT1
Argumentar axeitadamente as respostas ás preguntas propostas	CT5
Identificación dos distintos problemas que aborda a Economía pública así como as vantajas e inconvenientes que presentan as diferentes vías de solución existentes	CT7

Contidos

Tema	
Organización e dimensión do sector público	Axentes do sector público O peso do sector público Comparacións internacionais
Xustificación da intervención pública	Eficiencia e equidade 1º e 2º Teoremas do Benestar Tipos de fallos de mercado
Bens públicos e externalidades	Bens Públicos Provisión eficiente dos bens públicos puros Prezos Lindahl Mecanismos de revelación das preferencias A natureza das externalidades Externalidades entre produtores Interdependencia de utilidade Solucións para resolver as externalidades
Outros fallos de mercado	Imperfeccións na competencia Políticas de intervención Información imperfecta e incompletitude de mercados
Intervención pública por motivos de equidade	Xustiza económica e redistribución Funcións de benestar social Equidade

Elección colectiva	Teorema de imposibilidade de Arrow Votación maioritaria Conta de Borda
Eficiencia no sector público	Exceso de gravame Análise Custo-Beneficio
Incidencia distributiva da imposición	Traslación dos impostos Xustiza fiscal e progresividade
Imposición óptima	Principios tributarios Regras de imposición
Ingresos públicos	Impostos Taxas Prezos públicos Contribucións especiais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	41.5	150	191.5
Seminario	7.5	0	7.5
Resolución de problemas	21.5	0	21.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Lección maxistral e debates sobre cuestións específicas
Seminario	Atención individualizada para resolver dúbidas específicas
Resolución de problemas	Resolución de exercicios, debates, conferencias e/ou traballo con materiais audiovisuais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Aclararanse dúbidas que o alumnado teña sobre a materia en grupos pequenos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Farase un exame parcial, que non elimina materia, a mediados do cuadrimestre.	20	CE1 CE2 CE3 CE5	CT1 CT5 CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Farase un exame final, que cubre todos os temas da materia, na data oficial.	70	CE1 CE2 CE3 CE5	CT1 CT5 CT7
Presentación	Lecturas, análise de datos, resolución de exercicios e/ou presentacións	10	CE1 CE2 CE3 CE5	CT1 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado terá dúas opcións para superar a materia:

1. Renunciar á avaliación continua e solicitar a avaliación mediante un exame final, que suporá o 100% da nota, e que se celebrará na data oficial segundo se recolle na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Para renunciar á avaliación continua é necesario enviar un correo electrónico ás docentes da materia antes do 15 de outubro de 2021. Por suposto, a asistencia a clase segue a ser altamente recomendable aínda que non se escolla a avaliación continua.

2. Acolleuse á avaliación continua, que consta de tres partes:

a. Actividades realizadas na aula vinculadas con lecturas, análise de datos, resolución de exercicios e/ou presentacións (10%).

b. Un exame parcial, non eliminatorio, a mediados do cuadrimestre (20%).

c. Un exame final, que inclúe todos os temas da materia, a celebrar na data oficial segundo se recolle na páxina web da facultade, <http://fccee.uvigo.es> (70%).

Se a/o estudante non se presenta ao exame parcial (b), deixará de ser avaliada/o en réxime de avaliación continua e pasará a ser avaliada/o exclusivamente mediante o exame final. Tamén sairá da avaliación continua se a nota do exame parcial (b) non supera (ou iguala) o 40% da súa puntuación máxima.

De forma extraordinaria, aqueles/as estudantes que habendo obtido máis dun 40% da puntuación máxima no exame parcial queiran renunciar á avaliación continua, poderán solicitalo enviando un correo electrónico ás docentes antes do 15 de novembro de 2021.

Na convocatoria Fin de Carrera, a avaliación realizarase, exclusivamente, cun exame final (que constituirá o 100% da nota).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albi, González-Páramo, Urbanos, and Zubiri, **Economía Pública I**, Ariel, 2017

Albi, González-Páramo, Urbanos, and Zubiri, **Economía Pública II**, Ariel, 2017

Rosen and Gayer, **Public Finance**, MacGrawHill, 2014

Stiglitz and Rosengard, **La Economía del Sector Público**, Antoni Bosch, 2016

Stiglitz and Rosengard, **Economics of the Public Sector**, Norton, 2015

Bibliografía Complementaria

Gradín and Del Río, **Desigualdad, pobreza y polarización en la distribución de la renta en Galicia**, 2001

Rosen, **Hacienda Pública**, MacGrawHill, 2011

Boadway and Wildasin, **Economía del Sector Público**, Instituto de Estudios Fiscales., 1986

Bustos Gisbert, **Lecciones de Hacienda Pública II**, Colex, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía dos servizos públicos/V03G100V01602

Benestar, equidade e xénero/V03G100V01901

Tributación/V03G100V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía I				
Materia	Macroeconomía I			
Código	V03G100V01503			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Montero Muñoz, María			
Profesorado	Montero Muñoz, María			
Correo-e	mmontero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Macroeconomía I ofrece ao alumnado do Grao en Economía unha visión sobre o funcionamento da economía no curto e no medio prazo, empregando para elo modelos matemáticos sinxelos e a análise gráfica. O obxectivo é aprender a usar os modelos macroeconómicos como unha ferramenta que, baixo determinados supostos, establece a relación entre as distintas variables económicas e que permite, posteriormente, a análise dos efectos das políticas monetarias e fiscais. O programa de macroeconomía I trata de afondar nos contidos previamente estudados en Principios de Economía I y II, de forma que ao longo do curso o estudante acade un elevado dominio no emprego de instrumentos analíticos e gráficos para explicar as cuestións macroeconómicas. A materia enmárcase dentro do terceiro curso do Grao en Economía e, xunto coa materia Macroeconomía II, que se imparte no segundo cuadrimestre, conforma un curso completo de Macroeconomía intermedia.			

Competencias

Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Aplicar as ferramentas básicas da análise económica, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar axeitamente o problema.	CE2 CE5 CE6	CT4 CT5
Buscar, identificar e interpretar fontes de información económica relevante e o seu contido.	CE9	
Analizar os efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se tiña plantexado.	CE11	
Contemplar o modelo no seu conxunto dende unha perspectiva de equilibrio xeral. Isto implica coñecer a relevancia dos supostos que presiden o modelo, saber manexalo en distintas simulacións e aplicacións e ser capaz de realizar unha valoración crítica do mesmo determinando o seu alcance analítico e as súas limitacións.	CE6 CE10	CT5 CT7
Conectar os modelos económicos coa realidade para deste xeito poder empregalo para interpretar e explicar os fenómenos reais.	CE3	CT5
Realizar traballos empíricos nos que, empregando as ferramentas presentadas ao longo do curso, demostre a súa capacidade para analizar, sintetizar e finalmente elaborar un informe.	CE8 CE10	CT2 CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción.	Introdución a análise macroeconómica.

Tema 2.- O mercado de bens.	O modelo Renda-Gasto. Supostos do modelo, ecuacións de comportamento e condición de equilibrio. Mecanismo de axuste. O multiplicador fiscal.
Tema 3. Os mercados financeiros.	Supostos sobre os mercados financeiros, ecuacións de comportamento e condición de equilibrio. Mecanismos de axuste. O multiplicador monetario.
Tema 4. O modelo IS-LM.	A curva IS: o equilibrio no mercado de bens. A curva LM: o equilibrio no mercado de diñeiro. Obtención da curva de Demanda Agregada. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros. Perturbacións reais e monetarias.
Tema 5. O mercado de traballo.	Supostos do modelo. Ecuacións do mercado de traballo: Función de produción, Ecuación de salarios e Ecuación de prezos. A taxa natural de paro.
Tema 6. O Modelo de Oferta e Demanda agregada.	Obtención da curva de Oferta agregada. Equilibrio a curto e medio prazo. Análise de perturbacións reais e monetarias: mecanismo de axuste.
Tema 7. A taxa natural de paro e a curva de Phillips.	Obtención da curva de Phillips. Expectativas de inflación.
Tema 8. Inflación, actividade económica e crecemento monetario.	Curva de Phillips, Lei de Okun e Demanda Agregada.
Tema 9. Temas de macroeconomía	Débeda Pública. Inflación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	70	112
Resolución de problemas	27	45	72
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	15	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	20	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As clases teóricas consistirán na exposición dos principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con detalle aqueles aspectos de maior complexidade. Para un axeitado seguimento e comprensión das clases é moi recomendable que o alumnado lea con atención o material e bibliografía recomendados.
Resolución de problemas	As clases prácticas se utilizarán para discutir con maior profundidade os temas estudados nas leccións maxistras, para aprender a relacionar os coñecementos adquiridos cos problemas económicos da actualidade e para realizar actividades prácticas como a resolución de exercicios. Os boletíns de exercicios serán resoltos en clase coa participación dos estudantes, chamados aleatoriamente para presentar a solución a distintas preguntas. O traballo persoal do alumnado facilitará consolidar os coñecementos e adquirir sultura na resolución dos problemas plantexados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá facer uso das titorías individuais programadas para preguntar as súas dúbidas sobre os temas expostos na aula. As titorías concertaranse previamente por correo electrónico (mmontero@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 410 da facultade (sempre que as condicións sanitarias o permítan) ou a través do despacho virtual.
Resolución de problemas	O alumnado poderá facer uso das titorías individuais programadas para aclarar as dúbidas que lle poidan xurdir durante o seu traballo autónomo para a resolución dos boletíns de problemas. As titorías concertaranse previamente por correo electrónico (mmontero@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 410 da facultade (sempre que as condicións sanitarias o permítan) ou a través do despacho virtual.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas nas que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios.	40	CE2 CE5 CE6 CE8 CE9 CE10 CE11	CT2 CT4 CT5

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas nas que os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	60	CE2 CE3 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11	CT5 CT7
---------------------------------------	--	----	---	------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACION

Convocatoria Ordinaria

O alumnado poderá optar entre un sistema de avaliación continua ou un sistema de avaliación global única.

Modalidade de Avaliación Continua

A avaliación da materia constará de dúas partes:

- Primeiro Exame. A metade de cuadrimestre levarase a cabo un exame sobre os contidos dos Tems 1 a 4. Para superar esta proba é necesario obter 5 puntos sobre 10. Noutro caso, o alumnado deberá examinarse de toda a materia no exame global da convocatoria ordinaria. O resultado desta proba pesará un 40% na nota final.
- Segundo Exame. Esta proba realizarase na data oficial fixada no calendario de exames. O resultado desta proba pesará un 60% na nota final.

Modalidade de Avaliación Global única

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Este exame terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es). O exame constará de dúas partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 4 e a segunda aos temas 5 a 9), cada unha das cales suporá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia, é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das dúas partes se obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Si non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Convocatoria Fin de Carreira: Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación. O exame terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es).

DATAS OFICIAIS DAS PROBAS DE AVALIACION EXAME:

Consultar en <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BLANCHARD, O., **Macroeconomía**, 7ª Edición, Pearson, 2017

BELZUNEGUI, B., CABRERIZO, J., PADILLA, R. E I. VALERO, **Macroeconomía. Problemas y ejercicios resueltos**, 3ª Edición, Pearson, 2013

MANKIW, G., **Macroeconomía**, 10ª Edición, Antoni Bosch, 2020

Bibliografía Complementaria

Acemoglu, D., Laibson, D., List, J., **Macroeconomics**, 2ª Edición, Pearson, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Macroeconomía II/V03G100V01604

Macroeconomía avanzada/V03G100V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Política económica				
Materia	Política económica			
Código	V03G100V01504			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Arias Moreira, José Carlos			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Castro Fernández, Ana Esther			
Correo-e	xcarias@uvigo.es			
Web	http://xosecarlosarias.blogspot.com			
Descrición xeral	Asignatura de introducción á Política económica. Atención preferente á presentación do proceso de formación de políticas e presentación dos obxectivos xenerales de estas.			

Competencias	
Código	
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O alumno mostra que comprende a natureza e efectos das decisións de política económica, así como as súas relacións coa economía privada e os seus límites	CE5	
O alumno é capaz de ler e extraer conclusións sobre todo tipo de informes relativos aos efectos da política económica, sendo capaz tamén de argumentar sobre as razóns para elixir unha determinada política.	CE9 CE10	CT2 CT5 CT6 CT7

Contidos	
Tema	
1.Introducción	Introducción á política económica. Os problemas fundamentais da política económica.
2.A formación da política económica: institucións básicas	O proceso xeneral de formación de políticas. Política económica e institucións
3. A formación da política económica: procesos internos	Parlamentos e gobernos. Papel da burocracia. Grupos de interés.
4. A formación da política económica en economías abertas	Política económica e mercados. Interrelacións e dependencias. Efectos da crisis.
5. Os obxectivos da política económica (1):	Panorama xeneral. A estabilidade de precios
6. Os obxectivos da política económica (2):	Pleno emprego e balanza de pagos

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Seminario	2	4	6
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	1	3
Traballo	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Atención personalizada aos estudantes nas súas prácticas
Seminario	Atención persoalizada aos estudantes no proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen comentarios de texto e resposta a preguntas con diferentes alternativas de resposta.	20	CT6 CT7	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa e, ademais, con respostas a preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	50	CE5 CE9	
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30	CE9	CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Estes criterios de avaliación manteranse para todas as convocatorias do curso académico.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.

Para aprobar a signatura é imprescindible ter APROBADO no examen.

Cada alumno poderá optar entre EVALUACIÓN CONTÍNUA ou EXAMEN GLOBAL: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. A elección deberá ser comunicada ao profesor antes do 31 de outubro.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

X. C. Arias, **La formación de la política económica**, Cívitas, 1996

X.C. Arias y A. Costas, **La torre de la arrogancia. Políticas y mercados después de la tormenta**, Ariel, 2012 (2ª edic.)

Bibliografía Complementaria

J. R. Cuadrado (ed.), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, 2011

A. Bénassy-Quere et al., **Economic Policy. Theory and Practice**, Oxford University Press, 2010

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría II				
Materia	Econometría II			
Código	V03G100V01601			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Miles Touya, Daniel Gustavo			
Profesorado	Miles Touya, Daniel Gustavo			
Correo-e	dmiles@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo de este curso é introducir aos alumnos na análise avanzada de datos microeconómicos. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Formular preguntas económicas a resolver mediante modelos econométricos identificando os datos necesarios para poder contestar ditas preguntas e os problemas que xorden na modelización.	CE1 CE8 CE10 CE12	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7

Contidos
Tema
Todo o curso se apoiará en Python
1.- Introducción
2.-Repaso de conceptos básicos e modelo de regresión
4.-Variables instrumentais
3.- Introducción á teoría asintótica
5.- Estimadores extremos: Máxima Verosimilitud e GMM
6.-Modelos de variable dependente discreta
7.-Modelos de selección muestral

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	72.5	95
Prácticas con apoio das TIC	27.5	27.5	55
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor e traballo do alumno
Prácticas con apoio das TIC	Exposición por parte do profesor e traballo do alumno.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Se resolveran dúbidas de exercicios previamente resoltos polos alumnos

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	-Exames non anunciados de avaliación continua (20%) -Exercicios a resolver polo alumno (20%) -Exame Final (20%)	60	CE1 CE8 CE10 CE12	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7
Prácticas con apoio das TIC	-Desenvolvemento de habilidades básicas en programación e resolución de problemas mediante programación. (20%) -Exame Final (20%)	40	CE1 CE8 CE10 CE12	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

- As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es/>
- Os alumnos terán dereito a unha avaliación non continua onde o exame final corresponderíase co 100% da nota. Este exame non será igual que o dos alumnos de avaliación continua, terá maior contido.
- Exame fin de carreira: 100% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica	
GREENE, W.H, Econometric Analysis , 8th Edition,	
WOOLDRIDGE, J.M, Introductory econometrics , 7th Edition,	
Bibliografía Complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205
Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104
Estatística II/V03G100V01403
Matemáticas II/V03G100V01303
Microeconomía I/V03G100V01304
Econometría I/V03G100V01501

Outros comentarios

- 1.- Cursar Econometría II coas materias anteriores aprobadas.
- 2.- Repasar o material destes cursos antes de cursar Econometría II.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía dos servizos públicos				
Materia	Economía dos servizos públicos			
Código	V03G100V01602			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Labandeira Villot, Francisco Javier			
Profesorado	Labandeira Villot, Francisco Javier			
Correo-e	xavier@uvigo.es			
Web	http://www.labandeira.eu			
Descrición xeral	Nesta materia ofrécese unha descrición e análise económica dos principais programas de gasto público existentes nun estado de benestar como o español: sanidade, educación, vivenda e prestacións sociais. Para facelo, empréganse as ferramentas vistas na materia "Economía Pública" co obxectivo de afondar nos fallos de mercado que xustifican a actuación do sector público, os tipos de intervención existentes e os efectos e problemáticas asociadas á mesma.			

Competencias	
Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar situacións nas que a intervención pública esté xustificada por razóns de eficiencia e/o equidade.	CE3 CE5	CT1 CT5
Identificar as ventaxas e inconvenientes das distintas políticas públicas a partires da análise económica das distintas ferramentas de intervención dispoñibles.	CE9 CE11	CT1 CT5 CT7

Contidos	
Tema	
Os estados de benestar e os servizos públicos	O sector servizos e os servizos públicos Teorías explicativas do gasto público A importancia do gasto público en España Análise económica do gasto público Incidencia distributiva do gasto público
Sanidade	Comparativas internacionais de datos Avaliación económica dos servizos sanitarios Razóns e formas de intervención pública O papel dos seguros médicos A reforma dos sistemas sanitarios
Educación	Comparativas internacionais de datos Teorías sobre o papel da educación Razóns e formas de intervención pública O sistema educativo en España
Vivenda	Comparativas internacionais de datos A vivenda, un ben especial Razóns e formas de intervención pública A situación en España
Protección e promoción social	Modelos de protección social Sistemas públicos de pensións Prestacións por desemprego Programas de loita contra a pobreza

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	40	62.5
Seminario	25	20	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	40	42.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas nas que se presentan os contidos principais
Seminario	Complemento de clases teóricas, para profundización de contidos. Manexo de materiais académicos, divulgativos e de medios de comunicación. Debate e discusión dos temas. Pautas para elaboración de traballos e resúmenes relacionados coa materia e a súa presentación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tutorías individualizadas sobre contidos teóricos e prácticos, particularmente na elaboración dos ensaios prácticos.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Seminario	Elaboración e defensa pública dun ensaio relacionado coa materia. Como requisito para a súa presentación débese asistir a 2/3 das clases prácticas. Tamén se valorará a participación na discusión e debates das prácticas.	30	CE3 CE9	CT1 CT5 CT7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Unha proba escrita liberatoria a mediados do curso e resto da materia na data oficial de exame da convocatoria ordinaria. Un exame global na convocatoria extraordinaria.	70	CE3 CE5 CE9 CE11	CT1 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar (a decidir durante as catro primeiras semanas) a ser avaliado cun exame global da materia tanto na convocatoria ordinaria e extraordinaria, que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas oficiais de exames están suxeitas a actualizacións, polo que se recomenda consultar a páxina web da Facultade para acceder á información correcta en cada momento: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información	
Bibliografía Básica	
Emilio Albi, José Manuel González-Páramo e Ignacio Zubiri, Economía Pública I , 2017,	
Joseph E. Stiglitz e Jay K. Rosengard, La Economía del Sector Público , 2016,	
Bibliografía Complementaria	
Emilio Albi e Jorge Onrubia, Economía de la gestión pública. Cuestiones fundamentales , 2015,	
Harvey S. Rosen e Ted Gayer, Public Finance , 2014,	
Pablo Hernández de Cos, El Sistema de Pensiones en España: Actualización tras la Pandemia , 2021, Banco de España,	
Miguel A. López García, Vivienda y Política Pública: Objetivos e Instrumentos , 2019, FEDEA,	
OCDE, Education at a Glance , 2020, OCDE,	
OCDE, Health at a Glance , 2020, OCDE,	
J. Oliva Moreno, B. González López-Valcárcel, M. Trapero Bertran, A. Hidalgo Vega, J. del Llano Señor, Economía de la Salud , 2018, Pirámide,	
Santiago Lago e Jorge Martínez, El Gasto Público Español en Perspectiva Comparada , 2016, Papeles de Economía Española, 147,	

Recomendacións	
Materias que continúan o temario	

Benestar, equidade e xénero/V03G100V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía pública/V03G100V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía industrial				
Materia	Economía industrial			
Código	V03G100V01603			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Castro Rodríguez, Fidel			
Profesorado	Castro Rodríguez, Fidel			
Correo-e	fcastro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Economía Industrial ocúpase de analizar o funcionamento dos mercados non competitivos, estudando as políticas das empresas perante as súas rivais e os consumidores. As súas interrogantes básicas son: existe poder de mercado, cáles son as consecuencias da existencia de poder de mercado, e qué pode e debe facer o Estado cando existe poder de mercado. Nesta materia presentaránse dun xeito formal as aportacións que se teñen producido nos últimos anos en resposta a estas cuestións.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Habilidade para utilizar a teoría de xogos como instrumento para analizar a toma de decisións dos axentes económicos en contextos de interacción estratéxica.	CB1 CB2 CB5	CE1	CT1	
Capacidade para abordar a análise de mercados nos que as empresas teñen poder de mercado, identificando os factores que favorecen a súa existencia e a súa persistencia no tempo.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG6 CG7	CE2 CE5	CT1 CT3

Habilidade para propoñer e resolver modelos teóricos complexos, así como interpretar os resultados e propoñer recomendacións de política económica, especialmente en política de competencia.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG6 CG7	CE2 CE4 CE5	CT3 CT4
Capacidade para formular preguntas interesantes en economía industrial, e formalizar e seleccionar os instrumentos de análise necesarios para respondelas.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG6 CG7	CE4 CE5 CE6	CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

1. Poder de mercado
2. Teoría de xogos: conceptos básicos.
3. Modelos estáticos de oligopolio.
4. Modelos dinámicos de oligopolio: colusión
5. Diferenciación de produto.
6. Barreiras de entrada.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	30	45
Lección maxistral	30	40	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	6	7
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios referidas a cada un dos temas, as cales serán repartidas con antelación.
Lección maxistral	Exporase de maneira resumida os principais contidos dos distintos temas. Para un adecuado seguimento e comprensión destas clases é necesario que os alumnos preparen con antelación os distintos temas utilizando os manuais da bibliografía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Apoio para que o estudante poda resolver as dúbidas sobre os contidos de teoría.
Resolución de problemas	Apoio para que o estudante poda resolver de forma individual e autónoma os exercicios entregados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Control tipo test sobre contidos teóricos e prácticos.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG6 CG7 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT1 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG6 CG7 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 6.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG6 CG7 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá optar entre avaliación continua ou exame global da materia.

Avaliación continua

Neste caso a cualificación obterase do seguinte xeito:

- o **20%** cun **control** dos primeiros temas.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** dos contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 6 (se o intervalo entre a data oficial do exame final e a finalización das clases é inferior a 15 días, esta proba celebrarase nesa data).

Para aprobar a materia a cualificación final terá que ser igual ou maior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Se non se acada esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Se tampouco se acada esa puntuación no exame (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible que en cada unha das dúas partes obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos.

O alumnado podrá renunciar a avaliación continua se o comunica por correo electrónico antes de que se celebra a primeira proba parcial.

Exame global

O exame celebrarase na data oficial recollida na páxina web da Facultade e suporá o 100% da nota. O exame constará de dúas partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 3 e a segunda aos temas 4 a 6), cada unha das cales suporá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das partes se obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Exame de fin de carreira

O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

As datas dos exames poden ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bel, G., M. Callejón, M.T. Costa y A. Segarra, **Economía Industrial**, Civitas, 2001

Cabral, L., **Economía Industrial**, McGraw-Hill, 1997

Tirole, J., **La Teoría de la Organización Industrial**, Ariel, 1990

Bibliografía Complementaria

Church, J. y R. Ware, **Industrial Organization: A Strategic Approach**, Irwin-McGraw-Hill, 1999

Fernández de Castro, J. y N. Duch, **Economía Industrial**, McGraw-Hill, 2003

Pepall, L., D.J. Richards y G. Norman, **Industrial Organization. Contemporary Theory & Practice**, 5ª ed., Thomson, 2014

Waldman, D.E. y E.J. Jensen, **Industrial Organization. Theory and Practice**, 3ª edición, Pearson, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fundamentos económicos da defensa da competencia/V03G100V01918

Teoría de xogos/V03G100V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía II				
Materia	Macroeconomía II			
Código	V03G100V01604			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Alonso Carrera, Jaime			
Profesorado	Alonso Carrera, Jaime Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	jalonso@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/jalonso			
Descrición xeral	O obxectivo principal da materia Macroeconomía II é mostrar os alumnos cómo plantexar de xeito riguroso, á vez que sinxelo, as principais cuestións macroeconómicas. As discusións vanse centrar en torno a modelos concretos que intentan describir o comportamento da economía no longo prazo, onde se discuten os efectos que as distintas medidas de política económica teñen sobre as distintas variabeis macroeconómicas. Un aspecto crucial a destacar é o papel que os distintos supostos de partida desempeñan nas conclusións de cada un dos modelos analizados. O programa de macroeconomía II parte dos contidos previamente analizados en Macroeconomía I, para a continuación introducir sucesivamente unha serie de liñas de ampliación dos modelos alí contemplados. En concreto na materia de Macroeconomía II abordaranse as problemáticas económicas relacionadas con el crecimiento económico.			

Competencias

Código	
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Conectar os modelos económicos coa realidade para deste xeito poder emplealo para interpretar e explicar os fenómenos reais.	CE5 CE8	CT5
Realizar traballos empíricos nos que, empregando as ferramentas presentadas ao longo do curso, demostre a súa capacidade para analizar, sintetizar e finalmente elaborar un informe.	CE8	CT2 CT5
Interpretar os supostos e fundamentos de modelos macroeconómicos para o estudo de cuestións de longo prazo, sendo capaz de analízalos gráficamente e de resolver matematicamente problemas relacionados.	CE2 CE5 CE6	
Ser capaz de redactar informes nos que, a partir dos resultados dun exercicio cuantitativo, fundaméntense recomendacións simples de política económica	CE2 CE8	CT5
O alumno familiarizarse na procura de información económica a través de bases de datos de economía así como no manexo de follas de cálculo e linguaxes de programación sinxelos que lles permita organizar a información obtida nas devanditas bases de datos e sacar conclusións.	CE8	

Contidos

Tema	
INTRODUCCION	1. A análise macroeconómica de longo prazo
	2. Os feitos empíricos do crecemento económico
TEORÍA DO CRECEMENTO ECONÓMICO EXÓXENO	3. Poboación e crecemento económico. A teoría de Malthus.
	4. Acumulación de capital e crecemento económico: O modelo de Solow.
	5. Recursos naturais e crecemento económico ¿Existen límites ó crecemento sostido?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas de forma autónoma	12	18	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	6	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Nestas aulas expóñense, de xeito resumido, os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con maior detalle os puntos de maior complexidade. Para un maior aproveitamento das aulas é necesario que os alumnos preparen con antelación e de xeito individual os temas segundo a bibliografía recomendada.
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións. O alumnado resolverá as follas de exercicios de xeito individual o en grupo que deberá entregalos nos prazos establecidos para cada boletín de problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Despois da entrega da lista de exercicios, se fará unha clase de resolución de eses exercicios para destacar os puntos máis importantes e aclarar as dúbidas xurdidas no traballo autónomo do alumno. Coa entrega de cada lista de exercicios se fará unha proba para avaliar o coñecemento adquirido.
Exame de preguntas de desenvolvemento	No exame final se fará unha proba que faga unha avaliación conxunta do aproveitamento do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe solucionar una serie de problemas plantexados polo profesor. O alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu nas sesións maxistrais e na resolución de exercicios.	10	CE2 CE5 CE6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizaranse dous exames parciais sobre os contido da materia.	90	CE2 CE5 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN

Seguindo a normativa vixente o alumnado podera optar entre dous sistemas de avaliación: avaliación continua ou avaliación global única. O alumnado debe manifestar expresamente a súa renuncia a avaliación continua antes da celebración do

primerio parcial.

Avaliación continua: Nesta modalidade a nota final da materia será a suma de varias probas de avaliación realizadas o longo do curso:

- **Probas intermedias.** O 10% da nota obterase da entrega de boletíns de exercicios así como pequenas probas que periódicamente se farán nas clases prácticas. A nota correspondente acadada durante o cuatrimestre nestas probas **gardaranse para as convocatorias extraordinarias do presente curso académico.**
- **Exames parciais.** Realizaranse ao longo do curso 2 probas parciais, cunha ponderación do 45% cada unha. A última destas probas terá lugar o mesmo día que o exame final, que pode ser consultado na páxina web de la Facultad <http://fccee.uvigo.es>.

Avaliación global única: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. Este exame terá contido tanto teórico como práctico, e realizarase nas datas oficiais establecidas no calendario de exames, que pode ser consultado na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>. A elección deste método de avaliación debe ser comunicado antes da data na que se fixe o primeiro dos exames parciais.

Nas **convocatorias extraordinarias** tamén se pode optar polos dos sistemas de avaliación. De seguir o método de avaliación continua, manterase a nota das probas intermedias do presente curso.

Na **convocatoria de fin de carreira** o sistema de avaliación será o de exame final único, que suporá o 100% da cualificación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sorensen, Peter Birch e Whitta-Jacobsen, Hans Jorgen, **Introducción a la Macroeconomía**, 2ª, McGraw-Hill, 2010

Bibliografía Complementaria

Campante, F. Sturzenegger, F. e Velasco, A., **Advanced Macroeconomics**, 9781909890688, 1ª, LSE Press, 2021

García Paso, J.I., Valero Perandones, I., Pérez Sánchez, R. y García Greciano, B., **Crecimiento Económico: Modelos Teóricos y Ejercicios Resueltos**, 1ª, Pearson, 2016

Jones, Charles I. e Vollrath, Dietrich, **Introduction to Economic Growth**, 3ª, WW. Norton, 2013

Sala-i-Martin, Xavier, **Apuntes de crecimiento económico**, 2ª, Antoni Bosch, 2000

Weil, David N., **Crecimiento Económico**, 1ª, Pearson, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Macroeconomía avanzada/V03G100V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Macroeconomía I/V03G100V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas comparadas				
Materia	Políticas económicas comparadas			
Código	V03G100V01605			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther			
Correo-e	esther@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Estúdanse os principais obxectivos de estabilización conxuntural e as características das ferramentas monetarias fiscais e cambiarias.			

Competencias	
Código	
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O alumno coñece o marco institucional da economía	CE3	
O alumno entende as bases de funcionamento da economía	CE5	
O alumno sabe buscar e manexar as fontes de información económica relevante e o seu contido	CE8	
O alumno é capaz de elaborar medidas de política económica para acadar uns obxetivos dados	CE11	
Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas	CE9	CT7
	CE12	
Capacidade de traballar en equipo	CG4	CT2 CT4 CT7
O alumno ten capacidade crítica e autocrítica		CT4 CT7

Contidos	
Tema	
Introdución	Políticas de estabilización e obxectivos da política económica
Política monetaria	Institucións. Oferta e demanda de diñeiro. Instrumentos de política monetaria. Mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política económica exterior	Políticas comerciais. Sistemas cambiarios. Procesos de axuste exterior e equilibrio da balanza de pagos.
Política fiscal	Bases teóricas. Políticas de ingreso e gasto. A débeda pública.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	5	5	10
Seminario	5	8	13

Aprendizaxe colaborativa	5	15	20
Flipped Learning	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Nas clases prácticas propórase a resolución de problemas por parte do alumnado, con titorización por parte do/a profesor/a. O obxectivo é aplicar os conceptos estudados nas clases teóricas, tanto a supostos hipotéticos como a casos reais.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	Organización da clase en pequenos grupos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula e, coa presenza do/a docente, levaranse a cabo actividades que impliquen o desenvolvemento de procesos cognitivos de maior complexidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	As clases prácticas, do mesmo xeito que as titorías en grupo realizadas mediante seminarios, teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/ás estudantes e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	A resolución de problemas, do mesmo xeito que as titorías en grupo realizadas mediante seminarios, teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/ás alumnos/as e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	O traballo en grupo, coa orientación do profesorado, permítelle ao alumnado ser responsable da súa aprendizaxe e, á vez, a facilitar a aprendizaxe aos seus/súas compañeiros/as. O profesorado supervisa a asignación de tarefas e as discusións teóricas entre os membros do grupo para garantir un bo resultado final.
Flipped Learning	Coa metodoloxía Flipped Learning, o profesorado guía e facilita os procesos de aprendizaxe, retroalimenta o desempeño dos equipos de traballo e ao alumnado individualmente, e xenera espazos para a coavaliación e a autoavaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Valorarase a participación nas clases, os exercicios, cuestionarios e calquera outro traballo que se propoña nas clases prácticas.	10	CG4 CE3 CE5 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4 CT7
Aprendizaxe colaborativa	Valorarase a participación nas clases, os resultados do traballo en grupo e a implicación co mesmo.	10	CG4 CE3 CE5 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4 CT7
Flipped Learning	Valorarase a participación nas clases e os resultados do traballo realizado.	10	CG4 CE3 CE5 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4 CT7
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse exames de preguntas obxectivas sobre o temario da materia. Esíxese un nivel mínimo de coñecementos para superar a materia.	70	CG4 CE3 CE5 CE8 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado pode elixir entre seguir un sistema de avaliación continua ou ben presentarse a un único exame final. Neste último caso, terá que demostrar que adquiriu as competencias esixidas na materia, do mesmo modo que se seguira un proceso de avaliación continua. Tanto co proceso de avaliación continua como co exame final poderase obter o 100% da cualificación.

Os/as alumnos/as que renuncien ao sistema de avaliación continua deberán comunicarllo á persoa coordinadora da materia nas primeiras semanas do cuadrimestre (unha vez iniciadas as clases prácticas).

- No proceso de avaliación continua terase en conta o resultado das actividades realizadas nas clases prácticas e o resultado das probas parciais desonvolvidas durante o curso. As actividades das clases prácticas ponderan un 30% do total da materia. As probas parciais ponderan, entre todas, un 70% do total da materia. Por necesidades de organización docente, a última destas probas parciais poderá realizarse na mesma data que o exame final oficial da materia.
- Para superar a materia polo sistema de avaliación continua esíxese unha cualificación superior a 4 puntos sobre 10 tanto nas probas correspondentes á docencia práctica como nas probas parciais. En calquera caso, para superar a materia, a nota media ponderada das probas realizadas ao longo do curso ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre un total de 10.
- A cualificación obtida nas prácticas, para aquel alumnado que o solicite, manterase até a segunda convocatoria.
- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. O exame dividirase en dúas partes: unha de contidos relativos ás clases teóricas e outra de contidos relativos ás clases prácticas. A parte teórica ponderará o 70% do total; a parte relativa ás prácticas ponderará o 30% do total. Isto tamén será de aplicación na segunda convocatoria. Para superar o exame esíxese unha nota mínima de 4 puntos sobre 10 en cada unha das partes. En calquera caso, para poder superar a materia, a nota media ponderada das distintas partes do exame ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre 10.
- Na convocatoria de Fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aranda, E. Pérez Moreno, S. y Sánchez Andrés A. (coord.), **Política económica y entorno empresarial**, Pearson, 2017

Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, Madrid, 2019

Ochando, C. (coord), **Políticas Económicas coyunturales. Objetivos e instrumentos**, Tirant lo Blanch, 2021

Bibliografía Complementaria

Castro A.E. y Teixeira, J.F., **Luces y sombras de las uniones económicas**, RBA, 2017

BCE, **La política monetaria del BCE**, BCE,

Blanchard, O. et al., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF,

Blanchard, O., **Fiscal Policy Under Low Interest Rates**, MIT Press, 2022

Cuadrado Saez et al., **Medidas de política fiscal en respuesta a la crisis sanitaria en las principales economías del área euro , EEUU y Reino Unido**, nº 2019, Banco de España. Documento ocasional, 2020

Fernández Díaz A. et al, **Política monetaria. Fundamentos y estrategias.**, Editorial AC, Madrid, 2011

Krugman, P.R. y Obstfeld, M, **Economía internacional : teoría y política.**, Pearson Educación, Madrid, 2016

Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, Antoni Bosch, 2020

Parejo, J.A et al., **Manual de sistema financiero español**, Ariel. Barcelona, 2018

Pierce, D.G. and Shaw, D.M., **Economía monetaria. Teorías, evidencia y políticas**, ICE,

Servicio de Estudios del Banco de España, **La política monetaria y la inflación en España**, Alianza, Madrid, 1997

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>,

Banco de España, <http://www.bde.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Política económica/V03G100V01504

Outros comentarios

Recoméndase que os/as alumnos/as cursen a materia de Política Económica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comercio internacional				
Materia	Comercio internacional			
Código	V03G100V01701			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Profesorado	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Correo-e	cmiguel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consta de dúas partes. Por unha banda, o "Comercio Internacional" que analiza as transaccións reais entre países, é dicir, as transaccións que implican un movemento físico de bens. Doutra banda, a "Macroeconomía Internacional" que se centra en tres elementos esenciais: o diñeiro e os tipos de cambio; a balanza de pagos; o papel da política nun mundo onde coexisten moitas moedas e os países están integrados financieramente.			

Competencias

Código	
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprender as bases de funcionamento da economía tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos	CG3	CE3 CE4 CE5	CT5 CT7
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar adecuadamente o problema	CG2 CG4 CG6	CE3 CE8 CE9 CE11	CT2 CT3 CT5
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	CG2 CG3	CE5 CE6 CE8	CT2 CT5
Esptar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se expuxo	CG6	CE5 CE13	CT5 CT7

Contidos

Tema

PARTE I: TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL

TEMA 1: INTRODUCCIÓN Á TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL
TEMA 2: INTERDEPENDENCIA E GANANCIAS DERIVADAS DO COMERCIO
TEMA 3: TEORÍAS CLÁSICAS DO COMERCIO INTERNACIONAL. O MODELO RICARDIANO
TEMA 4: O MODELO DE HECKSCHER-OHLIN E AS NOVAS TEORÍAS DO COMERCIO
TEMA 5: POLÍTICA COMERCIAL INTERNACIONAL

PARTE II: MACROECONOMÍA INTERNACIONAL

TEMA 6: INTRODUCCIÓN Á MACROECONOMÍA INTERNACIONAL
TEMA 7: TIPOS DE CAMBIO E MERCADO DE DIVISAS
TEMA 8: TIPOS DE CAMBIO: O ENFOQUE MONETARIO A LONGO PRAZO
TEMA 9: TIPOS DE CAMBIO: O ENFOQUE DE ACTIVOS A CURTO PRAZO
TEMA 10: CONTAS NACIONAIS E INTERNACIONAIS: RENDA, RIQUEZA E BALANZA DE PAGOS
TEMA 11: POLÍTICAS MACROECONÓMICAS A CURTO PRAZO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	28	40	68
Resolución de problemas	16	30	46
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información dos alumnos e presentación da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor.
Resolución de problemas	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame (segundo modalidade) no que se avaliará todos os contidos traballados na Parte I do curso.	50	CG2 CE3 CT2 CG3 CE4 CT3 CG4 CE5 CT5 CG6 CE6 CT7 CE8 CE9 CE11 CE13
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame (segundo modalidade) no que se avaliará todos os contidos traballados na Parte II do curso.	50	CG2 CE3 CT2 CG3 CE4 CT3 CG4 CE5 CT5 CG6 CE6 CT7 CE8 CE9 CE11 CE13

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADE AVALIACIÓN CONTINUA

O alumnado que sexa avaliado en réxime de avaliación continua, nunha escala de 0 a 10 puntos, terá a posibilidade de superar a materia, sempre que en cada proba que se realice ao longo do curso obteña unha cualificación maior ou igual a 4 puntos sobre 10 e a media dos resultados das probas sexa maior ou igual a 5 puntos.

Neste caso a avaliación da materia constará de dous partes:

1.- Exame Parte I: Teoría do Comercio Internacional. Este exame realizarase a metade do cuadrimestre nunha data que estará fixada a principio de curso. No caso de non obter a cualificación mínima esixida (4 puntos sobre 10), terá que examinarse de todo o temario no exame final.

2.- Exame Parte II: Macroeconomía Internacional. Este exame realizarase na mesma data que o exame final, na data oficial establecida no calendario de exames.

No caso de que a media das probas sexa maior ou igual a 5 puntos, pero non alcance a nota mínima esixida de 4 puntos nalgunha das dúas partes, a cualificación final será dun 4.

O alumnado que, obtendo unha cualificación igual ou superior a 4 na Primeira Proba da avaliación continua queira mellorar a cualificación obtida, poderá presentarse ao exame final coa TOTALIDADE do temario na data oficial establecida no calendario de exames. Nese caso, deberá renunciar de forma expresa á avaliación continua enviando un correo electrónico ao coordinador da materia até sete días antes da realización do exame final. A nota obtida neste exame será a cualificación final da materia.

MODALIDADE AVALIACIÓN GLOBAL

O estudiantado que se acolla a esta modalidade realizará un exame final de **toda a materia** polo 100% da nota, na data oficial establecida no calendario de exames.

Convocatoria Xullo: Na convocatoria extraordinaria, o estudiantado realizará un exame de **toda a materia** polo 100% da nota.

Convocatoria Fin de Carreira: O estudiantado matriculado na convocatoria fin de carreira realizará un exame polo 100% da nota.

As datas dos exames da materia poderanse consultar na páxina web da facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Krugman, P.R.; Obstfeld, M. y Meltz, M.J., **Economía internacional. Teoría y política**, 10ª, Pearson, 2016

Feenstra R.C. y Taylor A. M., **Macroeconomía internacional**, 2ª, Reverté, 2012

Bibliografía Complementaria

Carbaugh, Robert J., **Economía Internacional**, 12, Cengage learning, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía internacional				
Materia	Economía internacional			
Código	V03G100V01702			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es esther@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos últimos anos veñen producindo profundos cambios na orde económica internacional. O coñecemento da súa dinámica desde o período inmediatamente posterior ao final da II Guerra mundial resulta fundamental para coñecer as claves explicativas dos acontecementos económicos que estamos a vivir. Nesta materia analízase a evolución das macromagnitudes das principais economías desenvolvidas e das súas políticas económicas, da orde comercial e monetaria. Ademais, de forma paralela ao desenvolvemento dos temas comentados, o alumno realiza un seguimento da conxuntura económica internacional.			

Competencias

Código	
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
O alumno coñece o marco institucional da economía		CE3		
O alumno é capaz de situar a economía na súa evolución histórica		CE4		
O alumno comprende as bases de funcionamento da economía.		CE3 CE4 CE5		
O alumno é capaz de identificar e interpretar fontes de información económica relevante e o seu contido	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9	CT4	
O alumno sabe identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado	CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9	CT5	
O alumno é capaz de argumentar de forma coherente e intelixible, tanto oral como escrita			CT5	

O alumno organiza a documentación e presenta o seu traballo de maneira adecuada á audiencia	CG2 CG4 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9	CT2 CT4 CT5
O alumno é capaz de elaborar informes económicos	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7	CE5 CE8 CE13	CT4 CT5 CT7
O alumno é capaz de expor reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos	CG5 CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE9	CT5 CT7
O alumno é capaz de analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos	CG4 CG5 CG6 CG7	CE9	CT5

Contidos

Tema	
Introdución á economía internacional	Conceptos básicos de economía internacional Integración económica e monetaria
Grandes ciclos económicos	Dos inicios do capitalismo á globalización
Evolución do marco comercial e monetario	O patrón ouro. A desorde monetaria de entreguerras. O período de vixencia dos acordos de Bretton Woods. O período da flotación xeneralizada dos tipos de cambio. A experiencia da UME.
A conxuntura económica internacional	Do GATT á OMC. Principais macromagnitudes. Decisións de política económica. Opinións de expertos. Informes de organismos económicos internacionais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	45	67
Seminario	5	8	13
Prácticas con apoio das TIC	8	15	23
Aprendizaxe colaborativa	8	15	23
Flipped Learning	7	15	22
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos nun contexto determinado e de adquisición de habilidades básicas e procedementais en relación coa materia, a través das TIC.
Aprendizaxe colaborativa	Organización da clase en pequenos grupos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula e, coa presenza do/a docente, levaranse a cabo actividades que impliquen o desenvolvemento de procesos cognitivos de maior complexidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	As clases prácticas, do mesmo xeito que as titorías en grupo realizadas a través de seminarios, teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/as estudantes e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Prácticas con apoio das TIC	As prácticas teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/as alumnos/as e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe
Aprendizaxe colaborativa	O traballo en grupo, coa orientación do profesorado, permítelle ao alumnado ser responsable da súa aprendizaxe e, á vez, a facilitar a aprendizaxe aos seus/súas compañeiros/as. O profesorado supervisa a asignación de tarefas e as discusións teóricas entre os membros do grupo para garantir un bo resultado final.
Flipped Learning	Coa metodoloxía Flipped Learning, o profesorado guía e facilita os procesos de aprendizaxe, retroalimenta o desempeño dos equipos de traballo e ao alumnado individualmente, e xenera espazos para a coavaliación a a autoavaliación.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Prácticas con apoio das TIC	Valorarase a participación nas clases, a participación nos foros de discusión, os exercicios, cuestionarios e calquera outro traballo que se propoña nas clases prácticas.	15	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9 CE13	CT2 CT4 CT5 CT7
Aprendizaxe colaborativa	Valorarase a participación nas clases, os resultados do traballo en grupo e a implicación co mesmo.	15	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9 CE13	CT2 CT4 CT5 CT7
Flipped Learning	Valorarase a participación nas clases e os resultados do traballo realizado.	10	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7	CE3 CE4 CE5 CE8 CE9 CE13	CT2 CT4 CT5 CT7
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse exames con preguntas obxectivas baseadas no temario da materia. Os/as alumnos/as deben mostrar un nivel adecuado de coñecementos para superar a materia.	60	CG4	CE3 CE4 CE5 CE9	CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado pode elixir entre seguir un sistema de avaliación continua ou ben presentarse a un único exame final. Neste último caso, terá que demostrar que adquiriu as competencias esixidas na materia, do mesmo modo que se seguira un proceso de avaliación continua. Tanto co proceso de avaliación continua como co exame final poderase obter o 100% da cualificación.

Os/as alumnos/as que renuncien ao sistema de avaliación continua deberán comunicarllo á persoa coordinadora da materia nas primeiras semanas do cuadrimestre (unha vez iniciadas as clases prácticas).

- No proceso de avaliación continua terase en conta o resultado das actividades desenvolvidas ao longo do curso e o resultado da proba teórica realizada. As actividades das clases prácticas ponderan un 40% do total da materia. A proba relativa aos contidos teóricos pondera o 60% do total da materia. Por necesidades de organización docente, a proba teórica poderá realizarse na mesma data que o examen final oficial da materia.
- Para superar a materia polo sistema de avaliación continua esíxese unha cualificación superior a 4 puntos sobre 10 en cada unha das probas correspondentes á docencia práctica coma nas probas correspondentes á parte teórica. En calquera caso, para superar a materia, a nota media ponderada destas distintas probas ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre un total de 10.
- A cualificación obtida nas prácticas, para aquel alumnado que o solicite, manterase até a segunda convocatoria.
- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. O exame dividírase en dúas partes: unha de contidos relativos ás clases teóricas e outra de contidos relativos ás clases prácticas. A parte teórica ponderará o 60% do total; a parte relativa ás prácticas ponderará o 40% do total. Isto tamén será de aplicación na segunda convocatoria. Para superar o exame esíxese unha nota mínima de 4 puntos sobre 10 en cada unha das partes. En calquera caso, para poder superar a

materia, a nota media ponderada das distintas partes do exame ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

- Na convocatoria de Fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

Os exames realizaranse nas datas oficiais establecidas polo órgano responsable. Poden consultarse na páxina web da Facultade de CC. Económicas e Empresariais: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Castro A.E. y Teixeira, J.F., **Luces y sombras de las uniones económicas**, RBA, 2017

Krugman, Paul .; Obstfeld, Maurice, **Economía internacional: teoría y política**, Pearson Educación, 2016

Bibliografía Complementaria

Acemoglu, D. yj. Robinson, **Por qué fracasan las naciones**, Ediciones Deusto, 2014

Aranda, E. Pérez Moreno, S. y Sánchez Andrés A. (coord.), **Política económica y entorno empresarial**, Pearson, 2017

Blanchard, O. et al., **Redesigning EU rules. From rules to standards**, Economic Policy, 2021

Karier, Thomas, **Great Experiments in American Economic Policy. From Kennedy to Reagan**, PRAEGER Westport, Connecticut, 1999

Krugman, Paul, **El Retorno de la Economía de la Depresión y la Crisis Actual**, Prentice-Hall, 2009

Maddison, Agnus, **The World Economy: a millenial perspectiva**, OECD, 2001

Ochando, C. (coord), **Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales**, Tirant lo Blanch, Valencia, 2021

Querol, F (coord), **De quelques aspects de l'Union économique et monétaire européenne**, Presse de L'Université Toulouse 1 Capitole,

Rodrik, D., **La paradoja de la globalización**, A. Bosch Editor, 2012

Banco Central Europeo, <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>,

Banco Mundial, www.worldbank.org,

Fondo Monetario Internacional, www.imf.org,

Organización Mundial del Comercio, www.wto.org,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia económica/V03G100V01103

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

Outros comentarios

Nesta asignatura converxen os coñecementos adquiridos nas asignaturas de historia económica, teoría económica e política económica.

É altamente recomendable a asistencia ás clases teóricas e ás clases prácticas (adaptándose ás circunstancias do momento; é dicir, de forma presencial ou virtual segundo establezan as autoridades académicas)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Benestar, equidade e xénero				
Materia	Benestar, equidade e xénero			
Código	V03G100V01901			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	del Río Otero, Coral			
Profesorado	del Río Otero, Coral			
Correo-e	crio@uvigo.es			
Web	http://crio.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como principal obxectivo introducir ao alumnado na análise das desigualdades económicas, un tema de crecente relevancia nos debates públicos tanto nos países desenvolvidos como no mundo en desenvolvemento. No curso discútense os diferentes enfoques e ferramentas para a cuantificación de fenómenos relacionados coa equidade na distribución dos recursos económicos, tales como a desigualdade, a pobreza, ou a discriminación das mulleres e outros colectivos no mercado laboral. Discútense os principais problemas prácticos e conceptuais asociados coa cuantificación destes fenómenos, preséntanse os indicadores máis adecuados, dos que se analizan as súas propiedades, e estúdanse as tendencias actuais e as súas causas. En todo o curso incorpórase de forma transversal a perspectiva de xénero. O curso ten unha orientación moi práctica, xa que se persegue que o/a estudante dispoña das ferramentas necesarias para ser capaz de interpretar de forma crítica os estudos e informes relacionados coa equidade. Tamén se pretende que sexa capaz de replicar os principais indicadores a partir de datos procedentes de enquisas de fogares, mediante o uso dun programa informático de libre acceso para a análise distributiva (DAD). Por iso, a realización dun breve informe sobre un problema distributivo real no que se apliquen os coñecementos adquiridos, forma parte esencial do curso.			

Competencias	
Código	
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar os principais problemas asociados á distribución de recursos e a discriminación	CE6 CE9	
Manexo de ferramentas para a análise distributiva empregando as fontes datos dispoñibles sobre condicións de vida dos fogares e mercado laboral.	CE6 CE9	
Comprensión e capacidade de elaboración dun informe relacionado cun problema distributivo	CE6 CE8 CE9 CE13	CT5

Contidos	
Tema	
1. Introducción: o benestar	1.1 Marco teórico: A análise económica das desigualdades 1.2 Aspectos metodolóxicos a ter en conta na análise do benestar
2. As desigualdades económicas	2.1 Desigualdade, distribución da renda e benestar social 2.2 Comparacións ordinais de desigualdade: a curva de Lorenz 2.3 Comparacións cardinais de desigualdade: os índices de desigualdade e as súas propiedades 2.4 Algunhas extensións

3. Pobreza e exclusión social	3.1 Identificación da poboación pobre: as liñas de pobreza 3.2 Cuantificación da pobreza: índices de pobreza 3.3 Criterios para ordear distribucións de acordo coa súa pobreza 3.4 Dinámica da pobreza 3.5 Pobreza multidimensional 3.6 Determinantes da pobreza
4. Análise económica da discriminación	4.1 Desigualdade entre grupos e discriminación 4.2 Explicacións das desigualdades no mercado de traballo 4.3 A discriminación laboral por xénero e raza 4.4 Contratación e segregación ocupacional 4.5 Discriminación salarial por razón de xénero

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	60	88
Seminario	17.5	20	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Traballo	2.5	20	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición en clase dos principais contidos do programa.
Seminario	Cálculo de indicadores mediante folla de cálculo e programa informático específico (DAD), empregando datos de enquisas de fogares. Discusión e interpretación de resultados. Elaboración e presentación dun informe aplicando os coñecementos adquiridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Durante os seminarios de prácticas o estudantado recibirá atención personalizada para a resolución dos problemas de aplicación das técnicas obxecto de estudo.
Probas	Descrición
Traballo	Durante a elaboración do traballo, o estudantado recibirá o asesoramento personalizado tanto no horario de clases como nas titorías correspondentes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame sobre todo o temario	70	CE6 CE9
Traballo	Elaboración dun informe empregando fontes de datos estatísticos dispoñibles, con programas informáticos específicos (Excel, DAD), no que se apliquen os coñecementos adquiridos. Presentación en clase das principais conclusións do informe.	30	CE6 CE8 CE9 CE13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Polo tanto, o alumnado terá dúas opcións para superar a materia:

1. Renunciar á avaliación continua e solicitar a avaliación mediante un exame final, que supón o 100% da nota, e que se celebrará na data oficial segundo se recolle na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Para renunciar á avaliación continua é necesario enviar un correo electrónico á docente da materia antes do 30 de outubro de 2022.
2. Acollerse á avaliación continua, que consta de dúas partes:
 - a. Realización e presentación dun informe (30%).
 - b. Un exame, que inclúe todos os temas do programa, na data oficial segundo se recolle na páxina web da facultade, <http://fccee.uvigo.es> (70%).

Se a/o estudante non entrega ou non presenta o seu informe no prazo requirido, deixará automaticamente a avaliación continua e pasará a ser avaliada/o exclusivamente mediante o exame final. Tamén sairá da avaliación continua se no informe non supera o 40% da súa puntuación máxima, pasando a ser avaliada/o exclusivamente mediante o exame final.

Moi importante: Para poder acollerse á avaliación continua será necesario ter asistido, como mínimo, ao 75% das clases prácticas.

Na convocatoria de Fin de Carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albelda, Randy y Drago, Robert, **Unlevel Playing Fields. Understanding Wage Inequality and Discrimination**, 4ª, Dollars & Sense, 2013

Atkinson, Anthony B., **Desigualdad: ¿Qué podemos hacer?**, Fondo de Cultura Económica, 2016

Gradín, Carlos y Del Río, Coral, **Desigualdad, pobreza y polarización en la distribución de la renta en Galicia**, IIEG - Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2001

Stiglitz, Joseph E., **El precio de la desigualdad**, Taurus, 2012

Bibliografía Complementaria

Alkire, Sabina; Foster, James; Seth, Suman; Santos, Maria Emma; Roche, José Manuel y Ballón, Paola, **Multidimensional Poverty Measurement and Analysis**, Oxford University Press, 2015

Alonso-Villar, Olga y Del Río, Coral, **Segregación ocupacional por razón de género y status migratorio en España y sus consecuencias en términos de bienestar**, Ekonomiaz, 2017

Atkinson, Anthony B. y Bourguignon, François (ed.), **Handbook of Income Distribution (vol. 1)**, 1ª (reimpresión), Elsevier, 2007

Ayala, Luis y Cantó, Olga, **Informe España 2020. Capítulo 1: Mercado de trabajo y desigualdad**, Universidad Pontificia de Comillas, 2020

Bandrés, Eduardo, **Economía y redistribución: teorías normativas y positivas sobre la redistribución de la renta**, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1993

Benería, Lourdes, **Género, desarrollo y globalización**, Hacer Editorial, 2009

Blau, Francine D.; Ferber, Marianne A. y Winkler, Anna E., **The Economics of Women, Men, and Work**, 7ª, Pearson, 2014

CES España, **Tercer informe sobre la situación de las mujeres en la realidad sociolaboral española**, Consejo Económico y Social España, 2011, Informe 01/2011

CES España, **Distribución de la renta en España: Desigualdad, cambios estructurales y ciclos**, Consejo Económico y Social España, 2013, Informe 03/2013

CES España, **La participación laboral de las mujeres en España**, Consejo Económico y Social. España, 2017

Del Río, Coral y Alonso-Villar, Olga, **Mujeres ante el empleo (y el desempleo) en el mercado laboral español**, Areas. Revista internacional de Ciencias Sociales, 2014

Duclos, Jean-Ives y Araar, Abdelkrim, **Poverty and Equity: Measurement, Policy and Estimation with DAD**, Springer, 2006

Eswaran, Mukesh, **Why Gender Matters in Economics**, Princeton University Press, 2014

Ferber, Marianne A. y Nelson, Julie A. (ed.), **Más allá del hombre económico**, Cátedra, 2004

Foster, James; Seth, Suman; Lokshin, Michael y Sajaia, Zurab, **A Unified Approach to Measuring Poverty and Inequality**, The World Bank, 2013

FOESSA, **VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España**, Fundación FOESSA, 2014

Goerlich, Francisco J. y Villar, Antonio, **Desigualdad y Bienestar Social**, Fundación BBVA, 2009

OECD, **Growing Unequal? Income Distribution and poverty in OECD countries**, OECD Publishing, 2008

Pazos Morán, María, **Contra el patriarcado: Economía feminista para una sociedad justa y sostenible**, Katakra, 2018

Piketty, Thomas, **El capital en el siglo XXI. Tercera parte: la estructura de la desigualdad**, Fondo de Cultura Económica, 2014

Salverda, Wiemer; Nolan, Brian y Smeeding, Timothy M. (ed.), **The Oxford Handbook of Economic Inequality**, Oxford University Press, 2011

Sarasúa, Carmen y Gálvez, Lina, **¿Privilegios o eficiencia? Mujeres y hombres en los mercados de trabajo**, Publicaciones Universidad de Alicante, 2003

Sen, Amartya, **La desigualdad económica**, Fondo de Cultura Económica, 2001

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía dos servizos públicos/V03G100V01602

Economía pública/V03G100V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito administrativo económico**

Materia	Dereito administrativo económico			
Código	V03G100V01902			
Titulacion	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da Unión Europea				
Materia	Economía da Unión Europea			
Código	V03G100V01903			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía de Galicia**

Materia	Economía de Galicia			
Código	V03G100V01904			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía dos recursos naturais e do medio ambiente				
Materia	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente			
Código	V03G100V01905			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web	http://www.webs.uvigo.es; www.erenea.uvigo.es			
Descrición xeral	Acercamiento a diferentes problemáticas ligadas a la relación entre la actividad económica y los recursos naturales y medio ambiente, para lo cual el concepto de desarrollo sostenible cobra un papel fundamental.			

Competencias	
Código	
CG1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias	
Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e do medio ambiente	CG6	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT6 CT7

Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.	CG1	CE6	CT1
	CG2	CE8	CT2
	CG3	CE9	CT3
	CG4	CE10	CT5
	CG5	CE11	CT6
	CG6	CE12	CT7
Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	CG1	CE8	CT1
	CG2	CE9	CT2
	CG3	CE12	CT3
	CG4	CE13	CT4
	CG5		CT5
	CG6		CT6
	CG7		CT7

Contidos	
Tema	
Introducción	Economía, Natureza e Desenvolvemento Sostible.
Economía dos recursos naturais	Condicionantes básicos. Economía dos recursos renovables. Economía de recursos non renovables.
Economía ambiental	Fundamentos de valoración económica do medio ambiente. Métodos de valoración indirectos. Métodos de valoración directos.
Políticas públicas aplicadas ós recursos naturais e A necesidade de regular. Instrumentos de regulación e políticas públicas. medio ambiente	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	65	95
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Búsqueda de información e resolución de exercicios. Presentación individual ou en grupo.
Seminario	Os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia. Tamén se poden utilizar para que o profesor plantexe problemas ós alumnos que serán avaliados posteriormente.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios. Realización de exames parciais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	No caso de persistir restriccións á presencialidade, as sesións de titorización realízanse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia).

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Prácticas de laboratorio	Supervisión das prácticas realizadas. Posibilidade de realizar e presentar traballos. Valorarase ate o 40%. (Poderanse utilizar as sesións prácticas para realizar probas parciais). Resultados da aprendizaxe: - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos. - Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	40	CG1	CE6	CT1
			CG2	CE8	CT2
			CG3	CE9	CT3
			CG4	CE10	CT4
			CG5	CE11	CT5
			CG6	CE12	CT6
			CG7	CE13	CT7

Lección maxistral	Examen final e parciais liberatorios. Si se aproban os parciais, a materia estará superada. Valorarase sobre un 60%. A data do exame final será a que decida o órgano competente da Facultade e se publicará na web do Centro.	60	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7
	Resultados da aprendizaxe: - Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e ambientais. - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.			CE10 CE11 CE12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación (o prazo para renunciar á avaliación continua é o 30 de setembro). Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación. As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

D.W. Pearce y R.K. Turner, **Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente**, Celeste, 1995

J. Surís y M. Varela, **Introducción a la Economía de los Recursos Naturales**, Cívitas, 1995

Bibliografía Complementaria

D. Azqueta, **Introducción a la economía ambiental (2ª Edc)**, McGraw Hill, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia económica de España				
Materia	Historia económica de España			
Código	V03G100V01906			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Martínez Domínguez, María Blanca			
Profesorado	Martínez Domínguez, María Blanca			
Correo-e	blancam@uvigo.es			
Web	http://http://fcee.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto explicar a evolución de a economía española contemporánea, arrincando de a chamada crise de o Antigo Réxime ata finais de o século XX, para entender o crecemento a longo prazo e o cambio estrutural, a través de as súas principais etapas históricas. Atenderá ao lado da oferta da economía e ao lado da demanda.			

Competencias

Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a linguaxe económica básico e o modo de pensar de os economistas.	CE2
Coñecer o marco institucional de a economía	CE3
Coñecer o perfil cambiante de as institucións e axentes que influíron en os resultados de a economía española contemporánea: Estado, particulares e empresas e sector exterior (outras nacións)	CE3 CE4
Capacidade para situar a economía en a súa evolución histórica	CE4
Identificar as etapas de a evolución económica de a España contemporánea e os seus principais características	CE4
Comprender as bases de funcionamento de a economía en cada unha de as etapas significativas de o desenvolvemento económico contemporáneo.	CE4 CE9
Habilidades en a procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido	CE8
Coñecer e manexar a materia prima para estudar a Historia Económica española, as súas estatísticas e as súas fontes fundamentais	CE4 CE8
Analizar series históricas e inferir os comportamentos de os principais axentes económicos ante a evolución real (ou hipotética) de as variables económicas	CE4 CE8 CE9
Fomentar a actitude crítica e autocrítica	CT1 CT7
Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais, éticos e medioambientais	CB3 CE7 CE9 CT1

- Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cosCB4 instrumentos adquiridos	CT3 CT4
Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto oral coma escrita, no idioma propio e nunha lingua extranxeira	CB4 CT5 CT6
- Capacidade de traballar en equipo, con responsabilidade, planificación, espírito de cooperación e empatía co resto de persoas do colectivo.	CB4 CT2 CT4

Contidos

Tema	
1. O crecemento económico a longo prazo e o cambio estrutural.	Xeografía, recursos naturais. Os recursos humanos. Factores políticos e institucionais. Bases tecnolóxicas e organización empresarial. Etapas do crecemento económico e do cambio estrutural.
2. Crise do Antigo Réxime, revolución liberal e arranque da industrialización, 1789-1840-1890.	Natureza da crise, principais desequilibrios da economía e respostas: reorientación e política de reformas. Agricultura e recursos minerais. A industrialización: factores, limitacións e niveis. O inicio da ruptura enerxética. A formación do mercado nacional e a progresiva apertura ao exterior. O financiamento da economía (sistema financeiro e banca). O papel do Estado e a Facenda pública. A distribución da riqueza e da renda (mercados de traballo e desigualdade de xénero) O consumo dos fogares. A educación e a saúde (a beneficencia pública).
3. A economía española durante a segunda revolución industrial, 1890-1936.	Agricultura, entre a crise agraria finisecular e a modernización. O salto histórico na industrialización: novo ciclo tecnolóxico e empresarial (intensificación da transición enerxética). Cara a unha estratexia de desenvolvemento nacionalista: viraxe da política comercial e nova estrutura institucional protectora e interventora. O financiamento da economía. O papel cambiante do Estado. A distribución da riqueza e a renda (mercado de traballo e desigualdade de xénero). Consumo dos fogares, inicio da transición nutricional e primeiras manifestacións do consumo de masas. Educación e saúde (da beneficencia pública á asistencia social).
4. A economía durante a Guerra Civil e o franquismo (1936-1973)	As economías de guerra (1936-1939). Autarquía e illamento (1939-1951). A década bisagra: industrialización substitutiva de importacións (1951-1959). Estabilización, liberalización, desenvolvemento e crise (1959-1975).
5. A economía da democracia 1975-2008: reformas, integración europea e globalización.	Axustes, reformas e transición política (1975-1985). Integración na Unión Europea (1986-1996). Globalización e novo ciclo de crecemento económico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	20	32	52
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	21	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Dúas horas semanais. Mediante esta metodoloxía, con apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivadora os aspectos craves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras sesións estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica de a materia e conceptos básicos de historia económica; as restantes sesións estarán destinadas a exposición do temario. Malia que o método de estas sesións é fundamentalmente expositivo, se promoverá a participación activa de o alumnado.

Seminario	Estes seminarios de carácter eminentemente práctico son 8, cunha duración por sesión 2 horas e 30 minutos. Duas de estas sesións dedicarnase a titorías en grupo. Concíbense como parte de un proceso de aprendizaxe continuada. Permiten poñer en común os coñecementos adquiridos na preparación de cada sesión. Cada seminario práctica poderá consistir: a) Formulación do exercicio en cuestión (lecturas, resolución de exercicios, redacción dun breve informe, etc.). Esa formulación está subida a plataforma docente, dacordo co calendario de realización; b) Un traballo fora da aula (de biblioteca, procuras en catálogos ou bases documentales); c) Resolución da práctica, por escrito; d) Subida da mesma a plataforma docente; e) Exposición en clase, previamente fixada ou sobre a marcha, dacordo coa dinámica da mesma; f) Debate; discusión de dúbidas; g) Reformulación da práctica. h) Elaboración dun traballo final, de construción dun relato persoal, sobre a totalidade do material empregado en prácticas, por escrito e en formato PDF. Para as sesións de titoría en grupo: A docente seleccionará previamente cuestións clave dos contidos da materia, en función da súa importancia ou dificultade; Para estas sesións o alumnado deberá elaborar un esquema de dúbidas e preguntas sobre ditas cuestións; Tambén servirán estas sesións para resolver dúbidas xerais sobre os contidos da materia.
-----------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As dúbidas non resoltas na aula expóñense de modo individualizado nas horas de titoría.
Seminario	As dúbidas xurdidas coas lecturas e nas actividades das sesións de seminario, atenderáse de modo individualizado en horas de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Seminario	A través dos seis seminarios: Avaliaranse os traballos prácticos, consistentes na lectura dun tema ou parte dun tema, na redacción dun informe ou síntese, e na a súa exposición e defensa. Avaliaranse as iniciativas emprendedoras nas propostas de realización de traballos contrastando diferentes perspectivas e enfoques económicos, tanto dende un punto de vista historiográfico como metodolóxico onde pondrán poñerse de manifesto distintos posicionamentos. Avaliarase a coherencia e calidade do traballo, esquema, síntese ou mapa conceptual, ou a valoración dos exercicios (comentario e análise de gráficos, series estatísticas ou textos, a resolución de cuestións e problemas). Valorarase a calidade formal dos traballos realizados, a corrección sintáctica e gramatical e o uso acomodado da metodoloxía propia da investigación (o estudo rigoroso dunha materia ou dun tema). Valorarase a asistencia, a participación, o cumprimento, a aptitude, os aspectos formais (redacción, sintaxe, ortografía, etc.), e a capacidade de transmitir as aprendizaxes realizadas e a calidade da expresión oral.	50	CB3 CB4	CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7

Exame de preguntas de desenvolvemento	Estas probas realizaranse no exame final:	50	CB3 CB4	CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9	CT5 CT7
	Avaliaranse os coñecementos sobre os contidos teóricos da materia;				
	Valorarase que as respostas estean estruturadas, razoadas correctamente;				
	Valorarase a redacción correcta, clara e comprensible.				

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá dúas opcións de avaliación: Avaliación continua ou o exame final

A- AVALIACIÓN CONTINUA: A valoración dos seminarios correspónderase co 50% da nota final e o exame co 50% da mesma. A calificación correspondente aos seminarios (50% da nota final) gardarase para todas as convocatorias do presente ano académico.

B- EXAME FINAL: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da calificación.

Esta proba obxectiva consta de dúas partes. Unha parte corresponde á materia impartida en teoría; e a outra parte correspóndese á materia desenvolvida en prácticas.

Para aprobar a materia é imprescindible aprobar cada unha das dúas partes, obtendo un aprobado (5) en cada unha. Calificación numérica de 0 a 10 seguindo a lexislación vixente.

As datas dos horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario da páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Na convocatoria de fin de carreira, o exame supodrá 100% da calificación.

O estudantado poderá renunciar á Avaliación continua nas datas correspondentes á 5ª semana do 2º cuatrimestre do curso vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carreras, Albert y Tafunell, Xavier, **Entre el Imperio y la Globalización. Historia Económica de la España Contemporánea**, Crítica, 2018

Collantes, Fernando, **La Economía Española en 3D. Oferta, Demanda y Largo Plazo**, Pirámide, 2017

Maluquer de Motes, Jordi, **La Economía Española en Perspectiva Histórica.**, Pasado y Preente, 2014

Llopis, Enrique y Francisco Comín, **Historia Económica de España, siglos X-XX (Historia Del Mundo Moderno)**, Alianza, 2010

Tortella, Gabriel y Nuñez, Clara Eugenia, **El Desarrollo de la España Contemporánea. Historia Económica de los Siglos XIX y XX.**, Alianza, 2011

Bibliografía Complementaria

Carreras, Albert y Tafunell, Xavier (coordinadores), **Estadísticas Históricas de España : siglos XIX-XX**, Fundación BBVA, 2005

Comín, Francisco y Hernández, Mauro, **Crisis Económicas En España. 1300-2012. Lecciones De La Historia**, Alianza, 2013

Díez- Minguella, Alfonso; Martínez-Galarraga, Julio; Tirado-Fabregat, Daniel A., **Regional Inequality in Spain 1860-2015**, Palgrave Studies in Economic History, 2018

Gallego Martínez, Domingo; Germán Zubero, Luis ;Pinilla Navarro, Vicente (eds.), **Estudios Sobre el Desarrollo Económico Español: Dedicados al profesor Eloy Fernández Clemente**, PUZ, 2016

Prados de la Escosura, Leandro, **Spanish Economic Growth, 1850-2015**, Palgrave Studies in Economic History, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Historia: Historia económica/V03G100V01103

Economía española/V03G100V01301

Outros comentarios

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, a o longo de o cuatrimestre, tanto no referente os contidos teóricos transmitidos nas clases maxistras coma nos traballos de seminario.
 2. Na parte práctica como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade de as intervencións, ben sexa dentro de os grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
 3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.
 4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nun estudante universitario.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tributación				
Materia	Tributación			
Código	V03G100V01907			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Martínez, José Manuel			
Profesorado	González Martínez, José Manuel			
Correo-e	xmgonzalez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tributación é unha materia optativa que se imparte no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao de Economía. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumnado, das cales 60 son actividades presenciais, mentras que o resto serán actividades non presenciais. Nesta materia faise unha presentación do Sistema Fiscal Español e abórdanse en profundidade dous dos principais impostos: IRPF e IS.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade no funcionamento da economía	CB2	CE3 CE7	CT7
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente e obtención de información estatística relacionada coa fiscalidade		CE8	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades empresariais.	CB2	CE9 CE12	
Fomento da capacidade de traballar en equipo buscando achegar as mellores solucións tributarias.		CE9 CE12	CT2
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		CE9 CE12	CT5

Contidos	
Tema	
Parte I: Introducción ao Sistema Fiscal	Os obxetivos básicos. A organización da materia, o método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxetivos e metodoloxía da materia.	
Tema 2: Caracterización do sistema fiscal español e bases para a fiscalidade empresarial e persoal	O papel dos impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. A fiscalidade como variable de decisión.
Parte II: O imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo
Tema 3: Introducción ao IRPF	
Tema 4: Rendos das Persoas Físicas	Rendos do Traballo e do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal
Tema 5 : Renda de Empresarios e Profesionais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva. Notas para o asesoramento fiscal. Pagos Fraccionados.

Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas, mínimo persoal e familiar, determinación da cota íntegra, deducións. Notas para a planificación fiscal e proceso liquidatorio.
Parte III: O imposto sobre sociedades.	Elementos básicos do imposto: Contribuíntes, Resultado Contable e Base Imponible. Período impositivo, imputación temporal de ingresos e gastos
Tema 7: Introducción o Imposto de Sociedades	Gastos non deducibles. Amortizacións do Inmovilizado. Arrendamento
Tema 8: Operacións determinantes da base imponible	Financieiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal.
Tema 9: Liquidación do IS	Deduccións, pagos a conta e proceso liquidatorio. Notas para a planificación fiscal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	20	40
Prácticas con apoio das TIC	22	23	45
Resolución de problemas de forma autónoma	0	18	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	39	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión inicial na que o docente presentará o contido e obxectivos da materia así como a metodoloxía de traballo e os sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	En cada sesión, o docente presentará as cuestións máis relevantes de cada tema. Formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e os efectos económicos da norma tributaria e resaltar a súa aplicación práctica
Prácticas con apoio das TIC	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aula informática empregando a metodoloxía de "estudo de caso": Así, para cada sesión proporánse casos a estudar individualmente (ou en grupos reducidos). Cada alumno/a deberá resolver e defender os casos plantexados. Os estudantes disporán previamente dos enunciados dos casos a través da plataforma docente e deberán elaborar unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da plataforma docente antes do desenvolvemento da sesión presencial. As sesións prácticas presenciais en aula de informática consistirán na resolución do caso proposto empregando as aplicacións informáticas e programas de axuda que facilita a Axencia Tributaria.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semán, despois da sesión magistral, abrírase un prazo para responder a un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na plataforma docente. Trátanse de actividades no presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do/a alumno/a e o seu proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Os/as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas informáticas empregando os programas da Axencia Tributaria (Simulador Renta Web e Sociedades Web) Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas na actividade. A resolución de dúbidas farase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos no despacho virtual con concertación previa. Neste caso as tutorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas con apoio das TIC	A entrega (previa á sesión práctica presencial) das propostas de solución dos casos avaliarase conxuntamente coas probas tipo tests: será necesario que o/a alumno/a teña entregado alomenos 6 casos para obter puntuación nas probas test.	0	CE8 CE9 CE12 CT2 CT5 CT7
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. Este apartado puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos. Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o/a alumno/a entregue alomenos 6 propostas de solución dos estudos de caso que configuran as prácticas con apoio das TIC	30	CE8 CE9 CE12 CT2 CT5 CT7

Exame de preguntas de desenvolvemento	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporáse un caso que o/a alumno/a deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos.	70	CE3 CE7 CE8	CT5
---------------------------------------	--	----	-------------------	-----

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta asignatura realízase unha avaliación continua do traballo realizado polo estudante. Para superar a asignatura por esta vía é necesario obter alomenos o 50% dos puntos en xogo en cada unha das probas de avaliación continua propostas (probas tipo test, proba IRPF e proba IS).

Si un estudante non participa na resolución dos estudos de casos prácticos, non fai os test ou non se presenta a calquera das probas (proba IRPF ou proba IS) deixará de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado neste formato si non acadará alomenos un 25% da nota en xogo en cada unha das probas (probas tipo test, proba IRPF e proba IS).

O alumnado ten de prazo para renunciar ao sistema de avaliación continua ata a data que se fixe para a proba de IRPF.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun examen final que suporá o 100% da calificación, tanto para a primeira como para a segunda convocatoria.

En caso de non presentarse, e teren feitas tarefas en avaliación continua sen renunciar a mesma, a nota final será a obtida nesas tarefas de avaliación continua.

Na convocatoria Fin de Carreira, o exame suporá o 100% da nota.

A data dos exames pode consultarse en <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Grupo Docente de Fiscalidad Aplicada Uvigo, **Esquemas Básicos y Supuestos Prácticos**, 2022

BOE, **Legislación IRPF e IS actualizada 2022**, BOE, 2022

Albi, E. e Paredes, R., **Sistema Fiscal Español (I y II)**, última edición, Ariel,

Domínguez, F. e López, J., **Sistema Fiscal Español**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Domínguez, F., **Planificación Fiscal Personal y en la Empresa**, 3ª, Aranzadi, 2017

Contreras, C., **Planificación Fiscal**, 1ª, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2016

Bibliografía Complementaria

Alonso, R., **Impuesto sobre la renta de las personas físicas. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Barberán, M.A. e outros, **Ejercicios y Cuestiones de Fiscalidad**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Borrás, F. e Navarro, J.V., **Impuesto sobre sociedades. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Moreno, M.C e Paredes, R., **Casos prácticos de sistema fiscal**, última edición, Delta,

Portillo, M.J., **Manual de Fiscalidad. Teoría y Práctica**, última edición, Tecnos,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito concursal				
Materia	Dereito concursal			
Código	V03G100V01908			
Titulacion	Grao en Economía			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da competencia**

Materia	Dereito da competencia			
Código	V03G100V01909			
Titulacion	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da innovación				
Materia	Economía da innovación			
Código	V03G100V01910			
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía do transporte				
Materia	Economía do transporte			
Código	V03G100V01911			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía avanzada				
Materia	Macroeconomía avanzada			
Código	V03G100V01912			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Alonso Carrera, Jaime			
Profesorado	Alonso Carrera, Jaime			
Correo-e	jalonso@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/jalonso			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ó alumno no uso de ferramentas básicas que permitan plantexar e resolver problemas macroeconómicos como, por exemplo, o impacto de reformas fiscais, os efectos da crise e depresión económica, efectos do crecemento económico sobre o medioambiente, etc.			
	Con este fin, se familiarizará ó estudante coa especificación, resolución e simulación de modelos macroeconómicos, así como co manexo da programación para a simulación dos modelos propostos.			

Competencias	
Código	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Familiarizar ó alumno no manexo modelos macroeconómicos dinámicos como ferramenta básica para analizar problemas macroeconómicos. En particular se prestará especial atención a especificación, resolución e simulación deste tipo de modelos.	CB5	CE2	CE5	CE6
Familiarizar ó alumno na identificación e formulación de problemas macroeconómico, así como na aplicación dos modelos aprendidos na súa resolución.	CG7	CE10		
Familiarizar ó alumno na exposición tanto oral como escrita dunha maneira organizada ás bases do problema macroeconómico analizado, á elección dos instrumentos de análise empregados; e ás conclusións derivadas da análise.	CG7		CT5	
Familiarizar ó alumno no estudo, lectura e discusión dos artigos de investigación básicos dos temas estudados.	CB5	CG7	CE6	CT6

Contidos	
Tema	
I. Introducción	1.- Metodoloxía para a análise macroeconómico. 2.- Repaso do modelo de crecemento de Solow.
II. Modelo básico de horizonte infinito	3.- O problema de Ramsey. 4.- O equilibrio competitivo e a solución planificada.
III. Modelo de xeracións solapadas	5.- O modelo básico de dous periodos. 6.- O equilibrio competitivo e a ineficiencia dinámica. 7.- O altruismo: tipoloxía e operatividade das herencias.
IV. Aplicacións	8.- Análisis da política fiscal: impostos, seguridade social, deuda pública, etc.. 9.- Análisis do crecemento e as fluctuacións económicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Resolución de problemas de forma autónoma	16	16.5	32.5
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15.5	17.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Coa entrega de cada lista de exercicios se fará unha proba para avaliar o coñecemento adquirido. No exame final se fará unha proba que faga unha avaliación conxunta do aproveitamento do curso.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Despois da entrega da lista de exercicios, se fará unha clase de resolución de eses exercicios para destacar os puntos máis importantes e aclarar as dúbidas xurdidas no traballo autónomo do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final sobre os contidos da materia.	50	CB5 CG7 CE2 CT5 CE5 CT6 CE6 CE10
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe solucionar unha serie de problemas plantexados polo profesor. O alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu nas sesións maxistrais e na resolución de exercicios.	50	CB5 CG7 CE2 CT5 CE5 CT6 CE6 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN

Segundo a normativa vixente o alumno podera optar entre dous sistemas de avaliación: avaliación continua ou avaliación global única.

Avaliación continua: Nesta modalidade a nota final da materia será a suma de varias probas de avaliación realizadas o longo do curso:

- **Probas intermedias.** O 50% da nota (ata 5 puntos) obterase da entrega de boletíns de exercicios así como de controis parciais que periódicamente se farán nas clases prácticas. A nota correspondente acadada durante o cuatrimestre nestas probas **gardaranse para as convocatorias extraordinarias do presente curso académico.**
- **Proba final.** O 50% da nota (ata 5 puntos) obterase dun exame que avaliará a comprensión integrada da materia, tanto de contido teórico como práctico. Esta proba realizárase nas datas oficiais establecidas no calendario de exames, que pode ser consultado na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>.

Avaliación global única: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. Este exame terá contido tanto teórico como práctico, e realizarase nas datas oficiais establecidas no calendario de exames, que pode ser consultado na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>.

Nas **convocatorias extraordinarias** tamén se pode optar polos dos sistemas de avaliación. De seguir o método de avaliación continua, manterase a nota das probas intermedias do presente curso.

Na **convocatoria de fin de carreira** o sistema de avaliación será o de exame final único, que suporá o 100% da cualificación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Romer, David, **Macroeconomía Avanzada**, Tercera, McGraw-Hill, 2006

Bibliografía Complementaria

Blanchard, Olivier Jean; e Fischer, Stanley, **Lectures on Macroeconomics**, Primera, MIT Press, 1989

Campante, F. Sturzenegger, F. e Velasco, A., **Advanced Macroeconomics**, 9781909890688, Primeira, LSE Press, 2021

Noales, Alfonso; Fernández, Esther; e Ruiz, Jesús, **Economic Growth: theory and numerical solutions methods**, Segunda, Springer, 2014

Sorensen, Peter Birch; e Whitta-Jacobsen, Hans Jorgen, **Introducción a la macroeconomía avanzada**, Primera, McGraw-Hill, 2008

M. Doepke, A. Lehner e A. Sellgren, **Macroeconomics**, <http://faculty.wcas.northwestern.edu/~mdo738/textb>, 1999

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Microeconomía avanzada/V03G100V01915

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía política e das institucións				
Materia	Economía política e das institucións			
Código	V03G100V01913			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Arias Moreira, José Carlos			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	xcarias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As institucións foron obxecto de estudo desde diversos enfoques na historia da análise económica, e nos últimos anos ocuparon un papel central na axenda de investigación da corrente principal da ciencia económica e das ciencias sociais. A concesión do premio Nobel de Economía a Ronald Coase, Douglass North, Elinor Ostrom e Oliver Williamson consolidou o avance da Nova Economía Institucional, e impulsou un esforzo interdisciplinar que pretende desenvolver a economía política contemporánea. Este curso proporciona dun xeito sistemático os principais contidos e avances da economía política e da economía das institucións.			

Competencias	
Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias	
Coñecer o marco institucional da economía		CE3	
Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos		CE5	
- Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado		CE9	CT1
- Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos		CE10	CT2
- Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos			CT5
- Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación			CT6
- Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos			CT7
- Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas			
- Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia			
- Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional			
- Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico			
- Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo			
- Capacidade de traballar en equipo			

Contidos	
Tema	

Bloque Temático I: A importancia das institucións: Institucións e Economía política	1- A economía política e o retorno das institucións 2- A análise das institucións na historia do pensamento económico 3- Economía das Institucións: vellos e novos institucionalismos. A nova economía institucional.
Bloque Temático II: Economía Política	4. Economía política da Democracia: Elección pública, Economía política constitucional e transaccións políticas 5. A importancia das regras constitucionales: Política económica e Constitución. 6. Economía, grupos de interés e democracia. 7. Federalismo fiscal: Economía e descentralización política 8. Mercados abertos: Economía política da restricción externa

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	18	40	58
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	O alumnado terá atención personalizada no seu proceso de aprendizaxe, tanto na teoría como nas prácticas.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Nas clases prácticas realizaranse probas e/ou traballos, consistentes na revisión, comprensión e exposición dunha obra de referencia sobre economía política por parte de cada alumno.	40	CE3 CE5 CE9 CE10	CT1 CT2 CT5 CT6 CT7
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas tipo test e preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	60	CE3 CE5 CE9 CE10	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- **Avaliación continua:** Nas clases prácticas realizaranse probas e/ou traballos, consistentes na revisión, comprensión e exposición dunha obra de referencia sobre economía política por parte de cada alumno, que computará un 40% da nota final da materia. Ademais, habrá un exame final que suporá o 60% da nota final. É necesario aprobar o exame final para superar a materia.

O profesor asignará a cada alumno a tarefa que desenvolverá ao longo do curso nas clases prácticas (indicándolle a obra de referencia que lle corresponde a cada alumno).

- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun **exame global** que suporá o 100% da cualificación.

Para aprobar a asignatura será necesario aprobar o examen final.

Estes criterios de avaliación manteranse para todas as convocatorias do curso académico.

Na convocatoria de **fin de carreira**, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ARIAS, X. C. y G. CABALLERO (eds), **Nuevo Institucionalismo: Gobernanza, Economía y Políticas Públicas.**, CIS, 2013

NORTH, D. C., **Institutions, Institutional Change and Economic Performance.**, Cambridge University Press., 1990

ACEMOGLU, D. y J. A. ROBINSON, **Por qué fracasan los países**, Deusto, 2012

Arias, X. C., **La formación de la política económica**, Cívitas, 1996

DIXIT, A., **The making of Economic Policy**, The MIT Press, 1996

Papeles de Economía Española, **La calidad de las instituciones y la economía española**, 2021

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas cuantitativas para a análise económica				
Materia	Técnicas cuantitativas para a análise económica			
Código	V03G100V01914			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Profesorado	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Correo-e	cjardon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O curso componse de dous bloques temáticos. No primeiro, o obxectivo é dotar aos estudantes de ferramentas para entender/facer un informe de conxuntura, así como levar a cabo exercicios simples de predición a partir de datos con estrutura temporal. No segundo bloque, Analizar os problemas que limitan a capacidade dos economistas para establecer relacións causais entre intervencións/políticas e resultados. Mostrar como eses problemas poden reducirse utilizando datos experimentais ou case-experimentais e ferramentas de análises específicas.			

Competencias	
Código	
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Distinguir os diferentes tipos de datos e compoñentes dunha serie temporal.	CG7	CE8	
Illar e analizar las características básicas de la evolución temporal dos datos económicos.	CG7	CE10 CE13	CT2 CT5
Coñecemento de técnicas básicas para a análise de causalidade entre variables económicas.	CG6 CG7	CE10 CE12	
Aplicación de técnicas econométricas para avaliación de políticas.	CG6 CG7	CE8 CE10 CE12 CE13	CT2 CT5

Contidos	
Tema	
1. Introducción á análise de datos temporais e análises de conxuntura	Caracterización dos datos temporais e descomposición clásica. Modelos ARMA Estacionariedad e representación de Wold.
2. Introducción á avaliación de políticas económicas mediante técnicas econométricas.	Conceptos de causalidade Causalidade de Granger Cointegración Métodos de evaluación de políticas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	42	70
Traballo tutelado	5	15	20

Prácticas con apoio das TIC	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Traballo aplicando as técnicas explicadas en teoría
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en aulas informáticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Levarase a cabo o seguimento do alumno na evolución da realización de casos prácticos
Traballo tutelado	Atenderase as dúbidas e dificultades ao realizar o traballo
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito ou oral sobre o traballo realizado no curso

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Un traballo de aplicación dos conceptos teóricos a algún problema económico	40	CG6 CG7	CE8 CE10 CE12 CE13	CT2 CT5
Prácticas con apoio das TIC	A valoración nestas sesións pode consistir na resolución e entrega de casos prácticos, exposición de resultados da análise, etc...	40	CG6 CG7	CE8 CE10 CE12 CE13	CT2 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Cuestión relativas ao traballo realizado no curso	20		CE8 CE10 CE12 CE13	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos poden optar a un exame final polo 100% da nota.

Na convocatoria de fin de carreira o exame supondrá o 100% da nota.

A data de exames deberán ser consultadas na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Green, W., **Analisis econometrico.**, 3, Prentice Hall, 1998

Wooldridge, J..., **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, 2, Thomson Learning, 2006

Aznar, A. y F.J. Trivez, **Métodos de Predicción en Economía**, 1, Ariel, 1993

Bibliografía Complementaria

Gertler et al., **La evaluación de impacto en la práctica**, 1, Banco Mundial, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205

Estatística II/V03G100V01403

Econometría I/V03G100V01501

Econometría II/V03G100V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía avanzada				
Materia	Microeconomía avanzada			
Código	V03G100V01915			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Lorenzo Alonso, Pedro			
Profesorado	Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	plorenzo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia introduce ao alumno no uso de ferramentas avanzadas que permitan analizar formalmente tanto as decisións dos axentes individuais, como os resultados da interacción de devanditas decisións.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumno será capaz de analizar formalmente as decisións dos axentes económicos individuais, e CB2 os resultados da interacción de ditas decisións.	CG3 CE1 CG4 CE2 CE3 CE5 CE6 CE9 CE10

O estudante deberá poder motivar un problema económico, construír e resolver analíticamente modelos económicos, e explicar os resultados obtidos.

CB4 CB6 CE1 CT1
CB5 CG7 CE9 CT2
CE10 CT3
CE11 CT4
CE13 CT5
CT6
CT7

Contidos

Tema

1. Introducción

2. Teoría do Consumidor

3. Teoría da Empresa

4. Teoría do Equilibrio Xeral Walrasiano 4.1 Economías de intercambio 4.2 Economía con produción

5. Outros Temas Avanzados en Teoría Microeconómica

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	5	0	5
Resolución de problemas de forma autónoma	9	9	18
Exame de preguntas obxectivas	3	8	11
Exame de preguntas obxectivas	3	8	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do apreso nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos apresos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Resolución de problemas de forma autónoma	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes de clase. Desta forma, poderán identificar aquelas cuestións que lles resulten máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Iterazón individualizada ás dúbidas para a resolución dos problemas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba parcial escrita dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 e 2, onde os alumnos argumenten as súas respostas fundamentándose nos coñecementos adquiridos, avaliando a aplicación dos coñecementos adquiridos no curso.	40	CB2 CB3 CE1 CT5 CB4 CG4 CE2 CB5 CG6 CE3 CG7 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba parcial escrita dos contidos teóricos e prácticos dos temas 3, 4 e 5, onde os alumnos argumenten as súas respostas fundamentándose nos coñecementos adquiridos, avaliando a aplicación dos coñecementos adquiridos no curso.	40	CB2 CB3 CE1 CT5 CB5 CG4 CE2 CG6 CE3 CG7 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11

Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas prácticas sobre os temas explicados en clase.	20	CB2 CB4 CB5	CG3 CG4 CG6 CG7	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7
---	---	----	-------------------	--------------------------	--	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá optar entre avaliación continua ou exame global da materia.

Avaliación continua

Neste caso a cualificación obtérase do seguinte modo:

20% probas prácticas sobre exercicios explicados en clase.

40% coa realización dunha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 e 2.

40% coa realización dunha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 3, 4 e 5.

Para aprobar a materia a cualificación final ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Se non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Se tampouco se alcanza esa puntuación nese exame (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible que en cada unha das dúas partes obtéñase unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Exame global

O exame celebrárase na data oficial recollida na páxina web da facultade e supoñerá o 100% da nota. O exame constará de 2 partes (a primeira corresponderá aos temas 1 e 2 a segunda aos temas 3, 4 e 5), cada unha das cales supoñerá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das dúas partes obtéñase unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Exame de fin de carreira

O exame de fin de carreira supoñerá o 100% da nota.

As datas dos exames poden ser consultadas na páxina web da Facultade. <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Geoffrey A. Jehle, Philip J. Reny,, **Advanced Microeconomic Theory**, 3rd Edition,

Villar, A., **Lecciones de Microeconomía**, 1ª edición, Antoni Bosh, 1999

Bibliografía Complementaria

Mas-Colell, A, Whinston, M.D. y Green, J.R., **Microeconomic Theory**, 1st Edition, Oxford University Press, 1995

Nicholson, W., **Teoría Microeconómica. Principios Básicos y Aplicaciones**, 11ª edición, Thomson, 2015

Varian, Hal, **Microeconomía Avanzada**, Antoni Bosh,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Macroeconomía avanzada/V03G100V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Teoría de xogos/V03G100V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría de xogos				
Materia	Teoría de xogos			
Código	V03G100V01916			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Bergantiños Cid, Gustavo			
Profesorado	Bergantiños Cid, Gustavo			
Correo-e	gbergant@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Curso básico de teoría de xogos xeral			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CE13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
CT1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer e comprender o obxecto de estudo da teoría de xogos, distinguindo os distintos tipos de modelos	CG5	CE1	CE2	CE6
		CE10		
Comprender e valorar o interese dos modelos de teoría de xogos para resolver problemas	CB1	CG6	CE9	
	CB2	CG7	CE11	
	CB5		CE12	
			CE13	

Fomentar a sensibilidade cara o pensamento científico: cuestionamiento das ideas intuitivas, análise crítica das afirmacións, capacidade de síntese ou a toma de decisións racionais	CG1 CG6	CT2 CT5 CT7
Ser capaz de explicar un problema e modelizalo mediante teoría de xogos nun grupo de traballo	CB4 CG2 CE8	
Fomentar unha actitude de compromiso ético e o traballo en equipo		CT1 CT4

Contidos

Tema	
Xogos estáticos con información completa: xogos en forma normal	O modelo teórico. Estratexias dominadas. O equilibrio de Nash. Refinamentos do equilibrio de Nash: o equilibrio perfecto. Aplicacións.
Xogos con información incompleta.	Xogos estáticos: modelo teórico, equilibrio Bayesiano de Nash. Introducción aos xogos dinámicos. Aplicacións.
Xogos cooperativos	Problemas de negociación: Solucións de Nash, Kalai-Smorodinsky e igualitaria. Xogos con utilidade transferible: Core e valor de Shapley.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Resolución de problemas	15	49	64
Seminario	2.5	15	17.5
Seminario	2.5	0	2.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	33	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan exercicios e problemas que o alumno debe resolver
Seminario	Actividade na que os alumnos farán exposicións dos traballos propostos
Seminario	Actividade na que os alumnos discutirán co profesor cuestións da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os alumnos exporán traballos e o profesor comentará o traballo.
Seminario	Os alumnos farán comentarios sobre a materia e o profesor responderá ás súas preguntas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Resolución de cuestións teóricas e aplicadas. Si algún estudante non pode asistir a algunha destas probas por causa xustificada, a nota desta proba calcularase en función da nota que obteña no exame final (reescalada á valoración da proba).	15	CG1 CE1 CE2 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12
Seminario	Exposición de traballos	10	CB4 CG2 CE8 CT1 CG6 CE13 CT2 CT4 CT5 CT7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final da materia	75	CB1 CG1 CE1 CB2 CG2 CE2 CB5 CG5 CE6 CG6 CE9 CG7 CE10 CE11 CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, os estudantes poderán optar a ser avaliados cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Isto aplícase ás dúas convocatorias. O prazo límite para renunciar á avaliación continua é o 30 de Setembro.

Os estudantes que o desexen poderán non realizar o exame final. Neste caso no exame final terán a nota obtida na resolución de problemas, reescalada á valoración do exame final.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gibbons, R., **Un primer curso de teoría de juegos**, 1993, Antoni Bosch, 1993

Pérez, J. Jimeno, J.L. Cerdá E., **Teoría de juegos**, 2013, Prentice Hall, 2013

Bibliografía Complementaria

Eichberger, J., **Game theory for economists**, 1993, Academic Press, 1993

Fudenberg D., Tirole J., **Game theory**, 1991, Massachusetts Institute of Technology, 1991

Gardner, R., **Juegos para empresarios y economistas**, 1996, Antoni Bosch, 1996

González Díaz J., García Jurado I., Fiestras Janeiro G., **An Introductory course on mathematical game theory**, 2010, American Mathematical Society, 2010

Myerson, R.B., **Game theory: analysis of conflict**, 2002, Harvard University Press, 2002

Sánchez Rodríguez E., Vidal Puga J., **Juegos coalicionales**, 2014, Servicio publicacións. Universidad de Vigo, 2014

Vega-Redondo, F., **Economía y Juegos**, 2000, Antoni Bosch, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Estatística II/V03G100V01403

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da información				
Materia	Economía da información			
Código	V03G100V01917			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos procesos de decisión dos individuos e, polo tanto, nos procesos de asignación dos recursos, a distribución da información xoga un papel fundamental, pois transaccións a priori vantaxosas para os individuos participantes poden non ter lugar cando a información obtida polos mesmos non é homoxénea. É necesario pois identificar estas asimetrías de información, entender como afectan o comportamento dos individuos, e os mecanismos necesarios para resolver a distorsión causada pola presenza de devanditas asimetrías.			

Competencias	
Código	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Capacidade de aplicar os fundamentos económicos para analizar e entender a interacción entre axentes económicos en presenza de asimetrías de información.	CB5	CE6	CE10	
Aplicar os coñecementos adquiridos ao ámbito da economía industrial, organización empresarial, economía pública, etc.	CG7	CE10	CT5	
Familiarizar ao alumno na análise e discusión de artigos de investigación relacionados cos temas estudados.			CT5	CT6

Contidos	
Tema	
1. Introducción	1.1. Introducción
	1.2. Elementos do problema
	1.3. Tipoloxía de problemas de información asimétrica
2. Modelo basee: a repartición do risco.	2.1. Descrición do modelo
	2.2. Modelos con información simétrica
3. O problema do risco moral.	3.1. Modelo con dous niveis de esforzo
	3.2. Aplicacións
4. Selección adversa.	4.1. Descrición do modelo
	4.2. Principais competindo por axentes
	4.3. Aplicacións

5. Sinalización.

5.1. A educación como sinal

5.2. Aplicacións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	62.5	92.5
Resolución de problemas	12.5	18.75	31.25
Resolución de problemas e/ou exercicios	7.5	18.75	26.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de preguntas dirixidas ao estudante coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos, onde aplicarán o aprendido nas leccións maxistras

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Os alumnos dispoñen de 6 horas semanais, de luns a venres en días lectivos, de tutorías personalizadas para resolver dúbidas relacionadas coa materia. As tutorías serán no despacho 426 baixo cita previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Controis ao longo do curso da materia para o cómputo da nota final ou Exame final en caso de non aprobar por avaliación continua (dous controis)	100	CB5 CG7 CE6 CT5 CE10 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia poderá aprobarse por avaliación continua ou mediante a realización do exame final correspondente á convocatoria ordinaria ou extraordinaria da materia:

1) Por avaliación continua: os alumnos poderán realizar durante o curso 2 controis, que lles eximirá de ir ao exame final si a nota final resultante da media aritmética dos dous controis é igual ou superior a 5. Agora ben, para realizar esta media aritmética, a nota en cada parte non poderá ser inferior a 3 sobre 10 puntos.

2) Exame final: no caso de que o alumno renuncie á avaliación continua ou a media aritmética dos controis sexa inferior a 5, o alumno deberá presentarse ao EXAME FINAL.

Nas convocatorias extraordinarias do curso manteranse os mesmos criterios de avaliación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas e horas das probas finais correspondentes ás convocatorias de maio e xullo estarán dispoñibles na páxina web da facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Macho S., I. y D. Pérez Castrillo, **Introducción a la economía de la información**, 2ª, Ariel Economía, 2005

Bibliografía Complementaria

Varian, H.R., **Análisis Microeconómico**, 3ª, Antoni Bosch Editor, 1993

Antelo, M., **Economía de la información**, 1ª, Mc Graw Hill, 2014

G. Akerlof, **The Market for "Lemons": Quality uncertainty and the market mechanism**,

M. Rothschild and J. Stiglitz, **Equilibrium in competitive insurance markets: an essay on the economics of imperfect information**,

M. Spence, **Job Market Signaling**,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos económicos da defensa da competencia				
Materia	Fundamentos económicos da defensa da competencia			
Código	V03G100V01918			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Pazo Martínez, María Consuelo			
Profesorado	Pazo Martínez, María Consuelo			
Correo-e	cpazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é estudar, a partir das ferramentas propias da análise económica, unha das intervencións públicas máis relevantes para as empresas: a política de competencia. Abordarase a política de competencia desde un punto de vista económico co obxectivo de que os alumnos sexan capaces de analizar os casos prácticos de competencia empregando as ferramentas teóricas básicas, as cales se exporán nas clases maxistras. Ademais, examinaranse casos reais resoltos polas autoridades de competencia.			

Competencias	
Código	
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. Lograr que os estudantes manexen coñecementos básicos de economía e empresa necesarios para comprender as políticas de defensa da competencia.	CE3 CE6	
2. Desenvolver a capacidade de interpretar e analizar críticamente os argumentos económicos das políticas de defensa da competencia e a súa plasmación na lexislación correspondente.	CE7 CE9 CE10	
3. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos en público de forma coherente e fundamentada.	CE8	CT2 CT4 CT5
4. Potenciar a capacidade de manexar as fontes de información relevantes para a política de defensa da competencia.		
5. Fomentar a capacidade de traballar en grupo e de actuar con responsabilidade e principios éticos, cumprindo os compromisos adquiridos.		

Contidos	
Tema	
1.- Introducción: obxecto e contido do curso.	Definición, orixes e obxectivos da política de competencia.
2.- Poder de mercado e benestar.	Monopolio e eficiencia asignativa. Eficiencia produtiva vs. eficiencia dinámica. Monopolio e mecanismos de mercado.
3.- Definición de mercado relevante.	Que é o mercado relevante? Dimensión de produto, xeográfica e temporal. Sustituibilidade de demanda e oferta. O SSNIP test. Identificación do mercado relevante na práctica.
4.- Medición do poder de mercado.	Que é o poder de mercado? Como medir o poder de mercado? Os determinantes da estrutura de mercado.
5.- Colusión e outros acordos horizontais.	Fundamentos económicos dos acordos horizontais entre empresas. Factores que facilitan a colusión. Como detectar e loitar contra a colusión?

6.- Fusións.	Posibles efectos das fusións. Efectos unilaterais. Avaliación de posibles ganancias de eficiencia. Dominancia colectiva. Regulación de fusións.
7.- Restricións verticais.	Tipos de acordos verticais. Competencia intramarca. Competencia intermarca. Lexislación aplicable.
8.- Prezos predatorios e outras prácticas de abuso.	Que é posición dominante? Que é abuso de posición dominante? Prezos excesivos. Prezos predatorios. Estratexias de monopolización non baseadas en prezos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Resolución de problemas	12	24	36
Presentación	5	25	30
Exame de preguntas obxectivas	1.5	3	4.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	3	4.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A metodoloxía docente consistirá no desenvolvemento de varios tipos de clases (teóricas e prácticas) e no traballo persoal do alumno para consolidar os coñecementos e adquirir soltura na resolución dos problemas expostos. Nas clases teóricas expóñense de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas	Nas clases prácticas solucionaranse follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo, poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis difíciles e poderán resolver as súas dúbidas en clase.
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar e explicar aos seus compañeiros nunha clase práctica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade (se as condicións sanitarias permíteno) ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Resolución de problemas	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade (se as condicións sanitarias permíteno) ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Presentación	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade (se as condicións sanitarias permíteno) ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar. Para presentar o traballo é imprescindible asistir polo menos a 2/3 das clases.	20	CE8	CT2 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial temas 1 a 4.	40	CE3 CE6 CE7 CE9 CE10	CT5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial temas 5 a 8.	40	CE3 CE6 CE7 CE9 CE10	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá optar entre (1) avaliación continua ou (2) exame global.

1. Avaliación continua. Neste caso a cualificación obterase do seguinte modo:

- 20% coa realización e presentación dun traballo no que se revisará algún caso de competencia. Para un adecuado desenvolvemento do traballo é preciso que se coñezan os contidos da materia. Por iso, para presentar o traballo é preciso asistir polo menos a 2/3 das clases teóricas e prácticas. Só se se cumpre este requisito, poderase presentar o traballo.
- 40% coa realización dunha proba parcial dos temas 1 a 4.
- 40% coa realización dunha proba parcial dos temas 5 a 8.

Para poder aprobar a materia a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos, sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Si non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Si tampouco se alcanza esa puntuación nese exame (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

2. Exame global: O exame celebrarase na data oficial recollida na páxina web da facultade e suporá o 100% da nota. O exame incluírá preguntas relativas aos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos ao longo do curso, ademais dalgún caso de competencia.

Exame de fin de carreira: O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

Datos de exames: Poden ser consultadas na páxina web da facultade. <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, 1ª edición, Cambridge University Press, 2004

Bibliografía Complementaria

Cabral, L., **Economía Industrial**, 1ª edición, McGraw-Hill, 1997

Ivaldi, M., Jullien, B., Rey P., Seabright P. and J. Tirole, **"The economics of tacit collusion"**, 2003

Ley 15/2007 de defensa de la competencia,

Reglamento comunitario de concentraciones (CE) 139/2004,

Directrices sobre la evaluación de las concentraciones horizontales (2004/C 31/03),

Reglamento de exención a determinadas categorías de acuerdos verticales (UE) nº330/2010,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía da información/V03G100V01917

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía industrial/V03G100V01603

Teoría de xogos/V03G100V01916

Outros comentarios

Na plataforma docente poderase consultar información relevante para o seguimento da asignatura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da saúde				
Materia	Economía da saúde			
Código	V03G100V01919			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Míguez, Eva María			
Profesorado	Rodríguez Míguez, Eva María			
Correo-e	emiguez@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son coñecer os principais problemas económicos asociados aos mercados sanitarios, así como as características dos principais sistemas sanitarios dende a súa vertente económica. Na segunda parte da materia amósanse os principais conceptos da avaliación económica en sanidade, así coma a súa aplicación empírica.			

Competencias

Código	
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT2	Capacidade de traballar en equipo
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprender e aplicar os conceptos básicos no ámbito da economía da saúde.	CG6	CE2 CE6	
Coñecer e analizar o marco institucional no que se desenvolven os servizos sanitarios. Capacidade de analizar en que medida os sistemas sanitarios responden a diferentes medidas de resultados		CE3 CE8 CE12	CT7
Comprender e aplicar os principios básicos da avaliación económica en sanidade. Capacidade de comprender e valorar criticamente un estudo publicado de avaliación económica.	CG6	CE2 CE12	CT7
Capacidade de desenvolver un proxecto ou informe breve no ámbito da Economía da saúde traballando en equipo.	CG2 CG4 CG6	CE8	CT2 CT4 CT5 CT7

Contidos

Tema	
Bloque 1	Economía e saúde
Mercados e sistemas sanitarios	A Producción de saúde A demanda de saúde e de coidados médicos A intervención pública no mercado sanitario Os sistemas sanitarios
Bloque 2	Principios e modalidades da Avaliación Económica
Avaliación económica de programas e tecnoloxías sanitarias	Valoración dos custos Valoración dos resultados: medir saúde Criterios de decisión e aplicación á política sanitaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	25	40
Traballo tutelado	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia con especial énfase na participación dos alumnos.
Resolución de problemas	Resolución e valoración crítica de diferentes problemas e cuestións que complementan o exposto nas clases teóricas. Análise de datos que ofrecen as estatísticas relacionadas co contido da materia.
Traballo tutelado	Lectura e exposición por parte do alumnado de artigos de investigación sobre diferentes temas tratados na materia. A exposición realizarase en diferentes formatos: exposición na aula, vídeo, poster,... Esta tarefa realizarase en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O alumnado recibirá atención personalizada para a realización das tarefas das clases prácticas.
Traballo tutelado	O traballo realizado por cada grupo será supervisado polo docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Lección maxistral	Os contidos da materia serán avaliados nun exame final. O alumnado poderá optar a liberar a materia con dous exames parciais.	50	CG6	CE3 CE6 CE12	
Resolución de problemas	A avaliación das clases prácticas se realizarán en función da calidade das tarefas realizadas. A participación na clase tamén será valorada.	30	CG2 CG4 CG6	CE2 CE8 CE12	CT5 CT7
Traballo tutelado	A valoración do traballo tutelado estará en función do contido, dos aspectos formais do mesmo e das exposicións realizadas.	20	CG2 CG4	CE8	CT2 CT4 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Si se opta por avaliación continua, a nota final do curso será a suma ponderada de: nota media obtida nos dous exames parciais (cunha ponderación cada un do 25%), nota da resolución de problemas e análise de datos (30%) e nota do traballo tutelado (20%). Se o alumnado non acada un mínimo de 4 puntos sobre 10 no primeiro parcial deberá ir ao exame final con todo o contido da materia, ponderando un 50%. Se o alumnado non acada un mínimo de 4 puntos sobre 10 no segundo parcial ou no exame final, a nota final da materia non superará os 4 puntos. A data do segundo parcial coincidirá coa data do exame final.

Na convocatoria extraordinaria manterase as notas e a ponderación das clases prácticas e do traballo tutelado, pero deberán ir ao exame final con toda a materia. Se o alumnado non acada un mínimo de 4 puntos sobre 10 no exame, a nota final da materia non superará os 4 puntos.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas oficiais dos exames finais da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Folland S, Goodman A C, Stano M, **The Economics of Health and Health Care**, Routledge, 2017
- Pinto-Prades J L, Martínez F, Perpiñán J M, **Métodos para la evaluación económica de nuevas prestaciones**, Ministerio de Sanidad y Consumo, 2003
- Oliva J, Gonzalez B, et al, **Economía de la salud**, 1, Piramide, 2018
- Drummond M F, Sculpher M J, Claxton K, Stoddart G L, Torrance G W, **Methods for the economic evaluation of health care programmes**, Oxford university press, 2015

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V03G100V01991			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Correo-e	macrespo@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición	Traballo titorizado que avalia as competencias adquiridas no grao xeral			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
CG4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
CG6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
CE1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
CE2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
CE3	Coñecer o marco institucional da economía
CE4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
CE5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
CE6	Adquirir coñecementos de Análise económica
CE7	Comprender o entorno empresarial
CE8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
CE9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
CE10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
CE11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
CE12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
CT4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
CT5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
CT7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema, ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	CB1	CG2	CE1	CT4
	CB2	CG4	CE2	CT7
	CB3	CG6	CE3	
			CE4	
			CE5	
			CE6	
			CE7	
			CE9	

Recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de xeito sistemático co obxectivo de xerar unha análise apoiada en argumentos e razonamentos coherentes.	CB3 CB4 CB5	CG2 CG4	CE8 CE9 CE10 CE11 CE12	CT5
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área de estudo, e que recolla de forma sistemática a formulación, desenvolvemento e resultado do Traballo de Fin de Grado	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG6	CE8 CE10 CE12	CT5

Contidos

Tema

O/a estudante abordará unha problemática concreta, propia do ámbito de estudo do Grao en Economía, seguindo o establecido na normativa xeral da Universidade e na propia do centro. Para desenvolvelo, ten que contar necesariamente coa tutela dun profesor ou profesora quen deberá dar o un informe favorable para a defensa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Presentación	1	10	11
Traballo tutelado	9	266	275
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto co/a estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo a realizar polo/a alumno/a e resolución de dúbidas.
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun membro do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Contacto co/coa estudante e definición do marco de acción
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do/a estudante
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo e resolución das dúbidas que se poidan expor.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado- Contido 40%	70	CB1 CG2 CE1 CT4
(en tribunais unipersonales: Titor/a 40%)		CB2 CG4 CE2 CT5
(en tribunais colexiados: Titor/a 30%; Tribunal 10%)		CB3 CG6 CE3 CT7
		CB4 CE4
- Calidade formal (estrutura, redacción, execución): 30%		CB5 CE5
		CE6
		CE7
		CE8
		CE9
		CE10
		CE11
		CE12

Presentación	Presentación e defensa oral do traballo ante un tribunal unipersonal ou colexiado	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG6	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12	CT4 CT5 CT7
--------------	---	----	---------------------------------	-------------------	---	-------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

No momento de solicitude de defensa do TFG, o/a alumno/a deberá decidir se quere ser avaliado/a por un tribunal unipersonal ou por un tribunal colexiado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar o teu TFG**,

Bibliografía Complementaria

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>